

המכתבה

לְסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ

לְקוּטֵי מוֹהַר"ן

עַל הַתּוֹרָה וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה

עִם לְקוּטֵי הַתּוֹפְלוֹת

ג'ליון 146

פְּרֻשֵׁת בַּא

שְׁנַת תשפ"ב לַפ"ק

האודות

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

הוצאות הגליון נתנדב
ע"י אנ"ש היקרים

לע"נ הרה"ג איש צדיק תמים
מוהר"ר אהרן גרשון מנחם
ב"ר אפרים שמואל זצ"ל

נלב"ע ח' אלול תשע"ח
תנצב"ה

לרפואת
מלכה בת ברכה אסתר
לרפואה שלימה בקרוב

לְחִיּוֹת
בְּאוֹר הַפְּרָשָׁה

עִם הַתּוֹרָה
דְּעִתִּיקָא סְתִימָא

דְּעִתִּידָא
לְאַתְגְּלִיָּא
לְעִתִּיד־לְבָא

יו"ל בעז"ה ע"י

מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

052.763.1800

B48148@gmail.com

פְּרַשְׁתַּת בֵּא

לְבוֹא - כִּי צָרִיךְ לֹאמַר בּוֹ שְׁנֵי הַפְּכִים: 'יש' ו'אין'.

כִּי ה' הִחְלֵל-הַפְּנוּי, הוּא עַל-יְדֵי ה'עֲמָצוֹם' - שֶׁכְּבִיכּוֹל צִמְצָם 'אַלְקוּתוֹ' מִשֵּׁם, וְאִין שֵׁם 'אַלְקוּת' כְּבִיכּוֹל, כִּי אִם לֹא כֵן, אֵינּוּ פְּנוּי וְהַכֵּל 'אִין-סוּף' וְאִין מְקוֹם ל'בְּרִיאַת-הָעוֹלָם' כֻּלָּל.

אָבֵל בְּאֵמֶת-לְאֵמֶתוֹ, בּוֹדֵאֵי אֵף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ שֵׁם גַּם-כֵּן אַלְקוּת - כִּי בּוֹדֵאֵי אִין שׁוֹם דְּבַר בְּלַעֲדֵי חַיּוּתוֹ.

וְעַל-כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג כֻּלָּל בְּחִינַת 'הִחְלֵל-הַפְּנוּי', עַד 'לְעֵתִיד-לְבוֹא'.

וְדַע: שֵׁישׁ שְׁנֵי מִינֵי 'אֶפִיקוֹרְסוֹת':

(א) 'אֶפִיקוֹרְסוֹת' שֶׁבֵּא מ'חֲכָמוֹת-חַיּוּצוֹנִיּוֹת', וְעַלֵּיו נֶאֱמַר (אָבוֹת פ"ב מ"ד): "וְדַע מַה שֶּׁתְּשִׁיב לְאֶפִיקוֹרוֹס", כִּי ה'אֶפִיקוֹרְסוֹת' הַזֹּאת יֵשׁ עָלֶיהָ תְּשׁוּבָה, כִּי בָּא מִבְּחִינּוֹת 'שְׁבִירַת-כְּלָיִם' וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן מִי שֶׁנוֹפֵל ל'אֶפִיקוֹרְסוֹת' הַזֹּאת, אֵף שֶׁבּוֹדֵאֵי צָרִיךְ לְבָרַח וּלְהַמְלִט מִשֵּׁם, אֵף אֵף-עַל-פִּי-כֵן אֶפְשָׁר לוֹ לְמַצֵּא הַצֵּלָה לְצֵאת מִשֵּׁם, כִּי יוֹכֵל לְמַצֵּא שֵׁם הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ אִם יִבְקֶשְׁהוּ וַיִּדְרֹשְׁהוּ שֵׁם - כִּי מֵאַחַר שֶׁבָּאִים מ'שְׁבִירַת-כְּלָיִם', יֵשׁ שֵׁם כְּפֹמָה 'נִיּוּצוֹת הַקֶּדְשָׁה' וְכוּ'.

(ב) ה'אֶפִיקוֹרְסוֹת' הַבָּאִים מ'הִחְלֵל-הַפְּנוּי', אֲשֶׁר שֵׁם אִין 'אַלְקוּת' כְּבִיכּוֹל, וְעַל-כֵּן אֵלּוּ הַקְּשִׁיּוֹת הַבָּאִים מִשֵּׁם, אֵי-אֶפְשָׁר בְּשׁוֹם-

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה, בֵּא אֶל פְּרַעֲהוּ, כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לְבוֹ וְאֶת לֵב עַבְדִּי, לְמַעַן שְׁתִּי אֶתְנִי אֱלֹה בְּקִרְבוֹ. וְלִמְעַן תִּסְפֹּר בְּאָזְנֵי בְנֵי וְבֵן בְּנֵי, אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלֵתִי בַּמִּצְרַיִם, וְאֶת אֶתְנִי אֲשֶׁר שִׁמְתִּי בָם, וַיִּדְעַתֶּם כִּי אֲנִי ה' וְגו'. וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל פְּרַעֲהוּ, וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו: כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי הָעִבְרִיִּים, עַד מָתִי מֵאֲנֶת לַעֲנַת מִפְּנֵי, שְׁלַח עַמִּי וַיַּעֲבֹדְנִי. כִּי אִם מֵאֵן אַתָּה לְשַׁלַּח אֶת עַמִּי, הֲנִנִּי מִבֵּיא מַחֲדוֹ אֲרָבָה בְּגִבּוֹלְךָ" (שְׁמוֹת י, א-ב-ג-ד)

א.

(ח"א סד, א-ב-ג-ה-ו; כתב-יד רבנו ז"ל הַשִּׁיךְ לְתוֹרַת הַזֶּה, הַנִּדְפָּס בְּסוּף הַסֵּפֶר)

"הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם, וְאֶת כָּל הַבְּרִיאָה, מִתְחַלֵּת הָאֲצִילוֹת עַד סוּף נִקְדַּת הַמִּרְכָּז שֶׁל עוֹלָם הַגִּשְׁמִי - כְּדֵי לְהַרְאוֹת רַחֲמָנוּתוֹ.

וְכֹאֲשֶׁר רָצָה לְבְרֹא הָעוֹלָם, לֹא הָיָה מְקוֹם לְבְרֹאוֹ, מִחֲמַת שֶׁהָיָה הַכֵּל 'אִין-סוּף'. עַל-כֵּן צִמְצָם ה'אִין-סוּף' לְצַדְדֵינוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה 'הִחְלֵל-הַפְּנוּי'. וּבִתְוֹךְ ה'הִחְלֵל-הַפְּנוּי' הַזֶּה, נִתְהוּוּ כָּל הַיָּמִים וְהַמְּדוֹת, שֶׁהֵם בְּרִיאַת-הָעוֹלָם" (עַץ-חַיִּים בַּתְּחִלָּה).

וְזֶה ה'הִחְלֵל-הַפְּנוּי', הָיָה מְכַרְח ל'בְּרִיאַת-הָעוֹלָם' - כִּי בְּלִתִּי זֶה לֹא הָיָה שׁוֹם מְקוֹם ל'בְּרִיאַת-הָעוֹלָם' כְּנ"ל.

וְזֶה ה'עֲמָצוֹם' שֶׁל ה'הִחְלֵל-הַפְּנוּי' - אֵי-אֶפְשָׁר לְהַבִּין וּלְהַשִּׁיג, כִּי אִם לְעֵתִיד-

אפן למצא להם תשובה, הינו למצא שם השם-יתברך - כי אלו הנה מוצא שם גם-כן את השם-יתברך, אם-כן לא הנה פנוי, והנה הכל איך-סוף פנ"ל.

ועל-כן על האפיקורסות הזאת נאמר (משלי ב, ט): "כל באיה לא ישובו" - כי אין שום תשובה על האפיקורסות הזאת וכו'.

רק ישראל על-ידי אמונה, עוברים על כל החכמות, ואפלו על האפיקורסות הזאת הבא מ'הכלל-הפנוי', כי הם מאמינים בהשם-יתברך בלי שום חקירה וחכמה, רק ב'אמונה-שלמה' וכו'.

ועל-כן ישראל נקראים 'עבריים' (בראשית יד, יג; לט, יד-יז; מ, טז; מא, יב; מג, לב; שמות א, טו-טז; ב, וד-יא) - על-שם שהם 'עוברים' באמונתם על כל החכמות, ואפלו על החכמות שאינם חכמות, הינו האפיקורסות השנית הבא מ'הכלל-הפנוי'.

ועל-כן השם-יתברך נקרא: "אלקי העבריים" (שמות ג, יח; ה, ג; ז, ט; ט, א-ג; י, ג), מלשון "עבר הנהר" (יהושע כד, ב), לשון 'צדדין' - הינו: ש'אלקותו' מסבב גם על ה'הכלל-הפנוי', הבא על-ידי ה'צמצום', שצמצם האור לצדדין.

אך דע: אם יש צדיק גדול שהוא בחינת 'משה' - הוא צריך דוקא לעין בדברי האפיקורסות אלו - ואף שאי אפשר לישבם, על-כף-זה על-ידי עינו ששמעין שם, הוא מעלה משם פמה נשמות שנפלו ונשקעו בתוך האפיקורסות הזאת.

כי אלו המבוכות והקשיות של האפיקורסות הזאת הבא מ'הכלל-הפנוי', הם בבחינת 'שתיקה' - מאחר שאין עליהם שכל ואותיות לישבם פנ"ל.

כי ה'בריאה' היתה על-ידי ה'דבור', כמו שכתוב (תהלים לג, ו): "בדבר ה' שמים נעשו, וברוח פיו כל צבאם". ובה'דבור' יש 'חכמה' וכו'.

אבל בה'הכלל-הפנוי' שהוא מקיף כל העולמות, כי הוא 'קדם הבריאה', 'קדם אותיות הדבור' - והוא פנוי מכל בביכול - אין שם שום 'דבור', ואפלו שכל בלא אותיות.

ועל-כן ה'מבוכות' הבאים משם - הם בבחינת 'שתיקה' וכו', וצריך רק להאמין ולשתק שם.

ועל-זה נאמר (מנחות כט:): "שתק כף עלה במחשבה!" - כי על הדברים שקשים להבינם, נאמר "שתק" וכו'.

ועל-כן אסור לכנס ולעין בדברי האפיקורסות וה'מבוכות' אלו - כ"אם 'צדיק' שהוא בחינת 'משה' - כי 'משה' הוא בחינת 'שתיקה', בבחינות שנקרא: "כבד פה" (שמות ד, י), בחינת 'שתיקה', שהוא 'למעלה מן הדבור'.

ודע: שעל-ידי ה'נגון של הצדיק' שהוא בחינת 'משה' - הוא מעלה את הנשמות מן האפיקורסות הזאת של ה'הכלל-הפנוי' שנפלו לשם.

כי דע: ש'כל חכמה וחכמה שבעולם', יש לה 'זמר ונגון מיוחד' וכו', ואפלו 'חכמת האפיקורסות', יש לה 'נגון וזמר המיוחד' ל'חכמה האפיקורסות' וכו'.

ו'אמונה' יש לה גם-כן 'זמר ונגון המיוחד לאמונה'.

וכמו שאנו רואים: שאפלו 'אמונות עבו"ם' בדברי טעותם, יש לכל אמונה של עבו"ם, 'נגון מיוחד', שמזמרין בו ועורכין בו בבית-תפלתם. כן להפוך בקדשה, כל 'אמונה' יש לה 'זמר ונגון'.

ואותו הזמר המיוחד לאמונה הנ"ל, שהוא אמונה העליונה מכל המיני חכמות ואמונות שבעולם, הינו: אמונה בהאור איך-סוף עצמו וכו' - 'אותו הזמר' הוא גם-כן למעלה מכל הנגינות וזמירות שבעולם השיכים לכל חכמה ואמונה.

וכל הזמירות והנגינים של כל החכמות, נמשכין ממנו, כי הוא הזמר השיך להאמונה בה'אור איך-סוף' עצמו, שהוא למעלה מן הכל.

ולעתיד-לבוא, אז יתקיים (שיר-השירים ה, ח): "תבואי תשורי מראש אמונה" - "מראש אמונה" דיקא - הינו בחינת 'אמונה עליונה' זו, שהוא ראש לכל האמונות.

וזוה "תשורי" דיקא - הינו: הנגון והזמן השיך לראש אמונה זו כנ"ל.

ולבחינת זמר של אמונה העליונה הזאת - אין מי שיזכה, בראש 'צדיק-הדור' שהוא בחינת 'משה', שהוא במדרגת 'אמונה זו' שהוא בחינת 'שתיקה' כנ"ל. כי 'משה' הוא בחינת 'שתיקה' כנ"ל.

ועל-כן על-ידי נגון של הצדיק שהוא בחינת 'משה' כנ"ל - עולים ויוצאים כל הנשמות שנפלו בתוך ה'אפיקורסות' הזאת של חלל-הפנוי - כי

'נגונו' הוא בבחינת 'ראש אמונה', הינו: אמונה העליונה על הכל.

שעל-ידי נגון ואמונה זו, נתבטלים כל ה'אפיקורסות', ונכללים ונתבטלים 'כל הנגונים' בתוך ה'נגון הזה' וכו'.

וזוה פרוש (שמות י, א-ב-ג-ד): "ויאמר ה' אל משה, בא אל פרעה, כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו, למען שתי אתי אלה בקרבן."

ולמען תספר באזני בנה וכן בנה, את אשר התעללתי במצרים, ואת אתתי אשר שמתי בהם, וידעתם כי אני ה'.

ויבא משה ואהרן אל פרעה, ויאמרו אליו: כה אמר ה' אלהי העברים, עד מתי מאנת לענות מפני, שלח עמי ויעבדני.

כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך."

"ויאמר ה' אל משה, בא אל פרעה" - שצוה הקדוש-ברוך-הוא לה'צדיק' שהוא בחינת 'משה', שיבא לבחינת 'פרעה'.

"פרעה" - הוא בחינת 'חלל-הפנוי', כי "פרעה", לשון 'בטול', לשון (שמות ה, ד): "תפריעו את העם".

וגם "פרעה" - לשון 'התגלות', הינו בחינת 'חלל-הפנוי' - שהוא 'בטל' ופנוי מכל, ובתוכו התגלות כל הבריאה.

ושם ב'חלל-הפנוי', יש 'כבדות לב' - כי אי-אפשר להשיגו. וכל ה'חכמות' הבאים משם, יש בהם 'כבדות לב' -

שנשארים ב'קשיא' על השם-יתברך, ואי-אפשר למצא אותו שם, מחמת שפנה אלקותו משם בבכיכול, כדי שתוכל הבריאה להתהוות.

ועל-כן: "ויאמר ה' אל משה בא" וכו' - ש'משה' דיקא יבא אל 'פרעה', בחינות ה'חלל-הפנוי' - כי אסור לכנס לשם פי-אם בחינות 'משה'.

וזה: "כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו" - "הכבדתי", לשון 'לבוש' ו'הסתרה'.

"עבדים" - הם בחינות ה'הקדמות של כל החכמות, כי כל 'הכמה' יש לה 'הקדמות', והם נקראים 'עבדים' ו'משמשים' לה'הכמה'.

הינו: שכל ה'הכמות' וה'הקדמות' הבאים משם מ'חלל-הפנוי', יש בהם 'כבדות לב' - שנשארים ב'קשיא'.

הינו: שהסתיר וצמצם הקדוש-ברוך-הוא את 'אלקותו', את ה'אור אין-סוף', לצדדין, כדי לברא את-רבו ה'בריאה פלה'.

וזהו: "למען שתי אתתי אלה בקרב" - הינו: שמה ש"הכבדתי את לבו" שאי-אפשר למצא שם השם-יתברך - זה היה "למען שיתי" וכו' - כדי שאשית בקרבו ה'אותיות' של ה'בריאה'.

הינו: כדי שתוכל ה'בריאה' להתהוות שם בתוך ה'חלל-הפנוי', שצמצם ופנה אלקותו משם בבכיכול - כי אם לא היה מצמצם אלקותו משם, לא היה מקום ל'בריאה'.

וזה: "ולמען תספר" וכו' - כי שם בתוך ה'בריאה' שנתהוה בתוך 'חלל-'

הפנוי' - שם תוכל לספר ולדבר, כי יש שם 'אותיות' ו'דבור' שעל-ידם נתהוה ה'בריאה'.

וזה: "באזני בנה ובן בנה" - כי עקר 'כלל הבריאה' היתה בשביל 'רחמנותו' פנ"ל, וה'בריאה' היתה על-ידי ה'דבור' פנ"ל.

נמצא: שבכל דבר שנברא בתוך ה'חלל-הפנוי', יש שם 'צמצום רחמנותו'.

כי השם-יתברך צמצם רחמנותו, וברא הדבר הזה בתבנית ודמות הזה, כפי ש'פדת רחמנותו' חיבה: שזה הדבר יהיה כד.

כי ה'רחמנות' - שרש כל הבריאה, כי הכל נברא כדי לגלות רחמנותו, פנ"ל.

וזה: "ולמען תספר באזני בנה ובן בנה", "עד כאן רחמי האב על הבן" (רש"י בראשית כא, כג). כי במה שהוא 'אחר הבריאה', שם תוכל לספר ולדבר, ולהשיג 'צמצום רחמנותו' שיש בכל דבר.

"עד כאן רחמי האב" וכו' - הינו: שבדבר הזה יש כל-כך רחמנות, ובדבר הזה יש כל-כך רחמנות.

הינו: כי על-ידי ה'בריאה' תוכל לספר בה'רחמנות' שתבחן ב'הבחנת שכלך'.

"באזני" - זה בחינת 'הבחנה', כמו (איוב יב, יא; לד, א): "אזן מלין תבחן" - כי ה'ספור' בא מפת 'אותיות הדבור' שנברא בהן ה'עולמות', ו'הבחנה' באה מ'חכמתו' יתברך-שמו' שברא בה ה'עולמות'.

וְזֶה: "אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלְלָתִי בַּמִּצְרִים" וְכוּ'
- זֶה בְּחִינַת הַקְּלָפוֹת שֶׁבָּאִים
מִרְבוּי־הָאֹר' מִשְׁבִּירַת־כְּלִים'.

"כִּי הִתְעַלְלָתִי", פֶּרֶשׁ רַש"י: "שְׁחַקְתִּי" -
הֵינּוּ: שְׁעֵשִׂיתִי 'שְׁחוֹק' וְעוֹלָלוֹת'
בְּעוֹלָם. הֵינּוּ בְּחִינַת הַקְּלָפוֹת שֶׁהֵן כִּנְגוּד
הַקְּדוּשָׁה, רַק כְּמוֹ מִי שֶׁמְדַמָּה וּמְשַׁחֵק
וּמַעְקֵם עֲצוּמוֹ לַחֲבֵרוֹ, כִּי הֵם רַק כְּקוֹף
הַמְשַׁחֵק וּמְדַמָּה עֲצוּמוֹ לְאָדָם ("כְּקוֹף בְּפָנָי
אָדָם". בְּבַא־בְּתָרָא נח.). כְּמוֹ 'שְׁחוֹק' שֶׁמְשַׁחֵקִין
[שְׁקוֹרִין: נֶאֱכָנַע שֶׁפֶט].

וְזֶהוּ: "וְאֵת אֶתְתִּי אֲשֶׁר שָׁמְתִי בָם" - כִּי
יֵשׁ שֵׁם 'אוֹתִיּוֹת', כִּי הֵם בָּאִים
מִרְבוּי־הָאֹר' מִשְׁבִּירַת־כְּלִים'.

עַל־כֵּן: "וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי ה'" - כִּי שֵׁם
תּוֹכְלוּ לְהַפִּיר אֶת הַשֵּׁם, כִּי יֵשׁ שֵׁם
נִיּוּצִי הַקְּדוּשָׁה וְאוֹתִיּוֹת'.

הֵינּוּ: שֶׁאֵפְלוּ בְּתוֹךְ בְּחִינַת הַשְׁחוֹק,
בְּחִינַת הַקְּלָפוֹת, הֵינּוּ בְּחִינַת
אֶפִּיקוֹרְסִית הַרְאֵשׁוֹנָה שֶׁבָּא מִבְּחִינַת רְבוּי־
אֹר' - גַּם שֵׁם תּוֹכֵל לְהַפִּיר אֶת הַשֵּׁם - כִּי
אֶפְשָׁר לְמַצֵּא שֵׁם 'אוֹתִיּוֹת' וְנִיּוּצוֹת'
לְיִשְׁבָם, כִּי הֵם בָּאִים מִשְׁבִּירַת־כְּלִים' כִּנְגוּד'.

וּכְשֶׁבָּא מֹשֶׁה לְפָרְעָה: "כֹּה אָמַר ה' אֱלֹקֵי
הָעִבְרִים, שְׁלַח עַמִּי וַיַּעֲבֹדֵנִי".
"אֱלֹקֵי הָעִבְרִים" - הֵינּוּ: אֱלֹקוֹתוֹ וְאוֹרֵוֹ'
שֶׁצִּמְצַם לְצַדִּיק'.

וְזֶה לְשׁוֹן "עִבְרִים" - לְשׁוֹן (יְהוֹשֻׁעַ כד. ג):
"מֵעֵבֶר הִנְהָר" [כִּנְגוּד]. וְעַל־שֵׁם־זֶה אָנוּ
נִקְרָאִים: "עִבְרִים" - שֶׁאָנוּ מְשֻׁלְכִים כָּל
הַחֲכָמוֹת, וְדַבְּקִים בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְבַד,
בְּאִמּוּנָה לְבַד'.

וְ'מֹשֶׁה' בָּא לְפָרְעָה' - כִּדְי לְהַכְנִיעַ אוֹתוֹ,
כִּנְגוּד'.

וְזֶהוּ: "עַד מָתִי מֵאֲנֶה לְעַנֹּת מִפְּנֵי".
וְעַקֵּר הַדְּבָר: "שְׁלַח עַמִּי" כִּנְגוּד'.

וְזֶה: "וַיָּבֵא מֹשֶׁה אֶל פָּרְעָה וְכוּ', כִּי אִם
מֵאֵן אֶתָּה לְשַׁלַּח וְכוּ', הִנְנִי מֵבִיא
מִחֵר אֲרֵבָה בְּגִבּוֹלְךָ".

"מִחֵר" - הוּא בְּחִינַת לְעֵתִיד־לְבוֹא', כִּי
"מִחֵר לְקַבֵּל שְׂכָר" (עֲרוּבִין כב.),
בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ל. לג): "וְעִנְתָּה כִּי צְדָקָתִי בְּיוֹם
מִחֵר", בְּחִינַת 'קַבּוּל הַשְּׂכָר לְעֵתִיד־לְבוֹא'.

וְאִזּוּ יָבִינּוּ בְּחִינַת הַחֲלָל־הַפְּנוּי' שֶׁהוּא עַל־
יְדֵי הַצְּמִצּוּם, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת
שֶׁבְּאֵמַת יֵשׁ שֵׁם 'אֱלֹקוֹת', וְאֵף־עַל־פִּי־כֵן
הוּא 'חֲלָל־הַפְּנוּי'. הֵינּוּ: לְעֵתִיד' יַעֲנֶה
וַיִּסְבִּיר לִי תְרוּצִים עַל כָּל הַסְּפָקוֹת וְכוּ'.

וְזֶהוּ בְּעֲצוּמוֹ הַקְּבוּל שְׂכָר' - כִּי עַקֵּר
הַקְּבוּל שְׂכָר לְעֵתִיד' הוּא: שִׁישִׁינּוּ
הַשְּׂגוֹת וַיָּבִינּוּ מַה שֶׁהִיָּה אֵי־אֶפְשָׁר לְהַבִּין
בְּעוֹלָם־הַזֶּה. וְאִזּוּ יִדְעוּ: שֶׁהַחֲלָל־הַפְּנוּי'
הוּא בְּבְחִינַת 'אֲרֵבָה', "כֹּה־הוּא קִמְצָא
דְּלְבוּשָׁה מִנֶּה וְבֵה" (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה כא. ה).

"לְבוּשׁ" - הוּא בְּחִינַת הַצְּמִצּוּם שֶׁל חֲלָל־
הַפְּנוּי', שֶׁעַל־יְדוֹ בְּחִינַת
הַלְּבוּשִׁין' - יָבִינּוּ שֶׁהוּא "מִנֶּה וְבֵה" -
שֶׁבְּאֵמַת יֵשׁ שֵׁם 'אֱלֹקוֹת', וְאֵף־עַל־פִּי־כֵן
הוּא בְּחִינַת 'לְבוּשׁ', בְּחִינַת 'צְמִצּוּם', בְּחִינַת
חֲלָל־הַפְּנוּי'. הֵינּוּ: כִּי אֶפִּילוּ הַחֲלָל־הַפְּנוּי' הִיָּה
בְּחֲכָמָה'.

שֶׁאִזּוּ יִתְגַּלֶּה סוּד בְּחִינַת הַלְּבוּשִׁין',
בְּחִינַת הַצְּמִצּוּם שֶׁל הַחֲלָל־הַפְּנוּי'.

כִּי אִזּוּ יִתְגַּלֶּה רֹאשׁ אִמּוּנָה, בְּחִינַת (שִׁיר־
הַשִּׁירִים ד. ח): "תְּבוֹאֵי תְשׁוּרֵי מִרְאֵשׁ
אִמּוּנָה", בְּחִינַת הַנְּגוּן הָעֲלִיּוֹן שֶׁל רֹאשׁ

”וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, בְּנַעֲרֵינוּ וּבְזַקְנֵינוּ נִלְךָ, בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵנוּ, בְּצֹאנֵנוּ וּבְבָקָרֵנוּ נִלְךָ” (שמות י, ט)

”בְּנַעֲרֵינוּ וּבְזַקְנֵינוּ” וכו' - בלהון ספיראן בעינין לחברא לון פחדא. ”נַעֲרֵינוּ” - דהינו: אינון 'נַעֲרִים', דאינון 'תקונין דמטרוניתא'. ”בְּזַקְנֵינוּ” - הינו: תלתא עילאי'.

”בְּצֹאנֵנוּ” - הינו: נצח ויהוד דאקרון 'צאן', כמה דאת אמר (תזקאל לד, לא): "ואתן צאני צאן מרעיתי". ”בְּבָקָרֵנוּ” - הינו: ספירן דאית בהו דינא'.

”כִּי חַג ה' לָנוּ” - כלומר: בלהו ספירן אנו צריכין לחברא בשלימו, על דרך: 'נעוץ סופן בתחלתן', ד'חג' הינו 'מחול', דהוא דבר עגול בסבוב. וכד תנעץ סופן בתחלתן, דמי לעגולא.

וכד חזא פרעה, הכי אמר: אי יתנהרון בלהו ספיריאי בכי האי גונא, כל אינך סיטירין יתבטלון, וכלא ישתאר לי קיומא כלל. (מגיד מיטרים, פרשת בא)

ג.

(ח"א כד, ג-ד)

כְּשֶׂאָדָם עוֹשֶׂה אֵיזָה מְצוּהָ, יֵשׁ כַּח בְּהַמְצוּהָ, לִילְךָ וּלְעוֹרֶר כָּל הָעוֹלָמוֹת לְעִבּוֹדַת הַשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ, בְּבַחֲנֵינָתָא (שמות י, ט): ”בְּנַעֲרֵינוּ וּבְזַקְנֵינוּ נִלְךָ, בְּצֹאנֵנוּ וּבְבָקָרֵנוּ נִלְךָ”.

זָה בַחֲנֵינָתָא (פריעץ-חיים, שער-התפלה פ"ה; שער-הפנות, דרושי תפלת-השחר ג): ”מְלָכוֹת” - מְלָבִישׁ 'נְצַח' הוֹד' 'יְסוּד', שְׁהֵם 'כָּלִי הַהֲלִיכָה”.

וְעַל־יָדַי ה'הֲתַעֲוֹרוּתָא, הֵינוּ עַל־יָדַי הַהֲלִיכָה' - נְמַשֵּׁךְ 'בְּרָכָה' לְכָל הָעוֹלָמוֹת.

זָה בַחֲנֵינָתָא (שם): ”נְצַח' הוֹד' 'יְסוּד', מְלָבִישִׁין אֵת 'חֶסֶד' גְּבוּרָה' תְּפָאֶרֶת” - שְׁהֵם ה'יָדַים', שְׁמַשֵּׁם כָּל ה'בְּרָכוֹת'.

[מִי־הַנַּחַל עַל לְקוּטֵי־מוֹהָרִין (רבי אלטר טעפליקער ז"ל): הינו: שמשא אמר לפרעה: שעל-ידי מצות ה'קרבן פסח' שמקריב בשמחה, נעורר כל העולמות וכל אשר בהם לעבודת השם-יתברך].

אֲמוּנָה הֵנ"ל, שְׁעַל־יָדוֹ נִתְבַּטַּל כָּל ה'מְבוֹכוֹת שֶׁל הַלֵּל־הַפְּנוּי'.

זָה: ”הֵנְנִי מְבִיא מָחָר” - הֵינוּ: 'לְעֵתִיד'.

”אֲרָבָה בְּגִבְלֶךָ” - הֵינוּ: ”גְּבוּלְךָ”, שֶׁהוּא בַחֲנֵינָתָא 'הַלֵּל־הַפְּנוּי', יִתְגַּלֶּה שָׁם לְעֵתִיד'. ה'”אֲרָבָה” - זָה בַחֲנֵינָתָא ה'צְמָצוּם - דְּלְבוּשִׂיהָ מְנִיָּה וּבִיָּה' כְּנ"ל.

זָה: ”הֵנְנִי מְבִיא מָחָר אֲרָבָה” - רָאשֵׁי־תַבּוֹת (איוב לב, ח): ”אֲכֵן רוּחַ ה'וּא ב'אֲנוּשׁ” - בַּחֲנֵינָתָא נְגִינָה', שֶׁהוּא בַחֲנֵינָתָא 'רוּח'.

הֵינוּ: שְׂאֵז יִתְגַּלֶּה ה'הַגּוֹן וְהַזְמֵר שֶׁל רֹאשׁ אֲמוּנָה' כְּנ"ל - וְעַל־יָדוֹ יִתְבַּטְּלוּ כָּל ה'אֲפִיקוֹרוֹסוֹת', אֲפֹלוֹ שֶׁל 'הַלֵּל־הַפְּנוּי'.

[עֵין לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, תַּכְלִין ה, ל - נִמְצָא לְהֵלֵךְ בְּפָסוּק (שמות יב, כט): ”וְה' הִכָּה כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם”].

ב.

(ח"ב עט, ראשי-פרקים של רבנו ז"ל)

”בֹּא אֶל פְּרַעֲהָ” (שמות י, א). 'מֹשֶׁה' בַּחֲנֵינָתָא 'אֲחֻדוֹת הַזְּמַנִּים' - ”מ'ה ש'הִיָּה ה'וּא ש'יִהְיֶה” (קהלת א, ט; תקוני-זהר קיב).

”פְּרַעֲהָ - 'קוֹלָה' בְּנַחֵשׁ יִלְךָ” (ירמיה מו, יז-כב - בְּהַפְּטַרְתָּ פְּרַשַׁת הַשְּׁבוּעַ). ”אֲנִי הַכְּבֹדְתִי אֵת לְבוֹ, לְמַעַן שְׁתִּי אֶתִּי” (שמות י, א).

”אִם לֹא יֵאֱמִינוּ לְקוֹל הָאוֹת” (שמות ד, ח). ”בְּקָרְבוֹ” (שמות י, א). ”הַכְּבֹדְתוֹ שֶׁהַכְּבִיד עַל יִשְׂרָאֵל כְּדִי לְעוֹרְרָם בְּתַשׁוּבָה - וּפְרַעֲהָ הַקָּרִיב” (שמות יד, י; שְׁמוֹת־רַבָּה כא, ה).

[עֵין בְּפָנִים, בְּאוֹר מוֹהַר־נִת ז"ל עַל הַרְאֵשֵׁי־פְּרָקִים שֶׁל הַפְּרָשִׁיּוֹת 'תּוֹלְדוֹת־וַיֵּצֵא'].

וְלִקְוֵי־הַלְכוֹת, נְפִילַת־אֲפִים ז, א (על־פי לקוטי מוהר"ן ח"א כד, 'אמצעייתא דעלמא' - הפובא לעיל): כל הבחינות המבארין בהתורה הנ"ל, דהינו: שמלכות עולה מן הקלפות, ומלכות מלביש ועולה לבחינת 'נצח-הוד-יסוד', ו'נצח-הוד-יסוד' ל'חסד-גבורה-תפארת', ו'חסד-גבורה-תפארת' ל'חכמה-בינה-דעת' וכו'.

כלִיזה הוא פונת סדר התפלה: שאומרים מתחלה 'קרבנות וקטרת', ואחר־כך 'פסוקי־דזמרה', ואחר־כך 'ברכת קריאת־שמע', ואחר־כך 'התפלת שמונה־עשרה' וכו'. שעל־ידי כלִיזה עולין העולמות בבחינות הנ"ל, במבאר היטב בפונות (פרי־עץ־חיים, שער־התפלה פ"ה; שער־הפונות, דרושי תפלת־השחר ג).

ורבנו ז"ל גלה ובאר: שכל סוד עלית העולמות בבחינה הנ"ל, נעשין על־ידי עשית המצוה בשמחה כנ"ל. נמצא: ש'עשית המצוה בשמחה', ובחינת 'סדר התפלה', הם בחינה אחת - שעל־ידם עולין העולמות בבחינות הנ"ל וכו', עד שזוכין על־ידי־זה לעלות עד ה'פתר' וכו' וכו'.

"וַיִּמַּשׁ חֲשָׁךְ" (שמות י, כא)

ד.

(ח"א יא, ב)

בְּשֵׁה־תוֹרָה בָּאָה לְתוֹךְ דְּבוּרִים פְּגוּמִים, לְפָנֶי פְּגוּמִים, לֹא דִי שְׂאִין דְּבוּרֵי הַתּוֹרָה מְאִירִים לוֹ, כִּי־אִם גַּם הַתּוֹרָה עֲצוּמָה, נִתְגַּשֵּׁם וְנִתְחַשֵּׁךְ שָׁם מִפְּיוֹ.

כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (יהושע א, ח): "לֹא יִמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ", בְּחִינַת (שמות י, כא): **"וַיִּמַּשׁ חֲשָׁךְ"** - הִינּוּ: שְׂלֵא יִתְגַּשְׁמוּ וַיִּתְחַשְּׁכוּ מִפִּיךָ.

ה.

(ח"א קי)

ה'תורה' היא רוחניות', ואשר "זך ישר פּעלו" (משלי כא, ח), וּשְׂכָלוּ רוּחָנִי - יָכוֹל לְתַפֵּס כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְלֹא יִשְׂבַּח

דְּבַר. כִּי דְבַר רוּחָנִי אֵינוֹ תוֹפֵס מְקוֹם, וַיְכוּלָה הַתּוֹרָה לְהַתְּפַשֵּׁט וּלְשַׁכֵּן בְּשִׂכְלוֹ.

אֵד מִי שֶׁהוּא מְגַשֵּׁם 'דְּבַר־הַתּוֹרָה', וְעוֹשֶׂה מְמֻנָה 'מְמֻשׁוֹת' - אֲזִי יֵשׁ לָהּ שְׂעוֹר וְקִצְבָה, בְּמָה הוּא יָכוֹל לְתַפֵּס בְּשִׂכְלוֹ וְלֹא יוֹתֵר. וְאִם יִרְצֶה לְהַשִּׁיג יוֹתֵר, אֲזִי יִדְחָה מֶה שְׂפָבֵר נִכְנָס בְּשִׂכְלוֹ.

בְּדַרְךְ כָּל דְּבַר גְּשָׁמִי, אִם הוּא כְּבֵר מְלֵא - אִם יִמְלֵאֵנוּ יוֹתֵר, יִדְחָה מֶה שֶׁהִיָּה בּוֹ כְּבֵר. וּמִזֶּה בָּא ה'שְׂכָחָה'.

וְזָהוּ (יהושע א, ח): "לֹא יִמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ".

"יִמוּשׁ" - מְלִשׁוֹן 'מְמֻשׁוֹת', כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (שמות י, כא): "וַיִּמַּשׁ חֲשָׁךְ". כְּלוּמֵר: הַזֶּהר שְׂלֵא תִהְיֶה 'מְמֻשׁוֹת' וְגִשְׁמִיּוֹת' בְּדְבַר־הַתּוֹרָה.

"מִפִּיךָ" - כְּלוּמֵר: מִחֻמַּת 'פִּיךָ', שְׂיוּצָא מֵאִתְּךָ, יִהְיֶה לָּהּ 'מְמֻשׁוֹת' וְגִשְׁמִיּוֹת' - תִּזְהַר מִזֶּה.

"וַיְהִי חֲשָׁךְ אֶפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשַׁת יָמִים וְגו'. וְלִכְלֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבֹתָם" (שמות י, כב-כג)
- עֲנִיֵן "מִבַּת חֲשָׁךְ" -
וְהָעֲנִיֵן: לְצֵאת מִתּוֹךְ ה'חֲשָׁךְ אֶפְלָה" - שְׂיִהְיֶה ה' אוֹר לוֹ

ו.

(ח"א א)

אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, צְרִיךְ תָּמִיד לְהַסְתַּכֵּל בְּה'שִׂכְלוֹ שֶׁל כָּל דְּבַר, וּלְקַשֵּׁר עֲצוּמוֹ אֶל ה'חֻכְמָה וְהַשִּׂכְלוֹ שִׁישׁ בְּכָל דְּבַר, כְּדִי שְׂיֵאִיר לוֹ ה'שִׂכְלוֹ שִׁישׁ בְּכָל דְּבַר, לְהַתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ עַל־יְדֵי אוֹתוֹ הַדְּבַר.

כי ה'שִׁכְלִי - הוא 'אור גדול', ומאיר לו בכל דרכיו, כמו שכתוב (קהלת ח, א):
"חכמת אדם תאיר פניו".

כי ה'שִׁכְלִי מאיר לו בכל דבר - אפלו במקום שהיה 'אפל' ו'חשוך', מאיר לו ה'שִׁכְלִי, כשזוכה להסתכל על ה'שִׁכְלִי שיש שם בכל דבר, ומקרב אותו להשם יתברך.

ז.

(ח"א יז, ב)

כשנחשך אצל אחד היראה והאהבה - זה מחמת שנחשך אצלו 'אורי הצדיק', שפמנו מקבלין 'יראה ואהבה'.

כי לפעמים יש: שנחשך אצל אחד 'אורי הצדיק', ואינו זוכה להבין ולראות 'אורו הגדול'. ואף שהוא אצל ה'צדיק', אינו יכול לטעם ולהבין ולראות 'אורו הגדול של הצדיק', שעלידו יוכל לבוא לתכלית הטוב.

וכמו שפצינו גבי 'עפרון' (זהר לך פא. ויחי ריח. ועוד): "שמקום מערת המכפלה, שהוא שער גי'עדן, שדרך שם עולין כל הנשמות, ואורו גדול מאד" - אף על פי כן (זהר טי"ש שרה קכח): "אצלו היה מקום 'חשך ואפלה', ועל כן מכרו בשמחה רבה לאברהם".

וכמו כן כשנחשך 'אורי הצדיק' שהוא מאיר בכל העולמות, מפלשפן בעולמיה, ואף על פי כן אצלו אינו מאיר כלל - אדרבא הוא 'חשוך' אצלו.

וזה מחמת 'עבירות המעשים' ו'כסילות השכל' - שעלידי 'מעשים רעים', נתחשך שכלו ב'כסילות', דהינו 'דעות נפסדות' ו'חכמות נכריות'. ועלידי

'כסילות השכל' - אינו יכול לראות ולהבין 'אורי הצדיק'.

ח.

(ח"א ט; ח"א קיב)

הנה ידוע: כי הסטרא אחרא מסבבת הקדשה וכו'. ובפרט מי שכבר נמשך אחר עברות חסו'שלום, ונמשך אחר הסטרא אחרא, ושם מקומו חסו'שלום, והם מסבבין אותו מכל צד.

וכאשר יעורר רוחו לשוב אל השם - קשה לו מאד להתפלל ולדבר דבורים לפני השם, כי הן מסבבין אותו מכל צד, לכל אחד לפי ענינו. ואזי באים 'מחשבות זרות וקלפות', ומסבבין אותו, ונשאר ב'חשוך', ואין יכול להתפלל.

ומחמת שאי אפשר לו להוציא דבור לפני אלקים בדחילו ורחימו וחיית פראוי - לכן כל הדבורים והתפלות שהוא מדבר, לא יוכלו לבקע המחצות והמסכים המבדילים לעלות למעלה, ונשארים למטה תחת המסכים.

עד אשר יזכה וישוב באמת, וידבר דבורים הראויין להתקבל בדחילו ורחימו מעמקא דלבא בהתעוררות גדול, אזי מבקע הדבור המאיר, את כל המחצות והמסכים המבדילים, ויעלו עמו כל הדבורים שהיו מנחים למטה עד הנה.

אך איך יזכה לזה: העקר שהכל תלוי בו, הוא 'אמת' - לילך ב'דרך אמת' לפי מדרגתו וכו'.

וכיון שהוא במדרגת 'אמת' - אזי כפיכול נתלבש בו 'אור השם יתברך' בעצמו, אשר "חותמו אמת" (שבת נה. יזמא סט):

סנהדרין סד.). ואז נאמר עליו (תהלים כג, א): "ה' אורי וישעי".

וכשֶׁתִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ־הוּא עִמוֹ, הוּא מְאִיר לוֹ אֵיךְ לִיצֵא מִה'חֲשֵׁךְ הַמוֹנֵעַ אוֹתוֹ בַּתְּפִלָּתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "ה' אורי".

וְכִינּוּן שֶׁהַשֵּׁם אור לוֹ - יוֹכֵל לְמַצֵּא פְתָחִים הַרְבֵּה, לְצֵאת מִ'הַחֲשֵׁךְ וְהַגְּלוּת' שֶׁהוּא סָגוּר שָׁם וְכוּ'.

אֵךְ צָרִיךְ שִׁיחֶיהָ ה'אֱמֶת' - אֱמֶת גְּמוּרָה, בְּרוּר וְצָלוּל, בְּלִי שׁוּם דְּפִי.

וְהַמְשָׁכִיל הַמְבִינִי, יֵשׁ לוֹ לְהַתְּפַלֵּל כָּל יְמֵיו: שִׁיזְכֶּה פֶּעַם אֶחָד כָּל יְמֵי חַיָּיו, לְדַבֵּר דְּבוּר אֶחָד שֶׁל אֱמֶת לְפָנֵי הַשֵּׁם בְּרֵאוּי וְכוּ'.

וְעֵקֶר הַכּוּנֵה: שֶׁכַּאֲשֶׁר הוּא מְשַׁקֵּעַ בַּתְּכֵלִית הַתְּגַבְרוּת ה'הַחֲשֵׁךְ וְהַקְּלִפָּה', וְהוּא כְּלוּא וּמְסַנֵּר בְּתוֹךְ ה'הַחֲשֵׁךְ אֶפְלָה" (שְׁמוֹת י, כב), הַמְּסַבֵּב וּמְקַפֵּת אוֹתוֹ מְכֹל צִדִּי־צָדִידִים, בְּכַמָּה סְבוּבִים רַחֲמָנָא־לְצַלוֹ, וְאִין לוֹ שׁוּם פֶּתַח וְתַקְנָה וְתַחְבּוּלָה לְצֵאת מִתּוֹךְ ה'הַחֲשֵׁךְ'.

אֲזִי עֵקֶר עֲצוּתוֹ: שִׁימְשִׁיךְ עֲצוּמוֹ לְה'אֱמֶת, וַיְבִיט עַל ה'אֱמֶת־לְאֱמֶתוֹ, וַיִּבְקֶשׁ רַק ה'אֱמֶת־הָאֱמֶתִי'.

וּכְנֻגְד־זֶה: אִין שׁוּם חֲשֵׁךְ וְסְבוּב שִׁיחֲשִׁיךְ לוֹ - כִּי ה'אֱמֶת, הוּא הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּעֲצוּמוֹ, וְהוּא בְּחִינּוֹת: "ה' אורי".

וְכִינּוּן שֶׁה' אור לוֹ - אִין שׁוּם 'חֲשֵׁךְ' שִׁיחֲשִׁיךְ אוֹתוֹ, וּבּוֹדֵאי יִזְכֶּה לְרֵאוֹת ה'פְּתָחִים' לְצֵאת מִ'הַחֲשֵׁךְ'.

וְהַעֲקָר: שֶׁבַתְּפִלָּתוֹ וְתַחֲנּוּתוֹ וּבִקְשָׁתוֹ, אֵף־עַל־פִּי שְׁאִי־אֶפְשָׁר לוֹ לְדַבֵּר שׁוּם דְּבוּר בַּתְּפִלָּה וְתַחֲנּוּנִים, מִגִּדְל 'הַחֲשֵׁךְ וְהַבְּלָבוּל' הַמְּסַבֵּב אוֹתוֹ מְאֹד מְאֹד מְכֹל צִד - אֵף־עַל־פִּי־כֵן עַל־כָּל־פְּנִים יִרְאֶה לְדַבֵּר הַדְּבוּר בְּאֱמֶת, בְּאִיזָה מְדֻרְגָה נְמוּכָה שֶׁהוּא.

כְּגוֹן לְמַשָּׁל, שִׁיאֹמַר: "ה' הוֹשִׁיעָה" בְּאֱמֶת. אֵף־עַל־פִּי שְׁאִינוֹ יוֹכֵל לְדַבֵּר בְּהַתְּלַחְבוּת וְהַתְּעוֹרְרוּת כְּרֵאוּי, אֵף־עַל־פִּי־כֵן יֹאמַר הַדְּבוּר בְּאֱמֶת, כְּפִי מַה שֶׁהוּא.

וְעַל־יְדֵי ה'דְּבוּר־הָאֱמֶת' - יִזְכֶּה לְרֵאוֹת ה'פְּתָחִים' שֶׁבְּתוֹךְ ה'הַחֲשֵׁךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְצֵאת מִ'הַחֲשֵׁךְ' לְאוֹר, וְלְהַתְּפַלֵּל כְּרֵאוּי, וְכַנ"ל.

וְאֹמַר לִי אֵז: שֶׁעַל־יְדֵי עֲצָה זֹאת, יוֹכֵלִין לְהִיזֵת אִישׁ כֶּשֶׁר בְּאֱמֶת' כָּל יְמֵי חַיָּיו.

כִּי תָמִיד אֵיךְ שֶׁהוּא: יוֹכֵלִין לְהַחֲזִיק אֶת־עֲצוּמוֹ, וְלְהַחֲזִיק אֶת עֲצוּמוֹ עַל־יְדֵי־זֶה, עַל־יְדֵי ה'אֱמֶת' שֶׁהוּא 'אור הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ' בְּעֲצוּמוֹ, אֲשֶׁר "גַּם כָּל חֲשֵׁךְ לֹא יַחֲשִׁיךְ מִמּוֹנוֹ" (עַל־פִּי תַּהֲלִים קַלְט, יב).

כִּי אִין שׁוּם טְמָאָה וְסִטְרָא־אֲחֵרָא בְּעוֹלָם, שֶׁלֹּא יִהְיֶה שָׁם פְּתָחִים לְצֵאת מִשָּׁם, רַק שְׁאִין רוֹאִין אוֹתָן, מִחֲמַת 'גִּוְדָל הַחֲשֻׁכוֹת' שִׁישׁ שָׁם.

אֲבָל עַל־יְדֵי ה'אֱמֶת' - מְאִיר לוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּעֲצוּמוֹ, וַיִּזְכֶּה לְרֵאוֹת וְלְמַצֵּא "פֶּתַח תַּקְנָה" (הוֹשֵׁעַ ב, יז), גַּם בְּעֵמֶק נְפִילָתוֹ, לְצֵאת מֵאֶפְלָה לְאוֹרָה, וְלְהַתְּקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּאֱמֶת תָּמִיד, אָמֵן וְאָמֵן.

ט.

(לקוטי-הלכות, חדש ג, דה - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א לז, 'דרשוה' ונעזו')

על-כן קדם שיצאו ממצרים היה מפת השד' למצרים (שמות י, כב) - כי ה'גוף' הוא בחינת 'בהמה', בחינת 'השד' וכו', וה'נפש' הוא בחינת 'אדם', בחינת 'אור', שזהו בחינת 'מיתה' ו'חיים' וכו' - במבאר שם במאמר הנ"ל (ח"א לז).

ועל-כן הפה השם-יתברך את המצריים ב'מפת השד', וילכל בני ישראל ה'יה אור במושבתם" (שם פסוק כג) - להורות ההבדל וההפרש שבין ישראל למצריים, כי כל אחד קבל את שלו פראוי לו.

הינו: כי ה'מצריים' שהם העכו"ם הרודפים כל ימיהם אחר 'תאות הגוף' לבד, שהוא בחינת 'השד' 'מיתה' וכו' כנ"ל, על-כן היה להם 'השד גדול כפול ומכפל' - כי הם השכנת ה'גוף' וה'חמר', ונשארו במה שנתדבקו ורדפו אחריו.

וישראל קדושים' שקדשו עצמן והכניעו ה'גוף' לגבי ה'נפש' - על-כן "לכל בני ישראל היה אור במושבתם" - זה מורה על התגברות ה'נפש' על ה'גוף', שהוא בחינת 'אור' ו'חיים', כנ"ל.

ועל-כן "בשלישת ימי אפלה, מתו כל פושעי-ישראל שלא רצו לצאת מצרים" (שמות רבה יד, א).

הינו: כי אלו ה'פושעי-ישראל' שנשתקעו בחשכת ה'חמר' וה'גוף' כל-כף, עד שלא רצו לצאת מ'גלות-מצרים' שהוא 'גלות-הגוף' כנ"ל, "מתו אז בשלישת ימי אפלה" - כי 'השד' הוא בחינת 'מיתה', בחינת 'גוף' כנ"ל.

כי כל-זמן שאין ממתיקין ומבררין את ה'נפש', דהינו: כל-זמן שאין נכנע לגמרי ה'גוף' לגבי ה'נפש' - אזי מערבים יחד פחות ה'גוף' וה'נפש', שהוא בחינת 'תערובות טוב ורע', ואזי יכולין לקבל חיות גם העכו"ם שאחיזתם ב'גוף', מאחר שה'נפש' עדין לא נזדככה מאחיזת ה'גוף'.

אבל אז בשעת 'יציאת-מצרים', שאז עשה השם-יתברך עמנו נפלאות על-ידי משה רבנו עליו-השלום, וזכו ישראל אז להכניע ולשבר לגמרי את בחינת ה'גוף' לגבי ה'נפש', ה'חמר' לצורה', עד שזכו כל ששים רבוא ישראל ל'רוח נבואה', לדבר עם השם "פנים בפנים" (דברים ה, ד) בשעת 'מתן-תורה'.

ועל-כן אז בשעת 'יציאת-מצרים' - נתברר ונזדכך ה'נפש', מאחיזת ה'גוף', שהיא בחינת ה'מצריים'.

ועל-כן נמשך כל ה'השד' וה'מיתה' לה'מצריים', ולה'פושעי-ישראל' שלא רצו לצאת - שהם בחינת 'גוף' 'השד' 'מיתה' וכו' כנ"ל.

"ילכל בני ישראל", שהם בחינת 'נפש' 'אור' ו'חיים' - על-כן "היה להם אור במושבותם", כי כל אחד נשאר בחלקו, כנ"ל.

ועל-כן זכו אז לאור גדול מאד, כי איתא (תקוני-זהר נג, סז): "שבאלו ימי אפלה, האיר לישראל האור שלעתיד".

הינו כנ"ל: כי מחמת שה'נפש' שלקהם נזדככה אז ונתעלה על ה'גוף' - על-כן נתגלה ה'אור הגדול שלעתיד', בלי אחיזת ה'השד' כלל, שהוא בחינת 'גוף' - כי 'נפשם' נזדכך מן ה'גוף' וה'השד' לגמרי.

וְנִשְׂאֵר כָּל הַחֲשָׁד לְמִצְרַיִם, שֶׁהֵם
בְּחִינַת גּוֹף, כַּנִּל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת (שְׁמוֹת יג, ג): "זְכוֹר אֶת הַיּוֹם
הַזֶּה אֲשֶׁר יִצְאֶתֶם מִמִּצְרַיִם."
"זְכוֹר" דִּיקָא - כִּי הַנֶּפֶשׁ הוּא בְּחִינַת
'זְכָרוֹן' (כַּמְבָּאָר שֶׁם בְּהַתּוֹרָה).

וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְזַכֵּר 'יְצִיאַת-מִצְרַיִם' כָּל
יְמֵי חַיָּיו (בְּרִכוֹת פ"א מ"ה; יב: רש"י
בְּרִכוֹת כ"א), כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים טז, ג): "לִמְעַן
תִּזְכֹּר אֶת יוֹם יְצִיאַתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי
חַיֶּיךָ."

כִּי 'יְצִיאַת-מִצְרַיִם', שֶׁהוּא בְּחִינַת
'הַתְּעַלּוֹת-הַנֶּפֶשׁ וְכוּ' כַּנִּל - זֶהוּ בְּחִינַת
'זְכָרוֹן', בְּחִינַת 'חַיִּים'.

וְזֶהוּ: "לִמְעַן תִּזְכֹּר וְכוּ, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ" -
'יְמֵי חַיֶּיךָ' דִּיקָא, כַּנִּל.

"כֹּה אָמַר ה', בְּחֻצַּת הַלֵּילָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ
מִצְרַיִם. וַיְהִי בְּחֻצֵי הַלֵּילָה וְה' הִבֵּה כָּל בְּכוֹר
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שְׁמוֹת י"א, ד; יב, כט)

י.

(לְקוּטֵי-הֶלְכוֹת, הַשְּׂבָמֹת-הַבְּקָר א, יב-יג - עַל-פִּי
לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"א רפב, 'אֲזַמְרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי')

"בְּחֻצַּת הַלֵּילָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם"
(שְׁמוֹת י"א, ד). "בְּחֻצוֹת" דִּיקָא - כִּי
בְּחֻצוֹת-הַלֵּילָה, אֲזַי מִתְּעוֹרֵר הַנְּקֻדָּה-
טוֹבָה.

בְּבְּחִינַת (בְּרִכוֹת ג): "רוּחַ צְפוֹן הַמְּנַשֵּׁב
בְּכַנּוֹר שֶׁל דָּוִד" - בְּחִינַת 'רוּחַ-
טוֹבָה', נְקֻדָּה-טוֹבָה, הַצְּפוֹן וְטָמִיר אֶפְלוּ
בְּתַכְלִית הַשָּׁנָה, אֶפְלוּ בְּמַדְרָגָה פְּחוּתָה,

בְּבְּחִינַת (תְּהִלִּים ל"א, כ): "מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר
צָפַנְתָּ."

וְאֵלּוּ הַנְּקֻדוֹת-טוֹבוֹת מְנַשְּׁבִין בְּ"כַנּוֹר
שֶׁל דָּוִד" - כִּי עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשִׂין
'נְגוּנִים' (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"א נד), וְעַל-כֵּן הָיָה מְנַגֵּן
מֵאֵלָיו עַל-יְדֵי-זֶה. וְעַל-יְדֵי-זֶה מִתְּעוֹרֵרִין
מֵהַשָּׁנָה בְּחֻצוֹת-הַלֵּילָה, בְּתַקְוָה הַשָּׁנָה.

וְעַל-כֵּן נִמְשָׁךְ הַרוּחַ-טוֹבָה, הַנְּקֻדָּה-
טוֹבָה, מְצַפּוֹן דִּיקָא - כִּי
"מְצַפּוֹן תַּפְתַּח הָרַעָה" (יְרֵמְיָה א, יד), וְכַמְּשָׁם
דִּיקָא נִמְשָׁךְ הַרוּחַ צְפוֹן, 'רוּחַ-טוֹבָה',
הַמְּנַשֵּׁב בְּכַנּוֹר שֶׁל דָּוִד וּמְנַגֵּן.

כִּי זֶה עֵקֶר מַעֲלַת הַטוֹב הַיּוֹצֵא מִתּוֹךְ
'תַּקְוָה הַרַע וְהַסְטֵרָא-אֲחֵרָא' כַּנִּל, וְעַל-
יְדֵי-זֶה דִּיקָא נַעֲשִׂין 'נְגוּנִים', וְכַמּוּבָא
בְּסִפְרֵים (זֹהַר תַּזְרִיעַ מ"ח. מְדַרְשׁ-תְּמוּרָה פ"ג ופ"ד):
"שִׁיתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֲשָׁד" (קַהֲלַת ב, יג)
דִּיקָא, כִּידוּעַ.

כִּי בְּחֻצוֹת' - "אֲזַי הַשְּׂכִינָה כְּבִיכּוֹל
בְּתַכְלִית הַמְּעוּט, כִּידוּעַ. וְאֲזַי הִיא
בְּבְּחִינַת נְקֻדָּה לְבַד" (פְּרִיעֵץ-חַיִּים, תַּקּוּדַת-חֻצוֹת
פ"ב), וְאֲזַי הוּא 'הַתְּנַבְּרוֹת-הַשָּׁנָה'.

וְאֲזַי דִּיקָא צְרִיךְ כָּל אֶחָד מִי שֶׁנּוֹגֵעַ יְרֵאת-
הַשֵּׁם בְּלִבּוֹ, לְהַתְּנַבֵּר בְּהַתְּנַבְּרוֹת גְּדוֹל
מְאֹד - לְהַתְּעוֹרֵר מֵהַשָּׁנָה אֲזַי.

וְזֶה בְּחִינַת שְׂמִתְעוֹרְרִים מִתַּקְוָה הַשָּׁנָה
וְהַסְטֵרָא-אֲחֵרָא, עַל-יְדֵי 'נְקֻדָּה-
טוֹבָה' לְבַד וְכוּ, כַּנִּל.

וְאֲזַי הוּא בְּחִינַת 'יְצִיאַת-מִצְרַיִם' - כִּי עֵקֶר
הַגְּאֻלָּה שֶׁל 'יְצִיאַת-מִצְרַיִם', הָיָה
עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַנִּל.

הִינּוּ: שִׁישְׂרָאֵל הָיוּ מְלַכְלָכִים, כִּי "הָיוּ
בְּבְּחִינַת אַרְבַּעִים-וְשָׁעָה שְׁעָרֵי-

טמאה", כידוע (זהר-חדש, תחלת פרשת יתרו; פרי-עצמים, תגהמצות פ"א). והשם-יתברך רחם עליהם ומצא בהם נקדות-טובות, אפלו ב'תקף טמאת מצרים' שהתגברה עליהם.

כמו שאמרו רז"ל (מדרש-תהלים קיד): "בשביל ארבעה דברים לבד נגאלו" - זה בחינת נקדות-טובות' שמצא בהם השם-יתברך אפלו במצרים, ועל-ידי-זה נגאלו.

וזהו (יחזקאל טז, ו): "ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיו, ואמר לך בדמיו חיי בדמיו חיי" - אפלו בתקף הדמים והלכלוכים, אף-על-פיי-כן - "חיי"! כי גם שם יכולין למצא נקדות-טובות, כנ"ל, שעל-ידי-זה נגאלו.

וזה בחינת: "פסח" - "שחמל ודלג השם-יתברך" (רש"י שמות יב, כג), "על בתי בני ישראל, בנגפו את מצרים" (שמות יב, כז).

וזה בחינת שהשם-יתברך ברחמיו לקט והציל את הנקדות-טובות, שהם בחינות ישראל, בחינות (שם ד, כב): "בני בכרי ישראל", מבין 'בכורי מצרים', מבין 'תקף הסטרא-אחרא' - שזה היה עקר גאלת מצרים, כנ"ל.

יא

(לקוטי-הלכות, השבמת-הבקר ה, יב - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ת, 'תקעו תוכחה')

על-כן היה עקר 'יציאת-מצרים' ב'חצות', כמו שכתוב שם: "בחצת הלילה אני יוצא בתוך מצרים" (שמות יא, ד). "בחצות" דיקא.

כי עקר 'יציאת-מצרים' היה על-ידי מטה משה ואהרן, שהם בחינת 'תפלה

בבחינת דין, בחינת (שם ז, ט): "והשלוך לפני פרעה יהי לתנין".

על-כן היה עקר 'יציאת-מצרים' ב'חצות-הלילה' - כי אז מתעורר כח ה'תפלה בבחינת דין'.

ב'חצות-הלילה', אז מתעורר ה'נקדה-טובה'.

יב

(לקוטי-הלכות, נטילת-ידיים שחרית ב, ד - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א רנ, 'דע שכל מיני צער')

על-כן הגאלה הראשונה' שהיא 'יציאת-מצרים', שכולל כל הגאלות, "כי כל הגליות מכוונים בשם מצרים" (בראשית-רבה טז, ד; לקוטי-מוהר"ן ח"א ד) - התחילה ב'חצות-הלילה', כמו שכתוב (שמות יא, ד): "בחצת הלילה אני יוצא בתוך מצרים".

כי עקר כל הגאלות, בפרט גאלת-מצרים, היה על-ידי בחינת 'השגחה', שהמשיך השם-יתברך מסוף-העולם, מעלמא-דאתי.

כי אז ב'יציאת-מצרים', היה 'שדוד המערכות' ו'בטול הטבע' - כי אז גלה השם-יתברך השגחתו, על-ידי המופתים נוראים שעשה אז, ובטל הטבע.

וכל-זה היה על-ידי בחינת 'עלמא-דאתי', כי "מסטרא דיובלא נפקו" (זהר בשלח מו, משפטים קכא); שהיא בחינת 'חמשים שערי בינה', בחינת 'עלמא-דאתי', כידוע.

ועל-כן היתה הגאלה ב'חצות-הלילה' דיקא - דהינו: ששבר את ה'לילה' וה'חשך', שהם בחינת 'חכמת-

הטבע, וגלה 'השגחה' בעולם, ועל-ידי-זה
היה עקר הגאולה, כנ"ל.

יג.

(לקוטי-הלכות, ציצית ג, ג - על-פי
לקוטי-מוהר"ן ח"ב א, 'תקעו ממטלה')

עקר 'יציאת-מצרים' הוא על-ידי בחינת
'חצות', בבחינת (שמות יא, ד): "בחצות
הלילה אני יוצא בתוך מצרים".

דהינו: על-ידי שמשברין ה"ש לש
משמרות" (ברכות ג), ה'ש לש מדות
רעות, שהם: א) 'תאות-מזון' (ב) ו'תאות-
אכילה. ג) ו'תאות-משגל.

שהם בחינת 'חשבת לילה', שהם עקר
'גלות-מצרים', שהוא 'גלות של
הפטר-אחרא', שמתגבר על האדם ב'ש לש
מדות הנ"ל, שהם 'כלל כל התאות'.

ועל-ידי בחינת 'חצות' שמשברין את
הלילה - על-ידי-זה יוצאין
מ'גלות-מצרים', מ'גלות שלש מדות הנ"ל
- בבחינת: "בחצות הלילה אני יוצא בתוך
מצרים" כנ"ל.

יד.

(לקוטי-הלכות, מתנה ה, מז)

"בה אמר ה' פחצת הלילה אני יוצא
בתוך מצרים" (שמות יא, ד). סוד
'חצות-לילה' גם 'משה' לא יכל לעמד עליו
בשלמות, כמו שאמרו רז"ל (ברכות ג): "מפדי
משה לא ידע חצות אימת, ואמר 'פחצות',
דוד ידע? שאמר (תהלים קיט, סב): 'חצות לילה
אקום להודות לך' וכו'".

הינו: פי 'משה' ידע, שעקר הוא הגאולה
האחרונה שתהיה בזכות דוד
והנלוים אליו, שהם הצדיקים וכשרים

העומדים בחצות-לילה - לקונו על 'חרבן
בית-המקדש' - שאז "השם-יתברך וכל
הצדיקים שבגן עדן צייתין לקליהו"
(מקשיבים לקולם) וכו' (זהר לך עז: ועוד).

ועל-ידי-זה תהיה הגאולה בבחינת (ישעיה
סו, י): "שישו אתה משוש כל
המתאבלים עליה", וכמו שאמרו רז"ל (תענית
ל): "כל המתאבל על ירושלים" וכו'.

אבל לא יכול לעמד על הדבר, מתי יהיה
הקץ, פי הוא סתום מאד.

ועל-כן גם בגאולה הראשונה רמז בדבריו,
שאמר: "פחצת הלילה אני יוצא"
- פי בכל דבריו ושליחותו הסתפל על הקץ
האחרון שבשבי-לזה מאן בשליחות בתחלה
וכו'.

ועל-כן רמז בדבריו ואמר: "פחצת
הלילה אני יוצא בתוך מצרים"
וכו' - פי "כל הגליות מכנים בשם מצרים"
(בראשית-רבה טז, ד), ועל-כן אמר "פחצת" - פי
הקץ האחרון סתום מאד, רק דוד שהוא
בעצמו משיח אמר (תהלים קיט, סב): חצות
לילה אקום וכו'.

ועל-כן אמר משה אז: "בה אמר ה'" -
פי נבואה זו של בחינת 'חצות',
שפרמז על 'קץ האחרון' - היא רחוקה מאד,
ואי-אפשר לעמד על-זה - על-כן אמר
בלשון "בה".

עניני מעלת 'חצות הלילה' ו'תקון-חצות'
- נמצאים במערכת 'בין-המצרים' -

יח.

(ח"א סג)

ה'צדיק' הוא בחינות (נדריים כ): "מגלה טפח ומכסה טפח".

לפעמים: הוא בחינת 'מגלה' - שמגלה ומקרב עצמו.

ולפעמים: הוא בחינת 'מכסה' - שנתפסה ונתעלם, שמתרחק מאד.

ולא די שמתרחק ואינם יכולים להתקרב אליו, אלא שנופלים עליו קשיות ותמיהות, עד שנתעקם ונתבלבל מחם, מחמת שנתרחק מהם מאד, וקשה עליו קשיות ופליאות.

וזוה בחינת (ישעיה נ, ב): "ובשמים יכסה רגליו" - רגליו' לשון המשכה, כמו (שמות יא, ח): "וכל העם אשר ברגליו" - "ההולכים אחר עצתך" (רש"י שם).

הינו: שבהמשכה' שממשיך העולם אליו, הוא בחינת "מגלה טפח ומכסה" וכו' כנ"ל.

כי מחמת ש'מח הצדיק' בעצמו אי-אפשר לקבל מפנו - על-כן הוא צריך להתפסות ולהתלבש עצמו ב'דברים' קטנים, כדי שיוכל להתגלות, שיוכלו העולם לקבל מפנו.

וזוה בחינת: "מגלה טפח ומכסה טפח" - שמה ש'מכסה' ומתלבש עצמו, הוא בחינת 'מגלה' - שעל-ידי-זוה הוא מגלה עצמו אליהם, כי בלא זה לא היה אפשר להתגלות אליהם.

ולפעמים: הוא בחינת 'מכסה' ממש - שמתפסה ומתעלם מהם, ונתרחק ונפלא מהם, כנ"ל.

"צא אתה, וכל העם אשר ברגליו" (שמות יא, ח)

"ההולכים אחר עצתך" (רש"י)

טו.

(ח"א יז, ח)

"והינא שין פרסה" (בבא-בבא ע"ד).
"פרסה" בחינת רגל, הינו 'עצה', כמו (שמות יא, ח): "וכל העם אשר ברגליו" - "הנמשכים אחר עצתך" (רש"י שם).

הינו: שהנשמה נזפרת: "שהיתה תחלה במחשבה, ובה נמלך ונתיעץ בבריאת עולמו" (בראשית-רבה ח, ז; רות-רבה ב, ג). (עין בפנים).

טז.

(ח"א כ, י)

'המוזרעם' מכנים בשם רגליו, כמו (שמות יא, ח): "וכל העם אשר ברגליו".

יז.

(ח"א כב, א)

יש 'מוכיח-הדור', והם בחינות רגליו. ונקראים רגליו' - על-שם שהם 'למודי ה'" (ישעיה נד, יג), הינו: שלומדין כביכול את השם, שנותנין לו 'עצות', והם הולכים בשליחותו לישראל, להזכיקם ולהחזירם להשם-יתברך.

ועל-שם-זוה נקראים בחינות רגליו, על-שם ה'עצה', כמו שפרש רש"י (שמות יא, ח) על: "וכל העם אשר ברגליו", "ההולכים אחר עצתך". ועל שם ה'הליכה' שהולכים בשליחותו להזכיק כנ"ל.

יט.

(ח"ב ה, ב)

"וְאֵנֹכִי תְּרַגְלֹתִי לְאֹפְרַיִם" (חושע יא, ג), זֶה בְּחִינַת 'עֲצוֹת', כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת יא, ח): **"הָעַם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיךָ"** - **"הַהוֹלְכִים אַחַר עֲצָתְךָ"** (רש"י שם).

נ.

(ח"ב לט)

וְאֵנֹכֹנִי הם: **"הָעַם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיךָ"** (שְׁמוֹת יא, ח) - **"הַהוֹלְכִים אַחַר עֲצָתְךָ"** (רש"י שם), שְׁמֵתְנַהֲגִים אַחַר הַמְּנַהִיג. וְכִי יִתֵּן וְהָיָה לָנוּ מְנַהִיג כְּמוֹ 'מֹשֶׁה רַבֵּנוּ' עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם וְכוּ'.

"הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים" (שְׁמוֹת יב, ב)
- מִצְוַת 'קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ' -

"הִרְאָהוּ לִבְנֵהוּ בַחֲדוּשָׁה וְאָמַר לוֹ: בְּשֵׁהֲיָרַח מִתְחַדֵּשׁ יְהִי לָךְ רֵאשׁ חֲדָשׁ". (רש"י, מְכִילְתָּא בַּא)

נא.

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, מִצְוַת 'קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ')

[א] "קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ" - מְסַגֵּל לְרִפְאוֹת 'חֲלוּשֵׁי-הָרְאוֹת' (רֵאִיָּה ח"ב ג).

[ב] כָּל הַכְּבוֹד שֶׁל כָּל הַמַּלְכוּיּוֹת, נִכְלָלִים בְּאַרְבַּע מַלְכוּיּוֹת. וְעַל-יְדֵי "מַעֲשֵׂה מְנוּרָה" (שְׁמוֹת כה, לֹא-מ; לז, יז-כד; בַּמִּדְבָּר ח, א-ד), וְ"קִדּוּשׁ-הַחֹדֶשׁ" (שְׁמוֹת יב, ב), וְ"קִטְרֹת" (שְׁמוֹת ל, ד-ז; לד-), וְשִׁמְיָרָה מִן מְאֻכְלִים-טְמֵאִים - כָּל הָאַרְבַּע מַלְכוּיּוֹת מְחִזְרִים אֶת הַכְּבוֹד שֶׁבְּתוֹכָם לְהִשְׁמֵי-יִתְבָּרֵךְ (כְּבוֹד ח"ב ב).

נב.

(לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַשְּׂכֵמֶת-הַבְּקָר א, יב - עַל-פִּי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"א רפ"ב, 'אַזְמָרָה לְאַלְקֵי בְּעוּדֵי')

זֶה יְדוּעַ: שְׂכַשְׂיִשְׂרָאֵל הם חֲסִי-וְשָׁלוֹם בְּמִדְרָגָה פְּחוּתָה - זֶה בְּחִינַת 'פְּגָם-הַלְבָּנָה', 'קִטְרוּגֵי-הֵיָרַח', שְׂמֹשֶׁם בָּאִים כָּל הַפְּגָמִים וְהַחֲטָאִים חֲסִי-וְשָׁלוֹם.

וְעַל-כֵּן בְּשֵׂאִישׁ יִשְׂרָאֵל מִתְעוֹרֵר וּמוֹצֵא בְּעַצְמוֹ נִקְדָּה-טוֹבָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה בְּנ"ל - זֶה בְּחִינַת 'מְלוּי הַלְבָּנָה מִפְּגִימַתָּה', בְּחִינַת 'קִדּוּשׁ-הַחֹדֶשׁ'.

כִּי בַתְּחִלַּת הַחֹדֶשׁ, בְּעַת שְׂרוּאֵין אֶת הַלְבָּנָה לְקִדְשׁ אוֹתָהּ בְּבֵית-דִּין - אֲזִי הִיא 'קִטְנָה וְדָקָה' מְאֹד מְאֹד, וְאֲזִי הִיא רַק בְּבִחִינַת 'נִקְדָּה', הֵינּוּ בְּחִינַת 'נִקְדָּה-טוֹבָה'.

הֵינּוּ: כְּשֶׁהַלְבָּנָה הִיא בְּתַכְלִית הַמַּעוֹט' בְּסוּף הַחֹדֶשׁ - אֲזִי צְרִיכִין כָּל יִשְׂרָאֵל לְחַפְּשָׁה וּלְבַקֵּשָׁה, עַד שְׂמוֹצְאֵין עַדֵי רֵאִיָּה' אֵיזָה 'נִקְדָּה-קִטְנָה' מִהַלְבָּנָה, וְאֲזִי מְקַדְּשִׁין אֶת הַחֹדֶשׁ בְּבֵית-דִּין - שֶׁהוּא בְּחִינַת 'תְּקוּן וּמְלוּי הַלְבָּנָה'.

כִּי עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַנִּקְדָּה' לְבַד, בְּחִינַת 'נִקְדָּה-טוֹבָה' שְׂזוּכִין לְמַצָּא בְּתַכְלִית הַמַּעוֹט - עַל-יְדֵי-זֶה נִתְתַּקְּנִין וְנִכְנָסִין בְּאַמַּת לְכַף-זְכוּת - שְׂזָהוּ בְּחִינַת 'תְּקוּן וּמְלוּי הַלְבָּנָה מִפְּגִימַתָּה' וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן (רֵאשׁ-הַשָּׁנָה כד.): "אוֹמְרִים הֵבִית דִּין וְכָל יִשְׂרָאֵל: 'מְקַדְּשׁ מְקַדְּשׁ" - כִּי עַל-יְדֵי הַנִּקְדָּה' לְבַד, נִתְקַדְּשִׁין וְכוּ' בְּנ"ל - עַל-יְדֵי שְׂדָנִים לְכַף-זְכוּת.

וְזֶה בְּחִינַת: "שְׂכָלָם אוֹמְרִים 'מְקַדְּשׁ מְקַדְּשׁ" - דְּהֵינּוּ: שְׂעַל-יְדֵי 'דְּבָרֵיהֶם' מַעֲלִין אֶת הַלְבָּנָה, מִבְּחִינַת 'פְּגָם וּמַעוֹט',

לְבַחֲנֵינָת 'תְּקוּן וּמְלוּי' - שֶׁזֶהוּ קִדְשָׁתָהּ, עַל-
יְדֵי הַנְּקֻדָּת-אֹר' לְבַד שָׂרְאוּ מִהַלְבָּנָה'.

כִּי עַל-יְדֵי 'קִטְרוּג־הַיָּרֵחַ' נִתְמַעְטָה, "וְאִז
נָתַן לָהּ הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ אֶת הַפּוֹכְבִּים
לְהַפִּיס דַּעְתָּהּ" (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה ג, ו; רִש"י בְּרֵאשִׁית א,
טז).

כִּי הַפּוֹכְבִּים מְרַמְזִין עַל בְּחִינַת הַנְּקֻדָּת-
טוֹבוֹת שֶׁנִּמְצְאִין בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל,
שֶׁעַל-יָדָם נִכְנָסִין לְכַף-זִכּוּת בְּאֵמֶת, עַל-יְדֵי
שִׁדְדִים אוֹתָם לְכַף-זִכּוּת כַּנ"ל.

בְּבַחֲנֵינָת (דְּנִיָּאל יב, ג): "וּמַצְדִּיקֵי הַרְבִּים
כַּפּוֹכְבִּים" וְכו'. "מַצְדִּיקֵי
הַרְבִּים" - הֵינּוּ: 'צַדִּיקֵי-הַדּוֹר' שִׁדְדִים אֶת
הַכָּל לְכַף-זִכּוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִכְנָסִין אֶפְלוּ
פּוֹשְׁעֵי-יִשְׂרָאֵל בְּאֵמֶת לְכַף-זִכּוּת כַּנ"ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת 'פּוֹכְבִּים', בְּחִינַת: "וּמַצְדִּיקֵי
הַרְבִּים כַּפּוֹכְבִּים" כַּנ"ל - כִּי
הַפּוֹכְבִּים הֵם בְּבַחֲנֵינָת 'נְקֻדָּת' וְכו'.

וְזֶהוּ בְּחִינָה: "שֶׁנָּתַן לְהַלְבָּנָה אֶת הַפּוֹכְבִּים
לְהַפִּיס דַּעְתָּהּ" - כִּי עַל-יְדֵי בְּחִינַת
הַפּוֹכְבִּים, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַנְּקֻדָּת-טוֹבוֹת'
כַּנ"ל, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְתַּקֵּן 'פְּגַם-הַלְבָּנָה', כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת 'יְצִיאַת-מִצְרַיִם' שֶׁנֶּאֱמַר
בְּפָרָשַׁת (שְׁמוֹת יב, ב): "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה
לָכֶם" וְכו' - כִּי "פָּרָשַׁת הַחֹדֶשׁ", הֵינּוּ
'קִדּוּשׁ-הַחֹדֶשׁ', הִיא מִצְוֵה רֵאשׁוֹנָה
שֶׁנִּצְטוּוּ בָּהּ יִשְׂרָאֵל בְּעַת יְצִיאַת-מִצְרַיִם.

כִּי עַקֵּר הַגְּאֻלָּה שֶׁל 'יְצִיאַת-מִצְרַיִם', הִיא
עַל-יְדֵי בְּחִינָה הַנ"ל: שֶׁהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ
רַחֵם עֲלֵיהֶם וּמַצָּא בָּהֶם 'נְקֻדָּת-טוֹבוֹת',
אֶפְלוּ בְּתַקְוָה 'טְמֵאת-מִצְרַיִם' שֶׁהִתְגַּבְּרָה
עֲלֵיהֶם וְכו' וְכו', שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִגְאָלוּ כַּנ"ל.

[הַקְּמָשֶׁךְ עַל פְּסוּק "בְּדַמְיָהּ חַיִּי" - מוֹבָא לְעִיל בְּפְסוּק
(שְׁמוֹת יא, ד): "כַּחֲצַת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם",
וְלִהְלֵךְ בְּפְסוּק (שְׁמוֹת יב, כג): "וְרָאָה אֶת הַדָּם עַל הַמִּשְׁקוֹף
וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת".]

וְעַל-כֵּן מִצְוֵה רֵאשׁוֹנָה שֶׁנִּצְטוּוּ יִשְׂרָאֵל,
הִיא "פָּרָשַׁת הַחֹדֶשׁ" - כִּי זֶה
בְּחִינַת 'קִדּוּשׁ-הַחֹדֶשׁ', עַל-יְדֵי 'נְקֻדָּה' לְבַד
כַּנ"ל - שֶׁזֶה עַקֵּר 'גְּאֻלַּת-מִצְרַיִם' וְ'גְאֻלַּת-
אֲחֵרוֹנָה'.

"הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁוֹת חֹדָשִׁים, רֵאשׁוֹן
הוּא לָכֶם לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה" (שְׁמוֹת יב, ב)
- עֲנִינֵי 'חֹדֶשׁ נִסָּן' -

נג.

(ח"א מט, ו)

"בְּרֵאשִׁית" (בְּרֵאשִׁית א, א), "ב' רֵאשִׁית"
(זֶהר בְּרֵאשִׁית כט:), הֵינּוּ: 'שְׁנֵי
רֵאשִׁית'. וְהֵם 'רֵאשִׁית-הַשָּׁנָה' וְ'נִסָּן', שְׁגָם
"נִסָּן הוּא רֵאשִׁית-הַשָּׁנָה" (רֵאשִׁית-הַשָּׁנָה פ"א מ"א).

וְ"תֵרִין דְּרוּעִין דְּמַלְכָּא" (תַּקְוֵי-זֶהר נז:), הֵם
'תִּשְׂרֵי וְנִסָּן'. וְהֵם 'יְמֵי תְּשׁוּבָה' -
כִּי "בְּנִסָּן עֲתִידִין לְגְאֹל" (רֵאשִׁית-הַשָּׁנָה יא.),
וְ"אִין הַגְּאֻלָּה אֶלָּא עַל-יְדֵי תְּשׁוּבָה" (סְנֵהֲדִין
צז:).

נד.

(ח"א ע)

בְּרֵאשִׁית-חֹדֶשׁ נִסָּן, הִיא גְּמַר הַקָּמַת
הַמִּשְׁכָּן (שְׁמוֹת מ, יז), שֶׁמִּשְׁמַם
נִמְשָׁךְ הַכְּבוֹד שֶׁל מַלְכִּים [הֵינּוּ שֶׁל מַלְכֵי-יִשְׂרָאֵל
בְּזֶמַן שְׁלוֹתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל], וְשֶׁל כָּל הַמְּמַנִּים
וְהָרֵאשִׁים.

כִּי זֶה בְּחִינַת 'רֵאשִׁי-הַדָּשׁ' - שְׁעַל-יְדֵי-זֶה
נִתְחַדְּשִׁים כָּל הָרֵאשִׁים'.

וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (ראש־השָׁנָה פ"א
מ"א): שֵׁנִי־נִסָּן רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה
לְמַלְכִים".

כה.

(ח"ב ה, י"בסוף)

בְּנִי־סָן הוּא זְמַן הַגְּאֻלָּה, כִּי "בְּנִי־סָן
נִגְאָלוּ" (ראש־השָׁנָה י"א), וְזֶה יְדוּעַ
(שַׁעַר-הַכּוֹנֵנוֹת פֶּסַח א): "שְׁעַקְרָ גְלוּת־מִצְרַיִם הָיָה
לְתַקֵּן הַטָּא אָדָם-הָרֵאשׁוֹן" - "שִׁהְיוּ שְׂדִים
מִחֲמַמִּין אוֹתוֹ וְהוֹלִיד שְׂדִין" וְכוּ' (עֲרוּבֵין יח:).

וְהַחֲמוּם' הוּא עַל-יְדֵי 'חֲלִישׁוֹת-
הַמְּלָאךְ', וּמַחֲמַת זֶה הָיָה
'גְלוּת־מִצְרַיִם'.

ו"בְּנִי־סָן נִגְאָלוּ", וְנִתְתַקֵּן 'חַטָּא אָדָם-
הָרֵאשׁוֹן' אַז. נִמְצָא: שֶׁבְּנִי־סָן
נִתְחַזַּק 'כַּח הַמְּלָאךְ', שֶׁזֶה בְּחִינַת 'תַּקּוּן חַטָּא
אָדָם-הָרֵאשׁוֹן', שֶׁנִּתְתַקֵּן בְּנִי־סָן בְּעַת 'גְּאֻלַּת-
מִצְרַיִם'.

וְזֶה שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת ז, ד): "וְהוֹצֵאתִי אֶת
עַבְאֲתִי" - בְּחִינַת 'מְלָאכִים' שִׁיְצְאוּ
וְנִגְאָלוּ בְּנִי־סָן - כִּי אַז נִתְחַזְקוּ וְנִתְתַקְּנוּ.

כו.

(ח"ב ה, י"בסוף)

נִי־סָן, הוּא בְּחִינַת 'תַּקּוּן הַבְּרִית'. וְעַל-
יְדֵי 'שְׁמֻחָה', מִמְּשִׁיכֵין 'קִדְשֵׁת
וְשְׁמֻחַת נִי־סָן בְּכָל הַשָּׁנָה כְּפֹה, וְזוֹכֵין
לְתַקּוּן-הַבְּרִית, וְלַהֲנַצֵּל מ'מִקְרָה-לִיכֹה'
חֲסוּד־שְׁלוֹם.

כז.

(ח"ב לט)

"נִי־סָן רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה לְמַלְכִים" (ראש־השָׁנָה
י"א), וְאַז מִמְּנִין כָּל הַמְּלָכִים
לְמַעַלָּה, וּבּוֹדָאי נּוֹתְנִין מִתְּנוּת לְכָל אֶחָד
וְאֶחָד שְׁמַמְלִיכֵין אוֹתוֹ.

[לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"א יז, א: בְּיוֹם הַלְּדוּת-הַמְּלָךְ, בְּיוֹם
גְּנוּסִיא־דְּמַלְכָא' - מְגַלָּה הַמְּלָךְ רְצוּנוֹ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד,
וּמַחֲלֵק וְנוֹתֵן מִתְּנוּת, לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי כְבוֹדוֹ, כְּפִי רְצוֹן
הַמְּלָךְ וְאֶהְבְּתוּ שֵׁישׁ לוֹ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. עֵינֵי-שָׁם].

וְעַל-כֵּן אַז הַזְּמַן לְהִתְחַנֵּן וּלְבַקֵּשׁ
מִלְּפָנָיו יִתְבַּרְךְ: "שִׁיתֵן לָנוּ מְלָךְ
וּמִנְהִיג רּוּעָה נְאֻמָּן, שִׁיְהִיָּה בְּבַחֲיַנַת מִשָּׁה
רַבְּנוּ עַל-יְדֵי-הַשְּׁלוֹם!"

שְׁיֻכַּל לְהָאִיר בְּנוּ יְדִיעָה וְהַשְׁגָּה כְּזֹאת,
עַד שֶׁנִּזְכָּה לְהַשִּׁיג וּלְדַעַת אֶת
הַתְּכֵלִית הַאֲמֵת, עַל-יְדֵי כָּל "מַפְעָלוֹת הַשָּׁם"
(תְּהִלִּים מו, ט) אֲשֶׁר בְּרָא בְּזֶה הָעוֹלָם הַשָּׁפֵל,
שֶׁבְּשִׁבְלֵי-זֶה נִבְרָא הַכֹּל.

"וְשַׁחֲטוּ אוֹתוֹ כָּל קָהָל עַדֹת יִשְׂרָאֵל בֵּין
הָעֲרָבִים" (שְׁמוֹת יב, ו) - עֲנִין 'קָרְבַן פֶּסַח'

כח.

(ח"א נ)

נִמְצָא לְהֵלֵךְ בְּפֶסֶק (שְׁמוֹת יב, מו): "וְעַצֵּם
לֹא תִשְׁבְּרוּ בוּ".

כט.

(ח"ב עד)

"אַחַר פּוּרִים קוֹרִין פְּרֻשַׁת-פָּרָה", שֶׁהִיא
'הַכְּנָה לְפֶסַח'. "כִּדֵי שִׁיְהִיו נִזְהָרִין
לְטָהַר מִטְּמֵאֵת-יָמַת, שִׁיְהִיו טְהוּרִין לְעִשׂוֹת
הַפֶּסַח" (מְגִלָּה כט:).

ובתחלה הוא בחינת 'פּוֹר', כי "פּוֹרִים על-שם הפּוֹר" (אסתר ט, כו), ואחר-כך נעשה 'פּוֹרָה' - כי גם 'פּוֹרִים' הוא בּוֹדֵאי הַלוֹד וְדוֹרָד לְפִסְחָ וְכוּ'.

"וְאָכְלוּ אֶת הַבָּשָׂר בְּלִילָה הַזֶּה צְלִי אֵשׁ"
(שמות יב, ח)

ל

(לקוטי-הלכות, תפלה ד, טו"ז)

עקר שבירת ובטול 'תּאֹת־מִזֶּמֶן', הוא על-ידי 'קִרְבָּנוֹת' - כי ה'קִרְבָּנוֹת' שִׁמְקָרִיבֵינוּ, נִקְרָאִין בְּחִינַת 'מֵאֲכָלִין דְּמִלְכָּא' (זוהר צו לג:).

וְזֶה בְּחִינַת ה'מֵאֲכָלִים' הַמְבֹאֲרִים בְּהַמְעֵשָׂה שֶׁל ה'בְּעַל־תְּפִלָּה' (ספורי-מעשיות, מעשה יב), שֶׁעַל־יָדָם עָקַר הַתְּקוּן שֶׁל הַבַּת שֶׁנִּפְלָו לְתַאֲוֹת־מִזֶּמֶן.

כִּמְבֹאֵר שָׁם: שִׁמְכָל הַתַּאֲוֹת אֲפָשָׁר לְהוֹצִיא, אֲבָל מ'תַּאֲוֹת־מִזֶּמֶן' אִי־אֲפָשָׁר לְהוֹצִיא, כִּי־אִם עַל־יְדֵי אֱלוֹ ה'מֵאֲכָלִים' הַמְבֹאֲרִים שָׁם.

שֶׁהוֹלִיךְ אוֹתָם, עַד שֶׁהִגִּיעַ לָהֶם הָרִיחַ שֶׁל אֱלוֹ הַמֵּאֲכָלִים (עין שמות-רבה יט, ה - בְּעֵינֵי הָרִיחַ שֶׁל ה'קִרְבָּן־פִּסְחָ' שֶׁהִגִּיעַ לְבְנֵי־יִשְׂרָאֵל. מוֹבָא לְהִלְךְ בְּפִסּוּק: 'וְעַצֶּם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ'. שְׁמוֹת יב, מז), וְנִתְאָוּ לָהֶם מְאֹד וְכוּ', וְאַחֲר־כֵּן כִּשְׁנַתֵּן לָהֶם מֵאֱלוֹ ה'מֵאֲכָלִים', אֲזַרְאוּ מֵאוֹם סְרַחוֹן 'תַּאֲוֹת־מִזֶּמֶן', עַד שֶׁמָּאִסּוּ בְּחִינָהּ, וּבְרַחוּ וְקָבְרוּ עֲצָמֵן בְּחַפְזוֹת וְקָבְרִים מַחֲמַת בּוֹשָׁה וְכוּ', עֵינ־שָׁם.

וְאֵלוֹ ה'מֵאֲכָלִים', הֵם בְּחִינַת 'קִרְבָּנוֹת', שֶׁעָקְרָם בְּחִינַת ה'רִיחַ', בְּחִינַת (ויקרא

א, ט): "אֲשֶׁה רִיחַ נִיחַח לָהּ", וְהֵם נִקְרָאִים 'מֵאֲכָלִין דְּמִלְכָּא'.

וְזֶה בְּחִינַת "ה'קִרְבָּן־פִּסְחָ' שֶׁאֵינּוּ נֹאכָל אֲלֵא צְלִי" (זבחים פ"ה מ"ח), שֶׁהוּא סִיּוּם פְּרָשִׁיּוֹת וּמִשְׁנֵיּוֹת הַקִּרְבָּנוֹת שֶׁאוֹמְרִים בְּבִקְרַת בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה.

כִּי 'צְלִי', רִיחוֹ נִדְוָף - כִּדֵּי לְהַכְנִיעַ בְּיוֹתֵר 'עֲבוּדָה־זָרָה' שֶׁל הַמִּזְמֵן, שֶׁהַכְּנָעָתָה עַל־יְדֵי ה'רִיחַ' שֶׁל הַמֵּאֲכָלִים' הַנִּל, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'מֵאֲכָלִין דְּקִרְבָּנֵיךְ' כַּנ"ל.

וְגַם 'צְלִי', שׁוֹלֵט בּוֹ הָאֵשׁ בְּיוֹתֵר - כִּי עָקַר הַכְּנָעָתָה הַעֲבוּדָה־זָרָה שֶׁהוּא 'תַּאֲוֹת־מִזֶּמֶן', הוּא עַל־יְדֵי ה'אֵשׁ' הַמְבֹאֵר בְּהַמְעֵשָׂה הַנִּל.

וְכִמְבֹאֵר בְּכַוָּנוֹת (תְּפִלַּת־הַשַּׁחַר דְּרוֹש ג'; זוהר פקודי רלז): "שֶׁה'עֲבוּדָה־זָרָה' הֵם קַלְפוֹת קִשּׁוֹת מְאֹד, שֶׁאִי־אֲפָשָׁר לְבַעֵרָם כִּי אִם עַל־יְדֵי הָאֵשׁ". וְעַל־כֵּן "ה'קִרְבָּן־פִּסְחָ' הוּא 'צְלִי אֵשׁ' דִּיקָא.

כִּי ה'קִרְבָּן־פִּסְחָ' - הוּא עָקַר 'שְׁבִירַת תַּאֲוֹת־מִזֶּמֶן', שֶׁהוּא ה'עֲבוּדָה־זָרָה'.

כִּי 'קִרְבָּן־פִּסְחָ', נִצְטוּוּ יִשְׂרָאֵל בִּיצִיאָתָן מִמִּצְרַיִם. וְעָקַר 'יצִיאַת־מִצְרַיִם', הוּא בְּחִינַת 'שְׁבִירַת תַּאֲוֹת־מִזֶּמֶן', וְלִזְכוּת ל'תְּקוּן הַעֲשִׂירוֹת־דְּקִדְשָׁה', בְּחִינַת (בראשית טו, יד): "וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְּרֶכֶשׁ גָּדוֹל".

כִּי 'מִצְרַיִם', מְלֵאָה אֲלוֹלִים וְעֲבוּדָה־זָרָה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת 'תַּאֲוֹת־מִזֶּמֶן', "שֶׁשָּׁם כָּל הַעֲבוּדוֹת־זָרוֹת" (לקוטי-מוֹהַר"ן ח"א כג, א).

וְכֵן מְבֹאֵר בְּסוֹף הַמְעֵשָׂה הַנִּל: שֶׁ'מִּצְרַיִם' - הוּא הַמְדִינָה שֶׁסָּבְרוּ 'בְּעַלֵי תַּאֲוֹת־מִזֶּמֶן', שֶׁהֵם כָּלֵם אֱלֹהוֹת, מְרִבּוּי הַמִּזְמֵן שֶׁלָּהֶם; עַד שֶׁאָמְרוּ: שֶׁהֵם כָּלֵם אֱלֹהוֹת,

וְנוֹסְעִים עִם מְלָאכִים, שֶׁהַפּוֹסִים שְׁלָהֶם הֵם מְלָאכִים מִחֶמֶת שֶׁמִּצְפִּין בְּעִשְׂרוֹת גְּדוּל. עֵינַי־שָׁם מָה שֶׁתּוֹב: שֶׁכָּל הַמַּעֲשֵׂה נוֹרָאָה מִרְמֶזֶת בִּישְׁעִיהָ ל"א: "הוּא הִירְדִים מִצָּרִים לְעִזָּה וְעַל סוּסִים יִשְׁעֵנוּ" וכו', עֵינַי־שָׁם.

נמצא: ש'מצרים' הוא עקר בחינת ה'עבודה-זרה של תאוות-מזון'. וזה עקר בחינת 'ציאת-מצרים', בחינת 'שבירת תאוות-מזון'.

וְכֵן מְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה 'תִּקְעוּ א' (ח"ב א, ה): "שִׁפְסָה, הוּא תִקּוֹן תְּאוֹת־מִזְוֹן". וְזֶהוּ בְּחִינַת ה'קִרְבַּן־פֶּסַח' שֶׁהוּא 'צִלֵי אֵשׁ', וְכַנ"ל.

כִּי הַקִּרְבַּן־פֶּסַח הָיָה מִן ה'צֹאן', שֶׁהוּא ה'עֲבוּדָה־זָרָה שֶׁל מִצְרַיִם - "כִּדֵי לְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר ה'עֲבוּדָה־זָרָה שְׁלָהֶם" (שְׁמוֹת־רַבָּה טז, ג).

כִּי ה'מִצְרַיִם' שֶׁהָיוּ שְׁקוּעִים בְּעֲבוּדָה־זָרָה שֶׁהוּא 'תְּאוֹת־מִזְוֹן' - הָיוּ עוֹבְדִים ל'צֹאן', שֶׁהוּא בְּחִינַת ה'עִשְׂרוֹת', כְּמוֹ שֶׁתּוֹב (דְּבָרִים ז, יג): "וְעִשְׂתֵּרוֹת צֹאנְךָ" - "שִׁמְעֵשְׂרוֹת אֶת בְּעֻלְיָהֶן" (חֲלִין פד:).

על-כֵּן נִמְשְׁכוּ בְּטַעֲיוֹת שְׁלָהֶם, עַד שֶׁעָשׂוּ ה'צֹאן' שֶׁהוּא בְּחִינַת 'עִשְׂרוֹת', ל'עֲבוּדָה־זָרָה' מִמֶּשׁ.

וְעַל־כֵּן נִצְטוּנֵנוּ לְהִבְיֵא ה'קִרְבַּן־פֶּסַח' מִן ה'צֹאן' - כִּדֵי לְהַכְנִיעַ ה'עֲבוּדָה־זָרָה שֶׁל מִזְוֹן וְעִשְׂרוֹת'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת "שְׁנֵי כַּבָּשִׂים שֶׁל הַתְּמִידִים בְּכָל יוֹם" (שְׁמוֹת כט, לח; בַּמִּדְבָּר כח, ג), שֶׁהֵם מִן ה'צֹאן' - כִּדֵי לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל בְּכָל יוֹם וְיוֹם, 'תִּקְוָה הַקְּלִפָּה וְה'עֲבוּדָה־זָרָה שֶׁל מִזְוֹן וְה'עִשְׂרוֹת'.

שְׁצַר־יָכִין לְהַקְרִיב שְׁנֵי תְּמִידִין מִן הַצֹּאן בְּכָל יוֹם עָרֵב וּבֹקֵר - כִּדֵי לְשַׁבֵּר 'עֲבוּדָה־זָרָה זֹאת שֶׁל מִזְוֹן', שֶׁקָּשָׂה מְאֹד לְשַׁבְּרָהּ, כִּי־אִם עַל־יְדֵי ה'מֵאֲכָלִים' הַנ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'קִרְבָּנוֹת' כַּנ"ל.

"ומצות על מרורים יאכלהו" (שְׁמוֹת יב, ח)

- מְצוֹת 'מְרוֹר' -

לא.

(סִפְר־הַמִּדּוֹת, מְצוֹת 'מְרוֹר')

[א] 'כִּזִּית מְרוֹר' שֶׁאוֹכְלִין בְּפֶסַח, מְסַגֵּל לְפָרְנֶסָה (מִזְוֵן לָהּ - וְעֵינֵינוּ לְקוּטִי־הַלְכוֹת, הַרְשָׁאָה ד, טו-טז-יז).

[ב] אִשָּׁה שֶׁהִיא מְקַשָּׁה־לִילְדָה, תִּתְּלָה עַל צִוְּיָהּ מ'מְרוֹר הַנִּשְׂאָר' (קְשׁוּי־לִילְדָה ו).

"ואכלתם אתו בחפזון" (שְׁמוֹת יב, יא)

"כי בחפזון יצאת מארץ מצרים" (דְּבָרִים טז, ג)

לב.

(לְקוּטִי־הַלְכוֹת, פֶּסַח ד, ז)

עַל־כֵּן אֲסוּר חֲמִץ בְּמִשְׁהוּ ב"ב לִירְאָה וּבִלְיָמָצָא" (שְׁמוֹת יג, יב) וְכו'.

כִּי כְּשֶׁרוֹצִים לְבָרוּחַ מִן הַסְּפָקוֹת וְהַקְּשִׁיּוֹת, צָרִיכִים לְזָהֵר מִמִּשְׁהוּ בְּעֻלְמָא, כִּי תִּכְפֹּף כְּשֶׁמִּתְחִילִין לְהַחְמִיץ הַמֶּחֶם בְּאִיזָה סֶפֶק כָּל שֶׁהוּא, תִּכְפֹּף נִתְבַּלְבֵּל הַמֶּחֶם מִסְּפֵק לְסֶפֶק, עַד שֶׁנִּתְבַּלְבֵּל דַּעְתּוֹ בְּסֶפֶקוֹת וְקְשִׁיּוֹת גְּדוּלוֹת.

וּמֵאַחֵר שֶׁעֲבָשׂוּ אֵינֶן לָנוּ כַּח לְבָרֵךְ הַסְּפָקוֹת וְהַקְּשִׁיּוֹת, עַל־כֵּן "חֲמִץ אֲסוּר בְּמִשְׁהוּ" (פְּסָחִים ל).

לד.

(לקוטי־הלכות, נטילת־ידיים שחרית ב, ו)

נמצא להלן בפסוק (שמות יג, ג): **"זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים."**

לה.

(לקוטי־הלכות, ברפת־הפרות ה, ז"י)

נמצא להלן בפסוק (שמות יג, ג): **"זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים."**

"פסח הוא לה" (שמות יב, יא-כז)

לו.

(ח"א מט, ו)

עקר 'ידיעת הקבלה', 'סודות התורה', יהיה לעתיד, שאז יתגלה 'אורייתא דעתיקא', בבחינת 'תענוג שבת', בבחינת (ישעיה נח, יד): **"אז תתענג על ה"**.

וזו לשון 'תשרי', לשון 'שירה', ולשון **"פסח"** (שמות יב, יא-כז), **'פ"ה ס"ח'** (שער־הפנות, דרושי הפסח; פרי־עץ־חיים, שער חג המצות), כמזו שכתוב (ישעיה ל, כט): **"השיר יהיה לכם כליל התקדש חג"**.

כי יתער שיר ונגונא בעלמא, בבחינת: **'פ"ה ס"ח'**, בבחינת (תהלים ל, יג): **"למען יזמרך כבוד ולא ידם", ו"לא ידם" דיקא, הינו: 'פ"ה ס"ח'.**

לז.

(ח"ב עד)

'פורים' הוא בודאי הלוח ודרוך ל'פסח', שיהיו יכולים להיות נזהרין מ'חמץ'.

כי אסור לפגם עכשיו בבחינת 'חמוץ־המח' כלל, כי מחמת תקף הסטרא־אחרא של פרעה ומצרים, תקף פשמתחילין להחמיץ המח באיזה ספק כל־שהוא, הם יכולים להתגבר חס־ושלום לבלבל את המח מספק לספק, עד שישאר שקוע שם חס־ושלום.

ועל־כן **"יצאנו בחפזון ממצרים"** (דברים טז, ג), **"כי לא יכלו להתמהמה"** (שמות יב, לט) - כי תקף פשהאיר עליהם השם־יתברך 'הארת הגאלה' שהיא בחינת 'שעשוע עולם־הבא', בחינת 'פסקי־הלכות' - הצרכו לצאת מיד **"בחפזון"**, בלי שום עיוב במצרים.

כי צריכים לברח מן הספקות והקשיות, שהיא בחינת 'גלות־מצרים' - מאחר שאין להם פח לבררם, ואם יתעכבו שם, יכולים לשאר שם שקוע חס־ושלום.

על־כן צריכים לצאת משם מיד, לברח מן הספקות והקשיות - לזכות תקף לבחינת 'הלכות ברורות', 'שעשוע עולם־הבא', שנתגלה עליהם ברחמיו הגדולים יתברך, שזהו בחינת 'מצה', שממחרין בחפזון ואין מניחין להחמיץ.

הינו: שאין מניחין את המח להחמיץ כלל בקשיות וספקות, כ־אם זוכין ל'הלכה־פסוקה' מיד.

לג.

(לקוטי־הלכות, גלוּח ג, יב)

נמצא להלן בפסוק (שמות יב, לט): **"כי גרשו ממצרים, ולא יכלו להתמהמה, וגם צדה לא עשו להם"**.

וְזֶהוּ בְּחִינַת (שיר-השירים ה, יג): "שִׁפְתוֹתַי וְשׁוֹשְׁנִים נֹטְפוֹת מִזֶּרַע עֵינַי".

"שִׁפְתוֹתַי" - זֶה בְּחִינַת: "פֶּסַח" (שמות

יב, יא-כז), 'פ"ה ס"ה' (שער-

הפְּנוּת, דְּרוּשֵׁי הַפֶּסַח; פְּרִיעֵץ-חַיִּים, שֶׁעַר חֵג הַמִּצּוֹת).

"שׁוֹשְׁנָה" - הִיא 'אֶסְתֵּר', וְ"שׁוֹשְׁנֵי ה'

גִּימְטְרִיא 'אֶסְתֵּר' (שְׁעַר-הַפְּנוּת

פּוּרִים א; פְּרִיעֵץ-חַיִּים פּוּרִים פ"ו).

"נֹטְפוֹת מִזֶּרַע עֵינַי" - זֶה בְּחִינַת (שמות ל, כג

- חֲלִין קִלְטִי): "מְרַדְּכִי, מֶרֶדְרוֹר",

לְשׁוֹן 'חֲרוּת', בְּחִינַת 'חֲרוּת שֶׁל פֶּסַח'.

לח.

(ח"ב פג)

"פֶּסַח" (שמות יב, יא-כז), הִיא 'פ"ה ס"ה'

(שְׁעַר-הַפְּנוּת, דְּרוּשֵׁי הַפֶּסַח; פְּרִיעֵץ-חַיִּים,

שֶׁעַר חֵג הַמִּצּוֹת), בְּחִינַת (מְלָאכִי ב, ו): "תּוֹרַת אֱמֶת

הִיְתָה בְּפִיהוּ".

"וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה וְגו', אֲנִי ה'"

(שְׁמוֹת יב, יב)

"אֲנִי" - וְלֹא מְלָאךְ. "אֲנִי" - וְלֹא שָׂרָף. "אֲנִי" -

וְלֹא הַשְּׁלִיחַ. "אֲנִי ה'" - אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר.

(הַגְּדָה שֶׁל פֶּסַח)

לט.

(ח"א נו, ד)

ה'תּוֹרָה' הַמְּלַבֵּשׁ תּוֹךְ ה'הַסְתָּרָה שְׁבִתוֹךְ

הַסְתָּרָה', הִיא 'תּוֹרָה גְבוּהָ'

דִּיקָא, הִינוּ 'סְתֵרֵי-תּוֹרָה'.

כִּי מִחֲמַת שֶׁהִיא צְרִיכָה לְהַתְּלַבֵּשׁ

ב'מְקוֹמוֹת נְמוּזִים' כְּאֵלוֹ, הִינוּ אֵצֶל

אֵלוֹ שֶׁעָבְרוּ הֲרֵבָה, עַד שֶׁנִּסְתָּר מֵהֶם

ב'הַסְתָּרָה שְׁבִתוֹךְ הַסְתָּרָה' - עַל-כֵּן חָשַׁב

הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ מִחֲשֻׁבוֹת לְבָלִי לְהַלְבִּישׁ שָׁם
'פְּשָׁטִי תּוֹרָה', לְבָל יוּכְלוּ הַקְּלָפוֹת לִינֵק
מִשָּׁם הֲרֵבָה, וְיִהְיֶה הַפָּגַם גְּדוֹל מְאֹד.

עַל-כֵּן הוּא מְסַתֵּיר וּמְלַבֵּשׁ שָׁם 'תּוֹרָה

גְבוּהָ' דִּיקָא, 'סְתֵרֵי-תּוֹרָה', שֶׁהִיא

'תּוֹרַת-הַשֵּׁם בְּעֶצְמוֹ' - כְּדֵי שֶׁלֹּא יוּכְלוּ

הַקְּלָפוֹת לִינֵק מִשָּׁם הֲרֵבָה.

בְּבְחִינַת (שְׁמוֹת יב, יב; הַגְּדָה שֶׁל פֶּסַח):

"וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם" - "אֲנִי

וְלֹא מְלָאךְ, אֲנִי וְלֹא הַשְּׁלִיחַ, אֲנִי ה' וְלֹא"

וְכו'.

כִּי ב'אֶרֶץ-מִצְרַיִם' שָׁשָׁם מְקוֹם הַקְּלָפוֹת

מְאֹד - עַל-כֵּן שָׁם דִּיקָא מְלַבֵּשׁ וּמְסַתֵּר

הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ, הִינוּ: 'תּוֹרַת-הַשֵּׁם'

מִשָּׁם, 'סְתֵרֵי-תּוֹרָה'.

עַל-כֵּן דִּיקָא מ'הַסְתָּרָה שְׁבִתוֹךְ

הַסְתָּרָה', כְּשֶׁחֹזֵר וּמְהַפְּכָה

ל'דַּעַת', נַעֲשֶׂה מִפְּנֵי דִיקָא 'תּוֹרַת-הַשֵּׁם'

מִשָּׁם, כִּי שָׁם נִסְתָּר 'תּוֹרַת-הַשֵּׁם', 'סְתֵרֵי-

תּוֹרָה'.

מ.

(חֵי-מוֹהַר"ן רֵא)

לְעֵינַי 'מְלַבּוֹשֵׁי-כְבוֹד', שֶׁצָּרִיךְ לְאִישׁ

כְּשֶׁר' לְהִדָּר שִׁיחִיה מְלַבֵּשׁ כְּרֵאוֹי

אִם אֶפְשָׁר לוֹ, וְלֹא יִהְיֶה בְּזוּי. כִּי גַם לְהַצְדִּיק,

אֵין מְקַרְבִּין עֲצֻמָּן רַק עַל-יְדֵי 'מְלַבּוֹשָׁיו',

שְׂרוּאֵין שֶׁהוּא מְלַבֵּשׁ בְּכְבוֹד, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא

נִחָשֵׁב בְּעֵינֵיהֶם לְהִתְקַרֵּב לוֹ, וְאִם לֹא הָיָה

מְלַבֵּשׁ לֹא הָיָה נִחָשֵׁב כְּלָל בְּעֵינֵיהֶם.

עָנָה וְאָמַר: הֲלֹא גַם הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ הָיָה

מִתְּלַבֵּשׁ עֲצֻמוֹ ב'מִצְרַיִם', כִּי כָּל

ה'מַעֲשֶׂה שֶׁל מִצְרַיִם', הִיא כְּלָה בְּחִינַת

לְבּוֹשָׁיו, שֶׁהִיא בְּהִכָּרַח שִׁתְּלַבֵּשׁ עֲצֻמוֹ

השם יתברך כביכול, באלו המעשיות של מצרים.

עד שאחר כך התחילו להפיר אותו יתברך בעצמו כביכול, ובכל פעם הפירו אותו יותר ויותר, והפירו גדלתו יתברך בכל פעם יותר.

אבל בתחלה לא היה אפשר שיתקרבו אליו, פיראם עלידי בחינת מלבושים, הינו כל המעשה של מצרים שהיא בחינת מלבושים, כנ"ל (עין שער-הפונות, דרושי הפסח).

[שית-טרפיקדש ח"ב תרסח: אמר פעם מזהרנ"ת ז"ל: "אלו לא הייתי רואה אצל רבנו בתחלת התקרבותי, את הפמוטות וצלחות הכסף [זילבערנע לייקטער און זילבערנע שישלעף] שהיו לרבנו ז"ל - היה קשה לי יותר להתקרב!" - כי הוא נולד וגדל בבית עשירים, ואלו לא היה רואה זאת אצל רבנו ז"ל, היה קשה לו להתקרב].

על סבוב הארץ' - כי על ידי הדחת וכפוס-הדמים, הם מסבבים בסדר.

"שבעת ימים מצות תאכלו. בערב תאכלו מצות" (שמות יב, טו-יז)

"שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני" (דברים טז, ג)

- מצות אכילת מצה -

מב.

(ח"א נו, ז"ח)

ה'דבור' הוא התגלות הדעת. וב'מצרים' שהיה ה'דעת' בגלות, "היה גם ה'דבור' בגלות" (זהר וארא כה:). וכשיצאו ממצרים, שיצא ה'דעת' מהגלות - יצא ונפתח ה'דבור'.

וזו בחינת (שבת קד): "מאמר פתוח, נאמן פשוט". "מאמר פתוח" - שנפתח ה'דבור' ונתגלה ה'דעת'.

ועל ידי זה נתפשט נאמנות השם יתברך, ונפר שהוא נאמן מבטיח ועושה. וזה בחינת: "נאמן פשוט" - שנתפשט נאמנותו.

וזו בחינת 'מ"ן' (שמות טז, טו-לא-לה) - ראשי תבות "מאמר נאמן", בחינת "מאמר פתוח נאמן פשוט" כנ"ל - כי ה"מ"ן הוא בחינת דעת גדול וכו'.

ועל כן "אכלו בני ישראל את הפן ארבעים שנה" (שם טז, לה), כי "פן ארבעים לבניה" (אבות פ"ה מכ"א).

וזו שאמרו חז"ל (קדושין לח): "את הפן אכלו ארבעים שנה, והלא ארבעים

"והגתם אתו חג לה" (שמות יב, יד)

מא.

(ח"ב ד, יב)

ש'לש-רגלים' הוא בחינת רפואה. כי על ידי רגל ויום טוב שהוא התגלות הרצון - על ידי זה נעשה בחינת הדחת וכפוס הדמים, כדי שיוכלו הדמים לסבב סבובם בסדר.

וזו בחינת רגל, בחינת (מלכים א א, ט): "עין רוגל", "עין פובס" (רש"י). ואזי יכולים הדמים לסבב בסדר, ונתרפא בשלמות.

ובשביל זה נקרא ה'רגל' (שמות יב, יד): 'חג' - לשון סבוב, כמו שכתוב (ישעיה מ, כב): "הישב על חוג הארץ",

שָׁנָה חָסַר שְׁלֹשִׁים יוֹם, אֲלֵא עוֹנָה
שֶׁהוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם טָעְמוֹ בָּה טַעַם מֶן."

כִּי בְּאֵמֶת: ה' מֶן' שֶׁהוּא בְּחִינַת ה'דַּעַת', הִיָּה
רָאוּי שֶׁיֵּאכְלוּ אוֹתוֹ 'אַרְבָּעִים שָׁנָה'
בְּשִׁלְמוֹת, בְּחִינַת 'בִּינָה וְדַעַת' כִּנּוּי ל'!

וְעַל־זֶה תִּרְצוּ: "עוֹנָה שֶׁהוֹצִיאוּ
מִמִּצְרַיִם" - הִינּוּ: ה'מִצְוֹת'.
"טָעְמוֹ בָּה טַעַם מֶן". כִּי ה'שְׁלוֹם' תְּלוּי
ב'דַּעַת', ו'מַחְלֶקֶת' הוּא הַפֶּה הַדַּעַת'.

אֲךְ יֵשׁ מַחְלֶקֶת לְשֵׁם־שָׁמַיִם, שֶׁהוּא
בְּאֵמֶת 'דַּעַת גְּדוֹל מְאֹד', יוֹתֵר מֵה'דַּעַת
שֶׁל שְׁלוֹם', כִּי הִיא 'אַהֲבָה וְשְׁלוֹם גְּדוֹל'.

וְזֶה: "עוֹנָה שֶׁהוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם" - כִּי
'מִצָּה' הִיא בְּחִינַת 'מַחְלֶקֶת', כִּמּוֹ
שְׁכַתוֹב (ישעיה מא, יב): "אֲנָשִׁי מִצְתָךְ יִהְיוּ
כְּאִין".

"שֶׁהוֹצִיאוּ" דִּיקָא - כִּי ב'מִצְרַיִם' שֶׁהִיָּה
ה'דַּעַת' בְּגָלוֹת, בּוֹדָאֵי לֹא
הִיָּה 'מַחְלֶקֶת לְשֵׁם־שָׁמַיִם'.

הִינּוּ: "שֶׁהִמְצָה" שֶׁהִיא בְּחִינַת 'מַחְלֶקֶת'
- "שֶׁהוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם" - "טָעְמוֹ
בָּהֶם טַעַם מֶן"!

כִּי לְאַחַר שֶׁהוֹצִיאוּ בְּחִינַת ה'מַחְלֶקֶת' מֶן
ה'גָּלוֹת־מִצְרַיִם', הִיָּה בָּהֶם 'טַעַם מֶן',
בְּחִינַת 'דַּעַת גְּדוֹל', בְּחִינַת 'מַחְלֶקֶת לְשֵׁם־
שָׁמַיִם' כִּנּוּי ל'.

וְזֶה שְׁכַתוֹב בְּזֵהר־הַקְּדוֹשׁ (תְּצַנֶּה קַפְג):
"שֶׁמִּצָּה הִיא אֲסוּתָא" - כִּי 'מִצָּה'
שֶׁהִיא בְּחִינַת 'מַחְלֶקֶת לְשֵׁם־שָׁמַיִם', בְּחִינַת
'דַּעַת', בְּחִינַת 'שְׁלוֹם' כִּנּוּי ל', הוּא 'רְפוּאָה' -
כִּי 'שְׁלוֹם' הוּא 'רְפוּאָה' וְכוּ'.

כִּי עַקֵּר ה'חוֹלְאָת' חֲסִד־וְשְׁלוֹם, הוּא מַחְמַת
'הַעֲדָר הַשְׁלוֹם', הִינּוּ: 'מַחְלֶקֶת

הִיסוּדוֹת' שִׁיסוּד אֶחָד מִתְגַּבֵּר עַל חֲבֵרוֹ.
ו'שְׁלוֹם' הוּא 'רְפוּאָה'.

וְזֶה שֶׁנִּקְרָא מִצָּה (דְּבָרִים טז, א): "לֶחֶם עֲנִי"
- כִּי (נְדָרִים מא): "אִין עֲנִי אֲלֵא מֶן
הַדַּעַת".

וְזֶה בְּחִינַת 'חוֹלָה', כִּמּוֹ שְׁכַתוֹב (שְׁמוּאֵל־ב יג,
ד): "מִדּוּעַ אֲתָה כָּכָה דָל בֶּן הַמֶּלֶךְ",
ו"מִצָּה הִיא אֲסוּתָא" כִּנּוּי ל'.

וְזֶה: "לֶחֶם עֲנִי" - שֶׁהוּא 'רְפוּאָה'
לְה'עֲנִי'.

מג

(ח"א נז, ח)

יֵשׁ חֲלוּק בֵּין ה'שְׁלוֹם שֶׁל הַתַּעֲנִית שֶׁל
חל', וּבֵין ה'שְׁלוֹם שֶׁל עֲנֵג־שִׁבְת'.

שֶׁה'שְׁלוֹם שֶׁל תַּעֲנִית, אִין לוֹ בְּחִינַת
'דְּבוּר'. וְעַל־יְדֵי 'עֲנֵג־שִׁבְת',
נִשְׁלַם ה'דְּבוּר' ל'שְׁלוֹם'.

וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ חז"ל (זֵהר פִּנְחָס רנב): "אִין בֵּין
חֲמִץ לְמִצָּה אֲלֵא מִשְׁהוּ".

"חֲמִץ" - זֶה בְּחִינַת 'תְּקוּן הַכַּעַס' עַל־יְדֵי
ה'תַּעֲנִית'.

בְּחִינַת (ישעיה סג, א): "מִי זֶה בָּא מֵאֲדוּם
חֲמוּץ בְּגָדִים". "אֲדוּם" - זֶה בְּחִינַת
'כָּבֵד' (זֵהר פִּנְחָס רלד, תְּקוּנֵי־זֵהר נב, נג, קז):
ו"חֲמִץ" - זֶה בְּחִינַת 'הַכְּנַעַתוּ', בְּחִינַת
'תַּעֲנִית', בְּחִינַת 'הַעֲדָר אֲכִילָה', בְּחִינַת (שְׁמוֹת
יב, ט): "כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֵאכְלוּ".

"מִצָּה" - זֶה בְּחִינַת 'אֲכִילַת עֲנֵג־שִׁבְת',
בְּחִינַת (ישעיה סו, יא): "לִמְעַן תִּמְצוּ
וְהִתְעַנַּגְתֶּם" וְכוּ'.

וְזֶהוּ: "אִין בֵּין חֲמִץ לְמִצָּה" וְכוּ' - הִינּוּ:
אִין בֵּין ה'תַּעֲנִית', לְבֵין 'אֲכִילַת

עֲנֵנִי שַׁבָּת - אֲלֵא מִשֶּׁה"ו - נוֹטְרִיקוֹן:
 "וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה שְׁלוֹם" (ישעיה לב,
 יז).

הִינֵנו: כִּי אֵין דוֹמָה שְׁלוֹם שֶׁל הַתַּעֲנִית'
 לְשְׁלוֹם שֶׁל שַׁבָּת, כִּי זֶה אֵין לוֹ
 פֶּה, וְזֶה יֵשׁ לוֹ פֶּה. וְהַחֲלוּק הוּא כְּמוֹ
 מַעֲלַת מַדְבַּר עַל חֵי.

וְזֶהוּ הַחֲלוּק בֵּין "חֲמִץ" לְ"מִצָּה" - בֵּין
 'חֵי' לְ"חַי"א'.

"חֲמִץ" - הוּא בְּ"חֵי"ת, בְּחִינַת שְׁלוֹם
 שְׂאִין לוֹ פֶּה, בְּחִינַת חֵי.

וְ"מִצָּה" - הִיא בְּ"חַי"א, בְּחִינַת ה'
 מוֹצְאוֹת הַפֶּה, בְּחִינַת פֶּה
 הַדְּבָרִי.

וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מז, כג): "הֵא לָכֶם זֶרַע" -
 בְּחִינַת (הוֹשֵׁעַ י, יב): "זֶרְעוּ לָכֶם
 לְצִדְקָה".

מד.

(ח"א רא)

"צְדָקָה תַּצִּיל מִמּוֹת" (משלי י, ב) -
 רֵאשִׁי-תְבוֹת: "מִצַּ"ת" (שְׁמוֹת יב,
 יח; יג, ו).

מה.

(ספר-המדות, מפלת ח"ב ב)

הַטְּחִינָה שֶׁל קָמָה, וְהַלִּישָׁה, שֶׁל
 הַמִּצּוֹת שֶׁל פֶּסַח' - הוּא סִגְלָה
 לְאִשָּׁה שֶׁמִּפְּלַת נְפִלִים.

[הָרַב מִטְּשֵׁעֲהֲרִין ז"ל צִיָּן [רמז] לְשְׁמוֹת-רַבָּה יז,
 ה: "וְעֵבֶר ה' לְנִגְףֵ אֶת מִצְרַיִם" (שְׁמוֹת יב, כג) - מְלֻמֵּד: שְׂאֵף
 הַמַּעֲבָרוֹת [שֶׁל הַמִּצְוִיִּים] שֶׁהֵיוּ רֵאוּיוֹת לִילָד, הַפִּילוֹ, וּמִתּוֹ
 הָאִמְהוּת, וְהַמִּשְׁחִית יֵצֵא וְחַבֵּל כָּל מַה שֶׁמִּצָּא, וְאֵין "לְנִגְףֵ"
 אֲלֵא 'עֲבָרוֹת', שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁם כא, כב): "וְנִגְפּוּ אִשָּׁה הָרָה".
 וַיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין כָּל מַה שֶׁאִמַּר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכוּ',

הוּ הֵיוּ עֲסוּקִין בְּמִצּוֹת שֶׁהֵיוּ טוֹחֲנִין וְלִשִׁין, וְהַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא עוֹקֵר נְטִיעַתָן שֶׁל מִצְרַיִם.

וְצִיָּן לְיַד־מִשֶּׁה שָׁם: הֵיךְ עֶסֶק הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 דְּגַמַּת עֶסֶקָם (מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה). "שֶׁהֵיוּ טוֹחֲנִין וְלִשִׁין" -
 שֶׁהוּא הַתְּחִלַּת הַמִּצָּה שֶׁעֲדִין לֹא נִגְמְרָה. וְכֵן "הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא עוֹקֵר נְטִיעַתָן שֶׁל מִצְרַיִם" - פְּרוּשׁ: שֶׁחַבֵּל אֶף
 הַעֲבָרִין בְּמַעֲיָאָמֶן, וְהוּא גַם-כֵּן דָּבַר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה
 מְלֻאכְתּוֹ.

מו.

(שִׁיחַ-שְׂרָפֵי-קֹדֶשׁ הַחֲדָשׁ ח"ג תעב)

פַּעַם תָּפַס רַבֵּנוּ ז"ל בְּיָדוֹ חֲתִיכַת מִצָּה,
 וְאָמַר: "מִצָּה עִם שְׁמִירַת-הַבְּרִית,
 זֶהוּ מִצָּה-שְׁמוּרָה"! [מִצָּה מִיט שְׁמִירַת-הַבְּרִית, אִיז
 מִצָּה-שְׁמוּרָה!]

וּבִעֵת אָמְרוּ הַתְּבוֹת 'שְׁמִירַת-הַבְּרִית',
 הַחֲוָה וְהָרָאָה רַבֵּנוּ ז"ל עַל-עֲצָמוֹ!

[תְּקוּנֵי-זֶהר (ל): "דְּבַת-זוּגִיָּה דְּצַדִּיק, אִיהוּ מִצָּה שְׁמוּרָה,
 לְגַבֵּי מִצָּה שְׁלִימָה עֲשִׂירָה. וּמֵאֵן גָּרִים דָּא לְמַהוּי בַּת-
 זוּגִיָּה מִצָּה שְׁמוּרָה לְגַבְיָהּ? בְּגִין דְּנָטַר טַפְּה דִּילִיָּה. וּמֵאֵן
 דְּפָגִים טַפְּה דִּילִיָּה, אֲתַקְרִי בַּת-זוּגִי מִצָּה פְּרוּסָה" לְחַם
 עֲנִי" (דְּבָרִים טז, ג) וְכוּ'].

מז.

(שִׁיחַ-שְׂרָפֵי-קֹדֶשׁ הַחֲדָשׁ ח"ג תעג;
 שְׁעָרֵי-צַדִּיק מִכְּתַב עֵא, ו)

רַבֵּנוּ ז"ל תָּפַס וְהַחֲזִיק פַּעַם בְּיָדוֹ מִצָּה
 בַּחֲגֵי-הַפֶּסַח, וְאָמַר: "כְּשֶׁאֲחֲזִים
 מִצָּה בְּיָדִים, אֲחֲזִים כְּבִיכּוֹל אֶת הַשֵּׁם-
 יִתְבָּרַךְ בְּיָדִים" [אז מִ'הַאֲלֵט מִצָּה אֵין דִּי הָעֲנֵט,
 הַאֲלֵט מְעַן גָּאט אֵין דִּי הָעֲנֵט].

”וביום הראשון מקרא קדש, וביום השביעי מקרא קדש יהיה לכם” (שמות יב, טז)

מח.

(ח"ב ד, וז-ט"י)

התגלות-ה'רצון, הוא על-ידי 'מים-טובים', כי כל אחד מה'מים-טובים' מכריז וקורא ומגלה את ה'רצון, שהכל מתנהג רק על-פי 'רצונו' בלבד.

בבחינת (שמות יב, טז; ויקרא כג): **"מקרא קדש"** - שה'יום-טוב קדש' קורא ומכריז את ה'רצון'.

כי בכל 'יום-טוב ויום-טוב' עשה השם-יתברך עמנו אותות נוראות, הפך הטבע, שעל-ידי-זה נתגלה: **"שהכל ברצונו, ואין שום חיוב הטבע בכל"**.

בפסח: 'יציאת-מצרים', שהוציאנו ממצרים באותות נוראות וכו'.

אך לא כל אחד ואחד שומע קול הקריאה הנ"ל של 'יום-טוב' - כי יש 'חיות-רעות' דורסים וטורפים, 'חכמי-הטבע', שמראין בחכמתם המטעית: **"שהכל על-פי הטבע"**, וכאלו אין שום 'רצון' חסד-ושלום. ואפלו ה'אותות נוראות', משימים הכל בתוך 'דרך-הטבע'.

וכשהם מתגברים - אזי 'קול שאגתם' עולה ומתגבר על 'קול הקריאה' של 'יום-טוב', שקורא את ה'רצון'.

והכנעתם של אלו ה'חיות-רעות' 'חכמי-הטבע' - הוא על-ידי 'חכם גדול שבקדשה', שיכול לקשר כל ה'רצונות' ב'שרש הרצון', בבחינת 'מצח הרצון'.

אך כנגד זה יש בבחינת 'מצח הנחש', 'שרש חכמת-הטבע' - ויניקתו: מ'זקני-הדור שאין בהם שלמות'. ו'צדקה' מועיל לזה.

ואזי כשנכנע 'מצח הנחש', ונתגלה בבחינת 'מצח הרצון' - נכנעים ונופלים 'קול החיות-רעות', ונשמע 'קול הקריאה של יום-טוב', שהוא 'התגלות הרצון'.

ואזי כשנתגלה ה'רצון, נעשה 'יראה'. ועל-ידי ה'יראה', יכולין לקבל ה'חסד'.

וכששופע ה'חסד' - אזי אין צריכין לעשות שום עסק ומלאכה, כי אזי נתקיים (ישעיה סא ה'ז): **"ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו', ואתם כהני ה' תקראו וכו'"**.

וכל-זה נעשה על-ידי ה'צדקה'.

"ושמרתם את המצות" (שמות יב, יז)

רבי יאשיה אומר: אל תהי קורא **"את המצות"**, אלא **"את המצוות"**, כדרך שאין מחמיצין את המצוות, כך אין מחמיצין את המצוות, אלא אם באה לידך, עשה אותה מיד. (רש"י: מכילתא בא ט) דהכי תנניא במכילתא (שם): **"ושמרתם את המצות"** - אם באת מצוה לידך אל תחמיצנה. (רש"י מגלה:ו)

מט.

(ח"א מט, בסוף)

"ישיש כגבור לרוץ ארח" (תהלים יט, ו) - צריך 'התגברות גדול', כדי לרוץ ארח הזה שהיו יכולים לילך בזמן-הזה **"שהיו ישראל נזופים"** [כשהיו במדבר] (יבמות עב.), ועכשו רצים במהירות גדול 'זה הדרך'.

רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר בְּפָרוּשׁ עֵינֵינוּ זֶה: לְעֵינֵינוּ בְּנֵי-
 אָדָם הַזּוֹכִים לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל
 הָעֶבֶר - שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׂזוּכִים לְתַקֵּן מִה
 שְׁעֵבַר, אֲפִי-עַל-פִּיֵּנוּ עֵדִין הֵיכֵן הוּא אוֹתוֹ
 הַזְמַן שֶׁהָיוּ רְחוּקִים מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהָיוּ
 יְכוּלִים לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ בְּאוֹתוֹ
 הַזְמַן!?

וּבּוֹדֵאִי: צְרִיכִים לְתַקֵּן זֹאת - דְּהֵינּוּ:
 לְהַשְׁלִים וּלְמַלֵּאת אֶת הָעֲבוּדָה
 שֶׁהָיוּ יְכוּלִים לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, בְּכָל
 אוֹתוֹ הָעֵת שֶׁהָיוּ נְזוּפִים מִלְּפָנָיו יִתְבָּרֵךְ
 וּרְחוּקִים מִמֶּנּוּ.

עַל-כֵּן אַחַר שְׂזוּכִין לְהַתְעוֹרֵר לְתְּשׁוּבָה -
 צְרִיכִין זְרִיזוֹת גְּדוֹל בְּעֲבוּדָתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, וְלָרוּץ מְאֹד מְאֹד. כִּדֵּי שִׁזְכָּה עַל-יְדֵי
 זְרִיזוֹת עֲבוּדָתוֹ, לְתַקֵּן וּלְהַשְׁלִים גַּם 'הַסְּרוּן'
 הָעֲבוּדָה שֶׁל הַיָּמִים שֶׁעֲבָרוּ.

כִּי עֲכָשׁוּ צָרִיךְ לָרוּץ בְּמַהֲרָה גְּדוֹל, זֶה
 הַדְּרָךְ שֶׁהָיָה יְכוּל לִילֵךְ בְּזְמַן שֶׁהָיָה
 רְחוּק מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ.

וְאָמַר לְאַנְשֵׁיוּ בְּזִהְיָה־לְשׁוֹן: "אִיר דְּאַרְפֹּט
 זֵיד זֵייעַר יֵאָגוּ, אִיר זְאֻלֵּט נֵאָד
 קַעֲנֵנוּ עֲפֵעַס כְּאַפִּין!" [אַתֶּם צְרִיכִים לְמַהֵר מְאֹד,
 כִּדֵּי שֶׁתִּסְפְּקוּ עֵדִין לְחֹטֵף מִשָּׁהוּ].

ג.

(ח"ב נט)

מִי שֶׁצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת 'תְּשׁוּבָה' - הוּא צָרִיךְ
 דּוֹקָא לְהִיזוֹת זְרִיז גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד,
 לְמַהֵר וְלָרוּץ מְאֹד, לְהַמְלִיט עַל נַפְשׁוֹ, וְאַסּוּר
 לוֹ לְשָׁהוּת כָּלֵל לְעַמֵּד וּלְהַתִּישֵׁב.

כִּי 'בְּעַל-תְּשׁוּבָה' אֵינּוּ הוֹלֵךְ מִדְּרָגָא לְדְרָגָא
 כָּלֵל וְכוּ', כִּי הוּא צָרִיךְ לְהַתְחִיל מִחֻדָּשׁ,
 וְהוּא צָרִיךְ לָרוּץ וּלְדַלֵּג אֶל הַקִּדְשָׁה, כַּמּוּבָא:

שֶׁהַבְּעַל-תְּשׁוּבָה צָרִיךְ לְדַלֵּג עַל מֵה
 שֶׁצָרִיךְ לְדַלֵּג, וּלְקַפֵּץ אֶל הַקִּדְשָׁה בְּזְרִיזוֹת
 גְּדוֹל.

[עֵינֵי-שָׁם בְּפָנִים: "שֶׁהַזְּרִיזוֹת" הֵנ"ל, הוּא רַק לְמִי
 שֶׁצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, אֲבָל מִי שֶׁהוּא צָדִיק וְהוֹלֵךְ
 בְּדַרְכֵי-הַשֵּׁם כַּסֵּדֵר מְנַעֲנְרֵיו מִדְּרָגָא לְדְרָגָא, צָרִיךְ לְשָׁהוּת
 קֶצֶת וְכוּ' וְכוּ', עֵינֵי-שָׁם].

אָמַר הַמְּלַקֵּט: אוֹלֵי זֶה בְּחִינַת מֵה שֶׁכְּתוּב בְּזֵה־רֶה־קִדּוֹשׁ
 (מִפְּסוּטִים צֵד: תְּקוּנַיִיזֶה־טו. קמו:): "בְּפִי־קִנְיָא בְּתַרְיִיתָא, לֹא
 תִצָּא בְּחַפְזוֹן וְכוּ'. וְדָא הוּא דְאָמַר (יִשְׁעִיָה נב, יב): 'כִּי לֹא
 בְּחַפְזוֹן תִּצָּאוּ, וּבְמִנוּסָה לֹא תִלְכּוּן'."

וְעֵינֵינוּ מֵה שֶׁהַבְּאֵנוּ לְקַמֵּן מ'לְקוּטֵי-הַלְכוֹת' עַל
 הַפְּסוּק (שְׁמוֹת יב, לט): "וְלֹא יִכְלוּ לְהַתְמַהֵמָה". וְעֵינֵינוּ עוֹד
 חֵי-מוֹהַר"ן, מְעַרְכֵת "שֶׁלֹּא לְהַתְעַקֵּשׁ עַל שׁוֹם דְּבַר,
 וְאֵין לְדַחֵק אֶת הַשְּׂעָה", אוֹתִיזוֹת תְּלִיתֵהָ].

נא.

(לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, חֲלָה ג, ה - עַל-פִּי
 לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"א ה, 'בְּחַצְצְרוֹת')

"מִצּוֹת" (שְׁמוֹת יב, יז) - זֶה בְּחִינַת 'מִצּוֹת',
 כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (מְכִילֵתָא בֵּא ט)
 עַל פְּסוּק (שְׁמוֹת יב, יז): "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת
 הַמִּצּוֹת" - "אֵל תִּקְרִי הַמִּצּוֹת אֶלֶּא
 הַמִּצּוֹת, כְּדֶרֶךְ שֶׁאֵין מִחְמִיצִין אֶת הַמִּצְוָה,
 כִּי אֵין מִחְמִיצִין אֶת הַמִּצְוָה" וְכוּ'.

וְזֵהוּ (שְׁמוֹת יב, לט): "וַיֵּאָפוּ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר
 הוּצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגַת מִצּוֹת, כִּי לֹא
 חָמֵץ, כִּי גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא יִכְלוּ
 לְהַתְמַהֵמָה, וְגַם צִדָּה לֹא עָשׂוּ לָהֶם".

"וְגַם צִדָּה לֹא עָשׂוּ לָהֶם" - שְׂזוּכֵינוּ לְקַיֵּם
 הַמִּצּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלֹא בְּשִׁבִיל 'שְׂכַר'
 עוֹלָם-הַבָּא, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'צִדָּה', שֶׁמְכַיֵּינֵינוּ
 לְעַצְמָנוּ עַל-יְדֵי הַמִּצּוֹת, צִדָּה לְדֶרֶךְ כָּל
 הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (כְּתוּבוֹת סז:): "אֲרַחָא
 רְחִיקָא, וַיְזוּדָא קְלִילָא" [הַדְּרָךְ לְפָנֵינוּ רְחוּקָה,
 וְהַמְזוֹן שֶׁלֵּנוּ מוֹעֵט].

וְאֵה-עַל-פִּי שהוא טוב מאד, ואשרי מי שזוכה לזה, להכין לעצמו צדה לדרך רחוק מאד מאד פזה - אבל אין זה תכלית השלמות.

כִּי עקר השלמות הוא: כשזוכין לשמר את ה'מצות' בבחינת 'מצה', בבחינת: "וגם צדה לא עשו להם" - שאין מכין לעצמו שום 'צדה' בשעה שעוסק ב'מצות', כי אינו מכוון לשום 'שכר עולם-הבא' בשעת 'קיום המצות', רק עקר שמחתו ותענוגו הוא 'המצוה בעצמה'.

וְעַל-כֵּן למדו רז"ל 'זריזות של המצות', מ'מצות' כנ"ל, "בדרך שאין מחמיצין את המצה, כן אין מחמיצין את המצוה, ומצוה הפאה לדרך אל תחמיצנה, רק עשה אותה מיד" (מכילתא שם).

כִּי 'זריזות המצוה בשלמות' - הוא רק כשזוכין לבחינת 'מצה בשלמות', דהינו: ל'קדשת המחין', שעל-ידי-זה זוכין ל'שמחה' - שאין רוצין שום 'שכר עולם-הבא', רק שמחתו מה'מצוה בעצמה'.

וְאִז בודאי "אין מחמיצין את המצוה" - רק עושין אותה בזריזות גדול מאד מאד, מאחר שכל שמחתו ותענוגו הוא רק מה'מצוה בעצמה', והוא מצפה תמיד שיזכהו השם-יתברך לעשות 'מצוה'. ועל-כן כשפאה לידו - בודאי הוא עושה אותה בזריזות גדול מאד.

וְזֶהוּ שפמך התנא (אבות פ"ד מ"ב): "ששכר מצוה מצוה", לאזהרת הזריזות של המצוה, "והוי רץ למצוה קלה כבחמורה, ובורח מן העברה, שמצוה גוררת מצוה וכו', ששכר מצוה מצוה" וכו'.

כִּי עקר ה'זריזות', הוא על-ידי-זה שזוכין ל'שמחה' הנ"ל, שהוא בחינת: "ששכר מצוה מצוה", שעל-ידי-זה זוכין לקיים המצוה בזריזות גדול, בבחינת "הוי רץ למצוה קלה" כנ"ל. וכמבאר בדברי רבנו ז"ל במקום-אחר (ח"א קנה).

כִּי ה'זריזות' הוא בחינת 'שמחה', הפך ה'עצלות' וה'עצבות', שהם גם-כן בחינה אחת.

וְזֶהוּ: "ויאפו את הבצק ענת מצות" - 'מצות' זה בחינת 'זריזות המצוה', בחינת: "הוי רץ למצוה קלה וכו', כנ"ל, "בדרך שאין מחמיצין את המצה" וכו', כנ"ל.

"כִּי גרשו מצרים" - זהו בחינת: "ובורח מן העברה". כי 'מצרים' הוא בחינת 'מדור הקלפות', בחינת 'עברות', שמשם צריכין לברח ולהתגרש בזריזות גדול, בבחינת: "כִּי גרשו מצרים", בחינת: "ובורח מן העברה", כנ"ל.

וְזֶהוּ: "ולא יכלו להתמהמה" - הינו: 'זריזות גדול', שזכו לברח מן העברה, ולרוץ ל'מצוה' שהוא בחינת 'מצה', בזריזות גדול.

וְכַל-זֶה מחמת שזכו ל'שמחה' הנ"ל, שהוא בחינת: "וגם צדה לא עשו להם", שזהו בחינת: "ששכר מצוה מצוה" וכו' - כי לא הכינו להם שום 'צדה לדרך', דהינו 'שכר עולם-הבא'.

כִּי עקר ה'עולם-הבא' שלהם, היא ה'מצוה בעצמה', בבחינת "ששכר מצוה מצוה", כנ"ל.

"בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי אֶת צְבֹאתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שְׁמוֹת יב, יז)

נב.

(ח"ב ה, י)

נִמְצָא לְעֵיל בַּפְּסוּק (שְׁמוֹת יב, ב): "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים" - עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת ז, ד): "וְהוֹצֵאתִי אֶת צְבֹאתִי".

"שִׁבְעַת יָמִים שָׂאָר לֹא יִמָּצָא בְּבִתְיֶכֶם" (שְׁמוֹת יב, יט) - מְצוֹת 'בְּעוֹר חֲמִץ'

נג.

(ח"ב פג)

פֶּסַח, הוּא בְּחִינַת 'יָמִין', וּב'יָמִין' הַזֶּה מְעַבְרִין ה'חֹשֶׁךְ' מִה'עֵינַיִם'. וְאִז עֵינֵיהֶם רֹאוֹת נִפְלְאוֹת. וְנִפְלְאוֹת אֵלּוּ - הֵם בְּעֲצָמָם גַּם-כֵּן בְּחִינַת 'פֶּסַח'.

ו"אֹרֶה עֵינַיִם' מְעוֹרְרִין הַנְּאֻלָּה הַתְּלוּיָה בַּלֵּב" (תְּקוּנֵי זִהָר)

(נ): בְּבִחִינַת (יִשְׁעִיהָ סג, ד): "כִּי יוֹם נָקַם בְּלִבִּי".

הֵינּוּ: שְׁמְעוֹרְרִין ה'יוֹם נָקַם שֶׁבַלֵּב' - לְבַטֵּל 'שְׂאוֹר וְחֲמִץ' שֶׁל "יֵצֵר לֵב הָאָדָם רַע שֶׁנִּשְׂאָר לוֹ מִנְּעוֹרָיו" (בְּרֵאשִׁית ח, כא).

ו'שְׂאוֹר וְחֲמִץ' שֶׁב'ל"ב הָאָדָם - הוּא הַמְּסִית אֶת הָאָדָם שִׁיהִרְהַר אַחַר 'תְּלַמִּידֵי-חֲכָמִים שֶׁבְּדוֹר', וְלוֹמַר: "זֶה נָאָה וְזֶה לֹא נָאָה!" - שְׁזָה בְּחִינַת (הוֹשֵׁעַ י, ב): "חֲלַק לִבָּם", 'לִבָּם' הֵם 'ע"ב צְדִיקִים שֶׁבְּדוֹר'.

וְזָהוּ (פְּסָחִים פ"א מ"א): "אֹר לְאַרְבַּעַה עָשָׂר" - הֵינּוּ: 'אֹרֶשֶׁבֵּעֵינַיִם', שִׁישׁ

בָּהֶם שְׁנֵי פְּעָמִים "שִׁבְעָה גְּלָדֵי עֵינָא" (תְּקוּנֵי זִהָר יג: קכח. קמח.) - בָּהֶם "בּוֹדֵקִין אֶת הַחֲמִץ".

וּכְשֶׁמְבַטְּלִין ה'שְׂאוֹר וְהַחֲמִץ' שֶׁב'ל"ב' הַנ"ל - אִז יִכּוֹל ה'ל"ב', לְהַתְּלֵהָב ב'לְמוֹד-הַתּוֹרָה', ב'שְׁלֵהוּבֵיךְ-דְּרַחֲמֹתָא'.

נד.

(ח"א ה, ד)

נִמְצָא לְהֵלֵךְ בַּפְּסוּק (שְׁמוֹת יב, כ): "כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכְלוּ".

"כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכְלוּ" (שְׁמוֹת יב, כ)
 "וְלֹא יֹאכַל חֲמִץ" (שְׁמוֹת יג, יג)
 - אֲסוּר 'אֲכִילַת חֲמִץ' -

נה.

(ח"א ה, ד)

צָרִיךְ לְפָנּוֹת אֶת ה'מַחֲיין', מ'חֲכָמוֹת-חִיצוֹנִיּוֹת' וּמ'מַחְשְׁבוֹת-זָרוֹת'. מ'חֲמִץ' - שְׁלֹא יַחְמִץ אֶת חֲכָמְתוֹ ב'חֲכָמוֹת-חִיצוֹנִיּוֹת' וּב'תְּאוּזוֹת'. וְעַקְרָא: לְשָׂמוֹר מִחוּז שְׁלֹא יַחְמִץ.

וְזָהוּ (תְּהִלִּים סח, לא): "גָּעַר חַיֵּית קִנְיָה" - כְּדֹאֵיתָא בְּזִהָר (פְּנִיחָס רנב): "קִנְיָה חַיֵּית תְּשַׁבֵּר וְתַעֲשֶׂה מִמֶּנָּה ח"א, וְתַעֲשֶׂה מֵאוֹתֵיּוֹת חֲמִץ מִצָּה". הֵינּוּ: שְׁלֹא תַחְמִץ חֲכָמְתְּךָ.

וְזָהוּ לְשׁוֹן "גָּעַר", לְשׁוֹן 'מְרִיבָה', כִּי 'מִצָּה' לְשׁוֹן 'מְרִיבָה' - "דְּצְדִיקָא עֲבָדִין מִצְוֹתָא בְּסִטְרִין אַחֲרֵנִין, דְּלֹא יִתְקַרְיֵבוּ לְמִשְׁכְּנָא דְּקֻדְשָׁה" (זִהָר שָׁם רנא:).

"ועבר ה' לנגף את מצרים" (שמות יב, כג)

נד.

(ח"א לח, ז)

"ועברו עליו" (בכורות נז) - 'ועברו' לשון 'התגלות', כמו שפירשנו (שמות יב, כג): "ועבר ה' לנגף את מצרים", ותרגם אנקלוס: "ואתגלי".

נח.

(ח"א עג)

"כי תעבר במים אתה אני" (ישעיה מג, ב) - "תעבר" מלשון "התגלות", כמו שפירשנו (שמות יב, כג): "ועבר ה' לנגף את מצרים", ותרגם אנקלוס: "ויתגלי ה'" וכו', "ואין מים אלא תורה" (בבא-קמא יז).

והפירוש הוא: כשתרצה שיתגלה לך הנסתר מהתורה! - "אתה אני" - כלומר: תראה שתעשה ה' כלי' שנקראת 'אני' (עין בפנים).

"וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות"

(שמות יב, כג)

"ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמך, ואמר לך בדמך חיי ואמר לך בדמך חיי" (יחזקאל טז, ו)

נט.

(לקוטי-הלכות, השפמת-הבקר א, יב)

ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמך" (יחזקאל טז, ו) - הינו: "שישראל היו מלכלכים, כי היו בבחינת ארבעים-זתשעה שערי-טמאה", כידוע (זהר-חדש, תחלת פרשת יתרו; פרי-עץ-חיים, חגי-המצות פ"א). והשם-יתברך רחם עליהם ומצא בהם נקודות-טובות

הינו: כשתשמר את חכמתך שלא יבנס בו חכמות-חיצוניות, שלא תהרהר בהרהורים-רעים, שהם בחינת 'קנה דסטרא-אחרא' - על-ידי-זה תנצל מבחינת 'חמץ', שהיא 'סטרא-דמותא', כדאיתא (זהר שם רנא: - על שמות יב, כ): "מחמצת, תמן סטרא-דמותא".

[לקוטי-עצות, מחשבות-זהר-הורים א: על-פן צריכין לזהר בהם במשהו, פי הם עקר החמץ והשאור שבעסה שצריכים לבערם ב"בל-יראה" (שמות יב, ז) וב"בל ימצא" (שם יב, יט), ולטהר ולפנות את המוח מהם].

כשאתה שומע מריבות שבין הצדיקים - תדע: שזה משמיעין אותך 'תוכחה', שאתה דבוק ב'סטרא-דמותא', בחינת 'חמץ'. ובוודאי אם לא היה נפגם מוחך, לא היה נשמע לך מריבות שבין הצדיקים.

ואין המריבה אלא בשבילך - כדי שתשוב מ'מות' ל'חיים', מ'חמץ' ל'מצה', מ'חי"ת' ל'ה"א. ותשוב מ'יראה רעה', מ'קול פגום', מ'חכמה פגומה' - ל'יראה טובה', ל'קול טוב', ל'חכמה טובה'.

וכשתשמר את מוחך מבחינת 'חמץ', שלא יהיה אטום - אזי יפגע 'קולך' ב'גלגלתך', ויתעבד 'רעים', ויתפשט 'עקמימיות שבלבך'. ואז תזכה ל'שמחה'.

וזה פירוש (תהלים פא, ח): "אענה בסתר רעים, אבחנוך על מי מריבה סלה".

"מי מריבה" - זה בחינת 'מצה', בחינת 'מחין' - על-ידי-זה נעשה 'רעים'.

נו.

(ח"א נז, ח)

נמצא לעיל בפסוק (שמות יב, טו): "שבעת ימים מצות תאכלו".

אֶפְלוּ בְּתַקָּה טְמֵאת מְצָרִים שֶׁהִתְנַבְּרָה עֲלֵיהֶם.

כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (מְדַרְשֵׁי-תַהֲלִים קיד):
"בְּשִׁבִיל אַרְבַּעַה דְּבָרִים לְבַד נִגְאָלוּ"
- זֶה בְּחִינַת נְקֻדוֹת-טוֹבוֹת שֶׁמְצָא בָהֶם הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ אֶפְלוּ בְּמְצָרִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִגְאָלוּ.

וְזֶהוּ (יְחֻזְקָאֵל שָׁם): "וְאָמַר לְךָ בְּדַמְיֶךָ חַיִּי בְּדַמְיֶךָ חַיִּי" - אֶפְלוּ בְּתַקָּה הַדְּמִים וְהַלְכוּכִים, אַף-עַל-פִּי-כֵן - חַיִּי! - כִּי גַם שָׁם יְכוּלִין לְמַצָּא נְקֻדוֹת-טוֹבוֹת, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִגְאָלוּ.

"וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנִיכֶם, מַה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם" (שְׁמוֹת יב, כו) - עֲנִין 'אַרְבַּעַה בְּנִים'

כַּנֶּגֶד אַרְבַּעַה בְּנִים דְּבָרָה תוֹרָה". (הַגְּדָה שֶׁל פֶּסַח)

ס.

(ח"א ל, ו)

עֵקֶר עֲלִית ה'מַלְכוּת-דְּדִקְדָּשָׁה' שֶׁהִיא בְּחִינַת דְּל"ת, "דְּלִית לָהּ מְגֻרְמָה כְּלוּם" (הַקְדַּמַת-הַחֵזֶק יא.), מִבֵּין ה'אַרְבַּע מַלְכוּיֹת דְּסִטְרָא-אַחְרָא' - הוּא עַל-יְדֵי ה'חֶסֶד'.

וְעַל-כֵּן 'אַבְרָהָם אָבִינוּ' שֶׁהוּא בְּחִינַת ה'חֶסֶד' - יֵצֵא מִפְּנֵינוּ: 'יִצְחָק, וְיִשְׁמַעֵאל, יַעֲקֹב, וְעֵשָׂו'.

שֶׁהֵם בְּחִינַת (הַגְּדָה שֶׁל פֶּסַח): "כַּנֶּגֶד אַרְבַּעַה בְּנִים דְּבָרָה תוֹרָה, אֶחָד חֶכֶם, וְאֶחָד רָשָׁע, וְאֶחָד תָּם, וְאֶחָד שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ לְשֹׂאֵל" - "שֶׁהֵם כַּנֶּגֶד אַרְבַּע מַלְכוּיֹת שֶׁבְּקֻדְשָׁה" (פְּרִיעֵץ-חַיִּים, חֵג הַמְּצוֹת פ"ז).

'יִצְחָק' - זֶה בְּחִינַת 'בֵּן חֶכֶם', כִּי "יִצְחָק - עַל-שֵׁם הַצְּחֹק וְהַשְׂמֵחָה" (בְּרֵאשִׁית כא, ו), בְּחִינַת (מְשַׁלֵּי י, יא): "בֵּן חֶכֶם יִשְׂמַח אָב".

'עֵשָׂו' - הוּא 'בֵּן רָשָׁע'.
'יַעֲקֹב' - הוּא 'בֵּן תָּם', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית כה, כז): "וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם".

'יִשְׁמַעֵאל' - הוּא בְּחִינַת 'בֵּן שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ לְשֹׂאֵל', כִּי "יִשְׁמַעֵאל עָשָׂה תְּשׁוּבָה" (בְּבֵרֵאשִׁית טז); וְעַקֵּר ה'תְּשׁוּבָה' הִיא בְּבְחִינַת 'שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ לְשֹׂאֵל, הֵינּוּ: לְעִשׂוֹת תְּשׁוּבָה וְלְשֹׂאֵל בְּפִרְה' מִהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ עַל 'שְׂאִינָם יְדוּעִים' - שֶׁזֶּה 'עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה', בְּבְחִינַת (תַּהֲלִים סט, ה): "אֲשֶׁר לֹא גִזְלָתִי אֶז אָשִׁיב".

וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵכוֹת כו:): "אַבְרָהָם תִּקַּן שְׁחָרִי"ת" - נוֹטְרִיקוֹן: "ח'כָּם, ר'שָׁע, תָּם, שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ".

"זֶה הָפָה כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מְצָרִים" (שְׁמוֹת יב, כט) - עֲנִין 'מַכַּת בְּכוֹרוֹת' -

סא.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, נְטִילַת-יְדַיִם שְׁחָרִית ב, ד - עַל-פִּי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"א רנ, דְּעַ שְׁכָּל מִינֵי צַעַר')
"וַיָּמָת כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מְצָרִים; וּפֶסַח ה' וְכוּ, וְהִצִּיל בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל" (שְׁמוֹת יא, ה; יב, כג).

'בְּכוֹר' הוּא 'דְּאִשִּׁית', בְּחִינַת 'דַּעַת', בְּחִינַת (מְשַׁלֵּי א, ז): "דְּאִשִּׁית דַּעַת".

הֵינּוּ: שֶׁהַכְּנִיעַ ה'דַּעַת שֶׁל הַסִּטְרָא-אַחְרָא, שֶׁהִיא בְּחִינַת 'חֶכְמַת-

הטבע'. והגביר ה'דעת של הקדשה', ה'דעת של השגחה'.

שהוא בחינת (שמות ד, כב): "בני בכרי ישראל" - הינו: ה'דעת של אמונת ההשגחה, שמשם נמשכין זרע קדש ישראל, פי ישראל הם למעלה-מהטבע' וכו', ש'זרע ישראל' נמשכים בשרשם מבחינת למעלה-מהטבע' וכו'.

וזה בחינת 'בכורי ישראל' שהציל השם-יתברך, והמית 'בכורי מצרים' ב'חצות-הלילה' - להכניע ולשפר ולבטל ה'דעת של חכמת-הטבע', ולהגביר ה'דעת של השגחה, שהם בחינת 'בכורי בני ישראל, כנ"ל.

סב.

(לקוטי-הלכות, תפלין ה, ל - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א סד, 'בא אל פרעה', המובא לעיל בתחלת הפרשה) הכפירות והאפיקורסות נמשך מ'חלל-הפנוי, ומשם נמשך הקלפה הקודמת לפרי.

כי 'חלל-הפנוי' קדם לעולם, פי בלא זה לא היה מקום ל'בריאת-העולם', כמבאר היטב כל הענין בהתורה "בא אל פרעה" (ח"א סד), עין-שם היטב (מובא לעיל בתחלת הפרשה).

ועל-כן נקרא 'עמלק': "ראשית", כמו שכתוב (במדבר כד, כ): "ראשית גוים עמלק" - מחמת שפחו נמשך מ'חלל-הפנוי, שהיא 'ראשית' ו'קדם' לעולם, שמשם בחינת ה'קלפה הקודמת לפרי, כנ"ל.

וזהו בחינת ה'בכורה של עשו' שהוא 'עמלק' - פי נמשך מבחינת

ה'קלפות' הנמשכין מ'חלל-הפנוי' שקדם להעולם.

ועל-כן השתדל 'יעקב', לקח ה'בכורה' מ'עשו' - פי באמת השם-יתברך קדם לכל, פי הוא "ממלא כל עלמין, וסובב כל עלמין" (זהר פנחס וכה), והוא יתברך בעצמו ברא ה'חלל-הפנוי, כדי שיהיה מקום ל'בריאת-העולם, כנ"ל.

ועל-כן ישראל על-ידי אמונתם בהשם-יתברך שקדם לכל, הם עוברים על כל החכמות והכפירות והאפיקורסות הבאים מ'חלל-הפנוי, פי הם מאמינים: שגם ב'החלל-הפנוי' בעצמו, נעלם השם-יתברך, פי הוא יתברך קדם לכל.

וכמבאר בהתורה הנ"ל: "שעל-כן נקראים ישראל 'עבריים', על שעל-ידי אמונתם ב'אלקי העבריים" (שמות ט, א), הם עוברים על כל החכמות הבאים מ'חלל-הפנוי'".

ועל-כן באמת 'ישראל' הם 'בכורים' באמת, כמו שכתוב (שם ד, כב): "בני בכורי ישראל" - פי עוברים על-ידי 'אמונתם' על ה'חלל-הפנוי, ומאמינים בהשם-יתברך בעצמו שהוא 'ראשון וקדם' לכל.

ועל-כן לקח 'יעקב' ה'בכורה' מ'עשו' - פי מתחלה בהכרח היה שתהיה ה'בכורה' אצל 'עשו', פי ה'קלפה קדמה לפרי, פי ה'בכורה' שלו נמשך מ'חלל-הפנוי' שקדם לעולם. אבל 'יעקב' על-ידי 'אמונתו', זכה לעבר את ה'חלל-הפנוי, ולהאמין ולכלול בהשם-יתברך שקדם לכל.

ועל-כן אחר-כך בטל את ה'בכורה של עשו', שהוא בחינת: "ראשית

גוים עמלק, וזכה לקח ה' בכורה' לעצמו, עד שזכה שזרעו יהיו נקראים בלם 'בכורים', כמו שפתיב: "בני בכורי ישראל", וכנ"ל.

וזהו בחינת מפת בכורות' דיקא בשעת 'יציאת מצרים', ואז נתקדשו בכורי ישראל.

כי זה עקר 'יציאת מצרים' - כי כל הגליות שכלולים בגלות מצרים" (בראשית רבה טז, ד), נמשכין על ידי זחמת עמלק, שהוא עקר זחמת הנחש, שהוא "ראשית גוים עמלק", שפמנו מקבלים כל ה'ארבעה מלכיות', שהם כל הגליות" (לקוטי מוהר"ן ח"א ל), וגם "שרו של מצרים הוא אדם, שהוא עשו", כמובא.

וכל עקר קשיות וכבודות לב של פרעה' שלא רצה להניח את ישראל לצאת - נמשך מבחינת האפיקורסות והכפירות שנדבק בו הנמשך מ'חלל הפנוי', שהוא בחינת עמלק.

וכמו שכתב שם רבנו ז"ל (בסימן סד הנ"ל): "ש'פרעה' הוא בחינת 'חלל הפנוי', שמשם נמשך פבדות לבו", בחינת (שם יג, טו): "ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו" וכו', בחינת קשוייהולדה' כנ"ל.

על כן (שם): "ויהרג ה' כל בכור בארץ מצרים" - כדי להכניע בכור דסטרא אחרא' הנמשך מ'בכורה של עשו', בבחינת: "ראשית גוים עמלק", מבחינת ה'כפירות' הנמשכין מ'חלל הפנוי' שקדם לעולם.

כדי להכניע כל זה, ולהגביר בכורי ישראל, שהם מקבלין מה' בכורה של יעקב, שזכה על ידי אמונתו לעבר על ה'חלל הפנוי' - לעבר על כל הקשיות

והחקירות' הנמשך משם, ולדבק את עצמו ב'השם יתברך' שהוא ראשון וקודם לכל, שמשם ה' בכורה דקדשה, וכנ"ל.

סג.

(לקוטי הלכות, נחלות ד, יג"ד - על פי לקוטי מוהר"ן ח"א ב, אמר אל הפהנים')

מבאר שם בהתורה (ח"א ב): "שהתפלה הוא בחינת הבכור שנוטל פי שנים' (דברים כא, יז), שהם בחינת: א) סדור שבחו יתברך. ב) ושאלת צרכיו" וכו', ע"ד שם.

שעקר ה'התחזקות בתפלה', הוא על ידי בחינת ה'ולדת הבכור' - שהוא בחינת ההולדה והפעלה הראשונה שהאדם פועל בתפלתו.

שעל ידי שהאדם רואה, שכבר פעל איזה דבר בתפלתו, שזהו בחינת ה'ולדת הבכור' - על ידי זה הוא מתחזק בתפלה להלך יותר - כי נתחזק אמונתו, ונעשה כלי לקבל השפע, על ידי שרואה שכבר פעל איזה דבר בתפלתו. ובשביל זה ה'תפלה' הוא בבחינת 'בכור' [ע"ד שם בפנים באות ה' באריכות].

וזה בחינת (שמות ד, כב): "בני בכרי ישראל" - כי ה'תגלות עבודת התפלה' גלו ישראל בעולם, כי אין אמנותנו אלא בפה" (תנחומא בשלח ט).

ולעתיד בעת הגאולה - כשיראו כל העולם את גדל ורבויו הפעלות והישועות שפעלנו על ידי תפלותינו בכל ימי הגלות - אז יתחזקו בלם בתפלה - מחמת שהכל יראו אז מעלת התפלה על ידי גדלת ישראל, שכל גדלתם זכו על ידי התפלה.

אָבֵל מַעֲלַת תְּפִלָּתָם שֶׁל הָעִבּוּ"ם - אֵינָה חֲשׂוּבָה כָּל־כֶּן אָז, מֵאַחַר שֶׁהֵם לֹא הִתְגַּבְּרוּ בַתְּפִלָּה, אֲלֵא אַחַר שֶׁרָאוּ מַה שִּׁפְּעָלוּ יִשְׂרָאֵל בַּתְּפִלָּתָם.

אָבֵל 'עַם קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל' - זָכוּ לְהִתְגַּבֵּר בַּתְּפִלָּה בְּכָל יְמֵי הַגָּלוּת, בְּעֵת שֶׁלֹּא רָאוּ עֵדִין מַה שִּׁפְּעָלוּ.

וְעַל־כֵּן נִקְרְאִים 'יִשְׂרָאֵל': 'בְּכוֹר' וְ'רֵאשִׁית' - כִּי הֵם גָּלוּ 'עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה' בְּעוֹלָם, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת 'הוֹלָדַת הַבְּכוֹר', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'פְּעֻלַּת הָרֵאשׁוֹנָה' שִׁפּוּעֵלִים בַּתְּפִלָּה.

שְׂזֵאת הַהוֹלָדָה וְהַפְּעֻלָּה חֲשׂוּבָה וִיקָרָה מְאֹד, כִּי אִזּו צָרִיכִין עֲקָר הַהִתְחַזְּקוֹת בַּתְּפִלָּה, בְּעֵת שֶׁלֹּא רָאָה עֵדִין מַה שִּׁפְּעָל, וְכַנ"ל.

וְעַל־כֵּן הִיָּה עֲקָר 'יְצִיאַת־מִצְרַיִם', עַל־יְדֵי 'מִכַּת־בְּכוֹרוֹת' דִּיקָא - כִּי עַל־יְדֵי כָּל הַמוֹפְתִים, לֹא נִכְנַע פְּרַעַח בְּשִׁלְמוֹת, וְחִזַּק אֶת לְבוֹ, עַד שֶׁהִבִּיא עָלָיו 'מִכַּת־בְּכוֹרוֹת', וְבְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל נִצּוּלוּ.

וּבָזָה נִכְנַע בְּחִינַת 'בְּכוֹר דִּסְטְרָא־אַחֲרָא', וְנִתְעַלָּה וְנִתְגַּדַּל בְּחִינַת 'בְּכוֹר דִּקְדֻשָּׁה', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה', וְאִזּו נִתְגַּלְגַּל פְּעֻלַּת תְּפִלַּת יִשְׂרָאֵל וְצַעֲקָתָם כָּל יְמֵי הַגָּלוּת, וְאִזּו נִגָּאֵלוּ וְיִצְאוּ מִמִּצְרַיִם.

וְאִזּו נִתְקַדְּשׁוּ ה'בְּכוֹרוֹת', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת יג, ב): "קִדְּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר" וְכו' - כִּי "אֵת זֶה לְעַמּוֹת זֶה עָשָׂה אֱלֹקִים" (קִהְלֵת ז, טז).

כִּי כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ בְּחִינַת 'בְּכוֹר בִּקְדֻשָּׁה', בְּחִינַת 'קְדֻשַׁת יִשְׂרָאֵל', בְּחִינַת 'עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה' כַּנ"ל - כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ בְּחִינַת 'בְּכוֹר

דִּסְטְרָא־אַחֲרָא', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'עַמְלֵק', בְּחִינַת (בַּמִּדְבָּר כד, כ): "רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלֵק".

הִינֵנו: שֶׁבְּחִינַת 'קִלְפַת עַמְלֵק', הוּא מִתְגַּבֵּר בְּכָל־פַּעַם כִּנְגַד בְּחִינַת ה'בְּכוֹר־דִּקְדֻשָּׁה', שֶׁהוּא ה'תְּפִלָּה'.

דְּהִינֵנו: אֲפָלוּ בְּשִׁפּוּעֵלִים אֵיזָה דָּבָר בַּתְּפִלָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת 'הוֹלָדַת הַבְּכוֹר' - הוּא מִתְגַּבֵּר וּמְכַנֵּס בְּפִירוֹת וְשִׁכְחָה בְּלֵב, כְּאִלוּ עֵדִין לֹא הִתְחִיל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לִשְׁמַע תְּפִלָּתוֹ כָּלֵל.

וְעַל־כֵּן נִקְרָא 'עַמְלֵק': 'רֵאשִׁית', בְּחִינַת "רֵאשִׁית גּוֹיִם" וְכו' - כִּי הוּא רוֹצֵה לְהִתְגַּבֵּר כִּנְגַד בְּחִינַת 'רֵאשִׁית', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'בְּכוֹר' - כְּאִלוּ עֵדִין לֹא הִתְחִיל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְהוֹשִׁיעַ כָּלֵל.

וּמִשָּׁם מִבְּחִינַת "רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלֵק", הִיָּתָה 'יְנִיקַת בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם' - כִּי 'עַמְלֵק' כּוֹלֵל כָּל הָעִבּוּ"ם וּבְפִרְט מִצְרַיִם, כִּי "שֵׁר שֶׁל מִצְרַיִם, הוּא אָדוּם שֶׁהוּא עַמְלֵק".

וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שֶׁהִכָּה ה' בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם - נִפְסַק וְנִתַּק 'יְנִיקַת מִצְרַיִם', מִבְּחִינַת 'קִלְפַת עַמְלֵק', שֶׁכָּל הַגָּלוּת עַל־יְדוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה לֹא הִיָּה כַח לְהַקְלִיפָה לְהַכְפִּיד אֶת לְבוֹ עוֹד, וְאִזּו הִכְרַח לְהַסְפִּים שִׁיִּצְאוּ.

אָבֵל מַחֲמַת שִׁעַמְלֵק בְּעַצְמוֹ לֹא נִפְלַע עֲדוּ, רַק שֶׁנִּפְסַק 'יְנִיקַת פְּרַעַח וּמִצְרַיִם' מִמֵּנוּ עַל־יְדֵי 'הִרִיגַת הַבְּכוֹרִים' וְכַנ"ל - עַל־כֵּן אַחֲר־כֶּן אַחַר שִׁיִּצְאוּ - הִתְגַּבֵּר עוֹד וְהִפָּךְ אֶת לֵב פְּרַעַח וְעַבְדֵי, וְאָמְרוּ (שְׁמוֹת יד, ה): "מַה זֹּאת עָשִׂינוּ" וְכו'.

וְכַל־זֶה עַל־יְדֵי 'קִלְפַת עַמְלֵק' שֶׁחֲזַר וְנִתְעוֹרַר - כִּי הוּא מִתְעוֹרַר וּמִתְגַּבֵּר בְּכָל־פַּעַם.

סה.

(ח"ב א, ה)

ב'פסח' נתתקן 'תאות־ממון', כמו שכתוב (שמות יב, לו): "וזה נתן את חן העם בעיני מצרים וישאילום" - "בעל־פרחם" (ברכות ט:), כי הם לא רצו כלל, כי אז נתתקן 'תאות־ממון'.

"וגם ערב רב עלה אתם" (שמות יב, לח)

- ענין ה'ערב־רב' -

סו.

(ח"א כג, בסוף)

כתוב בתקונים (תקוני־זהר קמ.): "טחול דא לילית, אמא דערב־רב, שחוק הפסיל" (קהלת ז, ו). מאן 'פסיל', דא אל אחר" (שמות לד, יד) וכו'".

כי אלו המשקעים ב'ממון' - הם בבחינת "בעצבון תאכלנה" (בראשית ג, יז), שהוא בחינת 'טחול', שהוא בחינת 'עצבות' ו'מרה' שחורה ו'רבוי דאגות' - והם מקשרים ב'פנים דסטרא־אחרא' "אל אחר" (שם) וכו'.

שכל־זה הוא בחינת ה'טחול', אמא דערב־רב, שחוק הפסיל, אל אחר", כנ"ל.

סז.

(ח"א לו, ג)

'תאות־נאוף', באה מ'עכירת־דמים', הינו: מ"טחול, לילית, שפחה בישא, אמא דערב־רב" (זהר פנחס רכו: תקוני־זהר טו, קמ. ועוד), 'מלכות־הרשעה', ו'מלכותא דשמיא' הוא בבחינת "גבירתא"

וזה שאיתא במדרש (מכילתא בשלח א - על שמות יד, ה): "ויגד וכו' כי ברח העם", "שהמגיד היה עמלק".

הינו כנ"ל - כי המגיד והמסית לפרעה לאמר שישראל ברחו ושיתגבר לרדף אחריהם - זה 'עמלק'.

כי זה 'מעשה עמלק' - שיתגבר בכל פעם ויכחיש הכל, ויכניס שכחה וטעותים בלב, באלו לא היה עדין שום ישועה חס־ושלום וכנ"ל.

ועל־כן אחר שנפל פרעה וחילו בים לגמרי - בא עליהם 'עמלק' בעצמו, כי 'הוא בעצמו' לא נכנע עדין כנ"ל.

ועל־כן התגבר 'הוא בעצמו', ולא הסתכל על כל הנפלאות והישועות שעשה השם־יתברך עמו, ובא להלחם כנגדם.

כי הוא בחינת 'ראשית' - שמתגבר כנגד בחינת 'בכור' שהוא בחינת 'ראשית', שהוא בחינת 'עבודת התפלה', כנ"ל. ועל־כן השם־יתברך בעצמו לוחם עמו בכל דור, וכנ"ל.

"וזה נתן את חן העם בעיני מצרים, וישאילום וינצלו את מצרים" (שמות יב, לו)

סד.

(ח"א ט, בסוף)

'ירדו במצולת כמו אבן' (שמות טו, ה). "מצולת" זה בחינת 'מצרים', שנאמר (שמות יב, לו): "וינצלו את מצרים".

(משלי ל, כג; זהר משפטים קיד: ועוד), "אִשָּׁה יִרְאֵת
ה'" (משלי לא, ל), וכו'.

וּבְשִׁמְקָבֶל עָלָיו עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּאֵלָיו
הַפְּסוּקִים "שִׁמְע" ו"בְּרוּךְ
שֵׁם" - כּוֹלֵל נִשְׁמָתוֹ בִּי"ב שְׁבֻטֵי יִיָּהּ, בְּחִינַת:
"אִשָּׁה יִרְאֵת ה'".

וּמִפְּרִישׁ נִשְׁמָתוֹ מִנִּשְׁמַת עֶרְב־רֵב,
הַבָּאִים מִ"אִשָּׁה זֹנָה" (ויקרא כא,
ז), "שִׁפְחָה בִּישָׂא", שֶׁהִיא בְּחִינַת (בראשית
טז, ח): "מִפְּנֵי שְׂרֵי גְבֻרָתִי אֲנֹכִי בִּרְחַת" -
שֶׁה'תְּאוּהוּ, בִּוְרַחַת וְנִפְרַדַּת מִמֶּנָּה.

סח.

(ח"א נט, ו)

וְדַע: שֵׁישׁ כַּמָּה רְשָׁעִים שְׂאֵסוּר לְקַרְבָּם
תַּחַת כַּנְּפִי עֲבוּדָתוֹ, כִּי הֵם מוֹרִידִים
אֶת הַמְּקַרְבָּם מִפְּדֻרְגָתוֹ.

כְּמוֹ שֶׁמְצִינֵנו גַּבִּי 'מִשָּׁה', שֶׁקָּרַב אֶת
הָעֶרְב־רֵב, וְאַחֲרֵיכֵן עַל־יְדִיזָה
אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ־שֶׁבְרוּךְ־הוּא (שְׁמוֹת לב, ז): "לָךְ
רַד כִּי שַׁחַת עִמָּךְ".

סט.

(ח"א רטו)

וְזֶה הָיָה עֲבוּדַת מִשָּׁה רַבְּנוּ עָלְיוֹה־הַשְּׁלוֹם,
כָּל יְמֵי חַיָּו, וְגַם לְאַחַר מוֹתוֹ, כִּי
הִשְׁתַּדַּל לְקַרְבַּת הָעֶרְב־רֵב, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת
גְּרִים. וְגַם בְּמוֹתוֹ נִקְבַּר "מוֹל בֵּית פְּעוֹר"
(דְּבָרִים לד, ו) - כְּדֵי לְהַמְתִּיק הָעֶבּוֹ"ם, כְּדֵי
שִׁיְהִיו נֹעֲשִׂין גְּרִים.

ע.

(ח"א רכו)

מָה שֶׁהֶרְשָׁעִים עַל־פִּירֵב, מִזְמָרִים נְגוּנִים
שֶׁל יִלְכָּה וְעֲצָבוֹת, כִּי הֵם בְּחִינַת
נִשְׁמַת עֶרְב־רֵב, וְ"אָמָא דְעֶרְב־רֵב הִיא

לִילִית" (תְּקוּנַיִי־זֶהַר קמ), שֶׁהִיא מִיְלָלַת תָּמִיד -
וְעַל־כֵּן הֵם עוֹשִׂים 'נְגוּנִים שֶׁל יִלְכָּה'.

עא.

(ח"ב ט)

'מְנַהֲיֵי־הַדּוֹר' הֵם בְּחִינַת 'רוּחַ', כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבָר כז, יח):
"אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ". וְיִשְׂרָאֵל הֵם בְּחִינַת
'לְבָא' (זֶהַר פְּנִיחַס רכא:).

וְצָרִיכִין 'מְנַהֲיֵי־הַדּוֹר', לְנֹשֵׁב בְּבְחִינַת
'רוּחַ' עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל,
שֶׁהֵם 'לְבָא דְעֵלְמָא' - לְנִפְחָ מֵהֶם
הָעֶפְרוֹרִיּוֹת, דְּהֵינּוּ 'מְרַח־שְׁחוּרָה' שְׁנוּפֵל
עֲלֵיהֶם, שֶׁעַל־יְדִיזָה אֵינּוּ יָכוֹל הָאִישׁ
הַיִּשְׂרָאֵלִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'לֵב', לְדַלֵּק וּלְבַעַר
לְהַשִּׁיב־יְתֵבְרֵךְ וְכו'.

גַּם יֵשׁ דְּרָשָׁעִים שֶׁהֵם בְּחִינַת עֶרְב־רֵב,
וּכְשֶׁהֵם נוֹפְלִים עַל הַלֵּב, דְּהֵינּוּ עַל
'יִשְׂרָאֵל' - זֶה גַּם־כֵּן בְּחִינַת 'עֶפְרוֹרִיּוֹת',
שֶׁעַל־יְדִיזָה אֵינּוּ יָכוֹל לְבַעַר כְּנ"ל.

וְעַל־כֵּן צָרִיכִין 'מְנַהֲיֵי־הַדּוֹר' לְנִפְחָ
הָעֶפְרוֹרִיּוֹת מִן הַלֵּב, דְּהֵינּוּ
מִכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל.

"כִּי גִרְשׁוֹ מִמְצָרִים, וְלֹא יָכֹל לְהַתְּמַהֲמָה,
וְגַם צָדָה לֹא עָשׂוֹ לָהֶם" (שְׁמוֹת יב, לט)

עב.

(ח"א מט, בסוף)

נִמְצָא לְעֵיל בְּפָסוּק (שְׁמוֹת יב, יז):
"וְשִׁמְרַתֶּם אֶת הַמִּצְוֹת".

עג.

(ח"בנט)

נמצא לעיל בפסוק (שמות יב, יז):
"ושמרתם את המצות."

עד.

(לקוטי־הלכות, חלה ג, ה)

נמצא לעיל בפסוק (שמות יב, יז):
"ושמרתם את המצות."

עה.

(לקוטי־הלכות, ברפת־השחר ה, נא)

עקר ההתחלה בכלל ובפרט, הוא בחינת 'מצה', שאין צריכין לעשות כלל, בחינת (שמות יב, לט): "וגם צדה לא עשו להם" וכו'.

ואחר־כך עושין איזה עסק וכו', שזה בחינת (אבות ב, ב): "טוב תורה עם דרך ארץ". אבל העקר הוא ה'תורה', בחינת (מכילתא בשלח כ): "לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן", שהוא בחינת 'מצה'.

וגם בהתורה ומצוות בעצמן, צריכין שתי בחינות הנ"ל - כי אין צריכין לעשות כלל, כי "מה אנו" וכו' (תפלת שחרית), וכמו שאמרו רז"ל (אבות ב, ב): "לא עליך המלאכה לגמור" - כי "העקר הוא הרצון" וכו' (שיחות־הר"ן נא) - אך אחר־כך עושין.

עו.

(לקוטי־הלכות, גלוח ג, יב)

בפסח נתגלה אור גדול ביותר" (פרי־עץ־חיים שם, חג־המצות פ"א), ואי־אפשר להשיגו בשום אופן וכו'.

ועל־כן אז בפסח, בתחלת התגלות אלקותו יתברך, צריכין לזהר מאד אפלו ממשוהו חמץ, "ולא יראה ולא

ימצא שאור וחמץ בכל גבולנו" (שמות יב יט; יג, ז; דברים טז, ד) כלל, כי 'חמץ' היא בחינת 'חמוץ־המח', בחינת 'הכמות והקירות' וכו'.

והנה בכל השנה בלה שאין האור גדול כל־כך, וגם שפבר קבלנו התורה וכו' - על־כן אנו יכולין לאכל ה'חמץ', ואינו מזיק לנו כלל וכו', ואף־על־פי שאוכלין אז 'חמץ' - אין מתגבר על־ידי־זה 'חמוץ המח' כלל.

אבל עכשיו בפסח - אז התחלת התגלות אלקותו יתברך, ואז נתגלה אור גדול מלמעלה בלי 'אתערוותא־דלתתא' כלל, כי לא היה אפשר לצאת ממצרים בלא זה, מחמת שהיו משקעים מאד בטמאת־מצרים - על־כן היה ההכרח שיתגלה אז אור גדול ביותר (פרי־עץ־חיים שם).

והנה באור הגדול הזה אין לנו שום תפיסה כלל, רק על־ידי התגלות האור הגדול הזה - מתעורר הנפש בהתעוררות גדול לעבודתו יתברך, בהשתוקקות נמרץ מאד וכו'.

ועל־כן צריכין לצאת ממצרים "בחפזון" גדול (שמות יב, א), בבחינת (שם יב, לט): "כי גרשו מצרים, ולא יכלו להתמהמה, וגם צדה לא עשו להם" - כי בחינה זו ישנה בכל אדם ובכל זמן!

כי כל אחד ואחד - כל־זמן שהוא משקע בתאוות והבלי עולם־הזה, זה בחינת 'גלות־מצרים' כידוע.

ויש אנשים שמשקעים מאד בטמאת־מצרים, בגלולי החטאים והעוונות רחמנא־לצלן - ועל־כן אי־אפשר להוציאן משם בשום תוכחה ומוסר, כי כבר נתקשר

רק יבטח בהשם, וישליך עליו יתברך יהבו
והוא יכלכלהו.

וזה בחינת (שמות יב, לט): **"וגם צדה לא עשו להם"** - שפשצריכין לברח ממה שפצריכין לברח מפחיוקשים, אסור לחשב על פרנסה וצדה, כי בודאי פשנופלים על האדם רוצחים וגזלנים או חיות רעות, והוא ממחר לברח מהם - בודאי אינו חושב אז מהיכן יתפרנס וכיוצא.

מכל-שכן פשהאדם צריך לברח מן השאול-תהתיות ומתחתיו, ומיסורי עולם לחיי עולם - איך הוא צריך לברח למהר ולהמלט על נפשו, ולא יביט לאחוריו כלל, כי אינו יכול להתמהמה, וגם צדה ופרנסה לא יעשה לו, ויבטח בהשם וישען באלקיו, כי לא יעזבהו.

"ויהי בעצם היום הזה, יצאו כל צבאות
ה' מארץ מצרים; ויהי בעצם היום הזה, הוציא
ה' את בני ישראל מארץ מצרים על צבאתם"
(שמות יב, מא-נא)
- עניני יציאת מצרים -

עז.

(ח"א ד, בסוף)

על-ידי 'ודוי-דברים' לפני הצדיק-האמת - מעלה מלכות-דקדשה' לשרשה, ומבטל 'ממשלת-עבו"ם', וזוכה לידע: "שכל מארעותיו הם לטובתו!" - וזאת הבחינה הוא מעין עולם-הבא.

וזהו (שמות כ, ב): **"אנכי ה' אלקיך"** - הן 'הוי"ה' הן 'אלקיך', תבין: שכל-זאת 'אנכי'.

בשטותים וחסאים שלו כל-כף, עד שאי-אפשר להוציאו משם בשום-פנים - אם ירצו לדבר לו תורה ומוסר לפי מדרגתו.

אבל השם-יתברך "חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח" (שמואל-ב יד, יד), ועל-כן הוא יתברך ברחמיו שולח לו לפעמים, התנוצצות גדול והתעוררות גדול בלבו, שישוב להשם-יתברך, שזהו בחינת 'פרוזה דלעלא', כידוע.

וצריך האדם שיחוס על נפשו, ותכף פשבא עליו ההתעוררות לתשובה, תכף ומיד ימהר להמלט על נפשו, ואל יסתכל לאחוריו כלל, בבחינת (בראשית יט, יז): **"מהר המלט על נפשך אל תביט אחריך"**, בחינת (משלי ה, ו): **"ארח-חיים פן תפלים" וכו'.**

מחמת שהוא משקע בשטותים ובלבולים ותאוות כל-כף, על-כן תכף פשמתחיל לחשב איך ומה, ובאיזה אפן יברח מתאותו, ובאיזה דרך יזכה לתשובה וכו' - בודאי יחזר וישוב לאולתו חס-ושלום, מחמת שהוא משקע ומבלבל מאד מאד.

על-כן בתחלת התעוררות-התשובה' - צריך לברח מיד שמתעורר, ואל יביט לאחוריו כלל, יהיה איך שיהיה, יחוס על נפשו, ויברח **"בהפזון"** (שמות יב, יא), ממה שהוא צריך לברח.

וזה בחינת **"פסח"** - שאז היה יציאת-מצרים, שאז נתגלה אור רב מלמעלה כנ"ל, ואז תכף ומיד יצאו ישראל **"בהפזון"** גדול, **"כי לא יכלו להתמהמה"** - **"כי-אם** היו נשארים שם עוד רגע אחד, היו נשארים משקעים שם" (זהר-הקדוש).

וגם אסור לו אז להתחיל לחשב על פרנסה - **"אם בן, מהיכן יתפרנס?"** -

עט.

(ח"א כא, בסוף)

לְעֵתִיד שִׁיתְגַּלֶּה הַדַּעַת, יִדְעוּ שְׂאִין שׁוֹם
רַע בְּעוֹלָם כָּלֵל, רַק כְּלוֹ טוֹב וְכְלוֹ
אֶחָד, וְגַם ה'גְּלוֹת' הוּא רַק מ'חֶסְרוֹן-הַדַּעַת',
כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (יִשְׁעִיָּה ה, יג): "לְכֹן גְּלָה עַמִּי מִבְּלִי
דַּעַת".

וְעַל-כֵּן הִיְתָה 'גְּאֻלַּת מִצְרַיִם' עַל-יְדֵי
'מֹשֶׁה', "שֶׁהוּא הָיָה בְּחִינַת
הַדַּעַת" (זֶהר פְּקוּדֵי רַכָּא).

וְזֶה שְׂכֵתוֹב (שְׁמוֹת ו, ז): "וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי ה'
הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סְבֻלוֹת
מִצְרַיִם" - כִּי עַקֵּר ה'גְּאֻלַּה' עַל-יְדֵי ה'דַּעַת'.

פ.

(ח"א מה)

עֲנִין 'מְחַאֵת-כַּפַּיִם בַּתְּפִלָּה' - כִּי בְּכָל יוֹד'
חֲמֻשָּׁה אֲצַבְעוֹת.

וְהַכָּאוֹת הָאוֹרוֹת יוֹד יְמִין בְּיַד שְׂמָאל',
הֵינּוּ חֲמֻשָּׁה פְּעָמִים חֲמֻשָּׁה' -
גִּימְטְרִיא כ"ה.

וְהַכָּאוֹת יוֹד שְׂמָאל' בְּיַד יְמִין חֲמֻשָּׁה
פְּעָמִים חֲמֻשָּׁה - גִּימְטְרִיא גַם-כֵּן
כ"ה.

שְׁנַי פְּעָמִים כ"ה, גִּימְטְרִיא חֲמֻשִּׁים'.

זֶה בְּחִינַת חֲמֻשִּׁים פְּעָמִים 'יְצִיאַת-
מִצְרַיִם' שֶׁנֶּזְכָּר בַּתּוֹרָה (זֶהר בְּרָאשִׁית מו, -
הַשְּׁלֵמָה מֵהַשְּׁמֻטוֹת סִימָן כה).

כִּי "עַל-יְדֵי בְּחִינַת 'יּוֹבֵל', יֵצְאוּ מִגְּלוֹת-
מִצְרַיִם" (זֶהר בְּשַׁלַּח מו,):

וְעַקֵּר 'גְּלוֹת-מִצְרַיִם' - שְׁהִיָּה ה'דְּבוּר'
ב'גְּלוֹת' (זֶהר וְאָרָא כה); וְעַל-יְדֵי

"אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" -
דְּאִיתָא בְּמִדְרַשׁ (בְּרָאשִׁית-רַבָּה טז, ד):
"כִּי כָּל הַגְּלוֹת נִקְרְאוּ עַל שֵׁם 'גְּלוֹת-
מִצְרַיִם' - מִפְּנֵי שֶׁהֵם מִצְרַיִם לְיִשְׂרָאֵל".

הֵינּוּ: שְׁעַל-יְדֵי ה'צִדִּיק' - נִתְבַטַּל
'מְלֻכוֹתָם וּמִמְשַׁלְתָּם שֶׁל הָעַבּוּדִים',
וְעוֹלָה מֵתוֹכָם 'מְלֻכוֹת-דְּקֻדְשָׁה'.

עח.

(ח"א כו, י)

"וַנִּצְעַק אֵל ה' וַיִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ, וַיִּשְׁלַח
מַלְאָךְ וַיִּצְאֵנוּ מִמִּצְרַיִם" (בְּמִדְבָּר
כ, טז). "וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ" - "זֶה מֹשֶׁה" (בְּמִדְבָּר-
רַבָּה טז, א), "בְּחִינַת דַּעַת" (זֶהר פְּקוּדֵי רַכָּא).

"וַיּוֹצִיאֵנוּ" - כִּי "גְּלוֹת-מִצְרַיִם הָיָה עַל
'פְּגַם-הַבְּרִית'" (שְׁעַר-הַכְּפֻנּוֹת;
פֶּסַח א; פְּרִיעֵץ-חַיִּים, חֲגֵה-מִצּוֹת פ"א), ו'פְּגַם-
הַבְּרִית' הוּא 'פְּגַם-הַדַּעַת', בְּבְחִינַת (בְּרָאשִׁית ד,
כה): "וַיִּדַע אָדָם".

וְה'קוֹל' מְעוֹרֵר ה'דַּעַת', בְּבְחִינַת: "הַקוֹל
מְעוֹרֵר הַכּוֹנֵה" (יְרוּשָׁלַּיִם, בְּרֻכּוֹת
תְּחִלַּת פ"ד; ר"א ש, בְּרֻכּוֹת פ"ג, מ; תְּלֻמִּידֵי-רַבְּנֵי-יּוֹנָה,
בְּרֻכּוֹת טו; שְׁלַחַן-עֲרוּךְ, אַרְחֵי-חַיִּים סא, א; שְׁל"ה-הַתְּקוּדוֹשׁ,
שְׁעַר-הָאוֹתִיּוֹת, קַדְשָׁה).

וּבְשִׁבְלִי-זֶה: "וַנִּצְעַק וְכוּ', וַיִּשְׁמַע אֶת
קוֹלֵנוּ". וְעַל-יְדֵי ה'תְּגַלּוֹת-
הַדַּעַת' כְּתוּבָה, אָז: "וַיּוֹצִיאֵנוּ".

וּבְשִׁבְלִי-זֶה: "אוֹמְרִים ה'הַגָּדָה' בְּקוֹל-
רָם" (הַרִיטְב"א, הַלְכוֹת לִילֵה-פְּסָדָה;
שְׁבַלֵי-הַלֶּקֶט רִיח; מִתְזוֹר-וַיִּטְרֵי לָג; מִחֲבַרְת-הַקֶּדֶשׁ
לְהָאֲרִיז"ל, שְׁעַר-הַפֶּסַח) - כִּי ה'גְּאֻלַּה' הִיְתָה עַל-
יְדֵי 'קוֹל', בְּבְחִינַת: "וַיִּשְׁמַע אֶת קוֹלֵנוּ".

גֹּאֲלָהּ, נִתְהוּהָ בְּחִינַת 'פֶּה'. נִמְצָא: שְׁעַל־יָדַי
הַמְשִׁיךְ שְׁעָרֵי בֵינָה, נִתְהוּהָ ה'פֶּה'.

וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת ז, יא): "מִי שֶׁשָּׂם פֶּה לְאָדָם"
- 'מ"י' דִּיקָא. נִמְצָא: שְׁעַל־יָדַי
מִחֲאֵת־כַּפֵּי כַּנ"ל, נִתְהוּהָ בְּחִינַת 'מ"י' -
שְׁעַל־יָדָה נִתְהוּהָ 'פֶּה'.

כִּי בְּכָל יוֹם־טוֹב וַיּוֹם־טוֹב עָשָׂה הַשָּׁם־
יִתְבַרֵךְ עִמָּנוּ אוֹתוֹת נוֹרָאוֹת, הַפֶּךְ
הַטָּבַע, שְׁעַל־יָדֵי־זֶה נִתְגַּלָּה: "שֶׁהַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ,
וְאֵין שׁוֹם חַיִּיב הַטָּבַע כָּלְל".

בַּפְּסָח: 'יְצִיאַת־מִצְרַיִם', שֶׁהוּצִיאָנוּ
מִמִּצְרַיִם בְּאוֹתוֹת נוֹרָאוֹת וְכוּ'.

פג.

(ח"ב ה, בסוף)

עֵקֶר כַּח הָרְפוּאָה שֵׁישׁ בְּכָל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב,
הוּא עַל־פִּי הַסֵּדֶר שֵׁישׁ לְהַזְרְעִים
לְפִי הַמָּקוֹם וּלְפִי הַזְּמַן.

וְסֵדֶר הַזְּרָעִים הוּא עַל־יָדֵי 'אֱמוּנָה',
בְּבְחִינַת (שְׁבַת ל, א): "אֱמוּנָה זֶה סֵדֶר
זְרָעִים" - שְׁעַל־יָדֵי־זֶה יֵשׁ לָהֶם כַּח לְרַפְּאוֹת.

וְעַל־יָדֵי 'נְפִילַת־הָאֱמוּנָה' אֵין מוֹעִיל
רְפוּאוֹת'.

וְזֶה פְּרוּשׁ (בְּבֵאֲרֵתָא עֲד): "זְמַנָּא חֲדָא הוּוּהוּ
קִאֲזִלְיָנָן בְּמַדְבְּרָא" וְכוּ' - הֵינּוּ שֶׁסִּפְּרָ:
שֶׁפְּעַם־אֶחָד הִלְךְ בְּמַדְבָּר, זֶה בְּחִינַת 'תְּקוּן
הָאֱמוּנָה', בְּבְחִינַת (יְרֵמְיָה ב, ב): "לְכַתֵּךְ אַחֲרַי
בְּמַדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה".

"אֶרֶץ לֹא זְרוּעָה" - זֶה בְּחִינַת 'פְּגַם
הָאֱמוּנָה', שְׁעַל־יָדֵי־זֶה נִתְקַלְקְלוּ
הַזְּרָעִים.

וְ"לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בְּמַדְבָּר" - זֶה בְּחִינַת
'תְּקוּן הָאֱמוּנָה', שֶׁהָאֱמִינוּ בּוֹ
יִתְבַרֵךְ וְהִלְכוּ אַחֲרָיו בְּמַדְבָּר, וְתִקְּנוּ בְּחִינַת
'אֶרֶץ לֹא זְרוּעָה', דְּהֵינּוּ: נְפִילַת הָאֱמוּנָה.

פד.

(ח"ב פג)

'פְּסָח' הוּא בְּחִינַת 'יָמִין'. וּבְ'יָמִין' הַזֶּה,
הוּא מְקוֹם הַנוֹפְלִים בְּ'אֵהָבוֹת

פא.

(ח"א נו, ז"ח)

ה'דבור' הוּא הַתְּגַלּוּת־הַדַּעַת'. וּבְ'מִצְרַיִם'
שְׁהָיָה ה'דַּעַת' בְּגַלּוּת, כְּמוֹ
שְׁכַתוֹב (שְׁמוֹת ו, ג): "וַשְּׁמִי ה' לֹא נוֹדַעְתִּי
לָהֶם", "הָיָה גַם ה'דבור' בְּגַלּוּת" (זִמְרָה וְאֶרָא
כח:). וּכְשִׁי־צִאוּ מִ'מִּצְרַיִם', שִׁי־צֵא ה'דַּעַת'
מִה'גַּלּוּת' - יֵצֵא וְנִפְתַּח ה'דבור'.

וְזֶה בְּחִינַת (שְׁבַת קד): "מֵאֲמֹר פְּתוּחַ" -
שֶׁנִּפְתַּח ה'דבור' וְנִתְגַּלָּה ה'דַּעַת'.

וְעַל־כֵּן הָיָה 'גֹּאֲלַת־מִצְרַיִם' עַל־יָדֵי
'מֹשֶׁה' - כִּי עֵקֶר ה'גֹּאֲלָה' עַל־יָדֵי
ה'דַּעַת', כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (שְׁמוֹת טז, ז): "וַיִּדְעַתֶּם
כִּי ה' הוּצִיא אֶתְכֶם" וְכוּ', "לְמַעַן יִדְעוּ" וְכוּ'
(וַיִּקְרָא כג, מג).

פב.

(ח"ב ד, ו)

'הַתְּגַלּוּת־הַרְצוֹן', הוּא עַל־יָדֵי 'יָמִים־
טוֹבִים', כִּי כָל אֶחָד
מִה'יָמִים־טוֹבִים' מְכַרִּיז וְקוֹרָא וּמְגַלָּה אֶת
ה'רצון', שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג רַק עַל־פִּי 'רִצּוֹנוֹ'
בְּלִבָּד.

בְּבְחִינַת (שְׁמוֹת יב, טז; וַיִּקְרָא כג): "מִקְרָא
קִדְשׁ" - שֶׁה'יוֹם־טוֹב קִדְשׁ'
קוֹרָא וּמְכַרִּיז אֶת ה'רצון'.

ויראות רעות, לאהבות ויראות קדושות,
כי ימינו מעביר החשד מעיניהם.

ואז עיניהם רואות נפלאות, בבחינת
(תהלים קיט, יח): "גל עיני ואביטה
נפלאות". ונפלאות האלו הן בבחינת
'פסח', שהוא ימין, בבחינת (מ"ב ז, טז):
"כימי צאתך ממצרים אראנו נפלאות".

[זהר ח"א רסא: השמטות סימן כה (השיד לזהר
בראשית מז): 'נפלאות' 'נ' פלאות', 'חמשין פלאות'.
דקא נ' תרעין דבינ' ה פתח קודשא-בריך-הוא לאפקא לון
מתמן. ובגיני פד: באורייתא אדפר יציאת-מצרים נ'
זמניו, לקבל נ' תרעין. כדין יעביד ליומי משיחא וכו'].

והאכילה בחינת 'שלחן', הוא מבחינת
'דבור'.

וכשאין ה'דבור' ב'גלות' - אז ה'שלחן',
בחינת 'דבור' - בבחינת 'פנים',
בבחינת: "אשר לפני ה'", בבחינת 'פנים'.

ועל-כן ב'שבת-הגדול' שאז הוא 'קדם'
יציאת-מצרים, אזי הוא בחינת
'הפיכת השלחן' - שמרמזין: שה'דבור' היה
ב'גלות-מצרים', עד שזכינו ליציאת-
מצרים בפסח, ואז יצא ה'דבור' מן
ה'גלות' - בחינת 'פ"ה ס"ח'.

פה.

(שיחות-ה"ר"ן פו)

ה'פריסטאקעס' (פזוז וכרכור) שעושין
בשעת 'רקודין' - זה
בחינת (בראשית מו, ד): "אנכי ארד עמך
מצרימה, ואנכי אעלך".

כי "גלות-מצרים היה, בשביל לברר
ניצוצי-קרי של אדם-הראשון" (פרי-
עץ-חיים, חג המצות פ"א), וה'חתנה' היא 'תקון'
ויחוד הברית, שהיא בחינת: "אנכי אעלך
גם עלה".

פו.

(שיחות-ה"ר"ן פח)

הפיכת השלחן ב'שבת-הגדול' - מרמז:
שעדין לא יצא ה'דבור'
מה'גלות' עד 'פסח', בבחינת 'פ"ה ס"ח'
(שערי-הפננות, דרושי הפסח; פרי-עץ-חיים, שער חג
המצות), שזה עקר בחינת 'יציאת-מצרים',
שיצא ה'דבור' מה'גלות'.

וה'שלחן' הוא בחינת ה'דבור', בבחינת
(יחזקאל מא, כב): "וידבר אלי זה
השלחן אשר לפני ה'". כי עקר ה'פרנסה'

פז.

(שיח-טרפיקודש הקדש ח"ג תסח)

כשדבר פעם רבנו ז"ל ממעלת בני-
ישראל ושבח יציאתם ממצרים,
אמר: "וואס וואלטן אידן געווען ווען זיי
גייען נישט ארויס פון 'מצרים'? - וואלטן
זיי געווען 'ציגאנערס'!" [מה היו בני-ישראל
כיום, לולא שיצאו ממצרים? - הם היו 'צוענים נודים'].

[וכלשון ההגדה-של-פסח: "ואלו לא הוציא הקדוש-
ברוך-הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני
בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים"].

פח.

(לקוטי-הלכות, שלוח-הקן ד, ה)

עקר 'יציאת-מצרים' הוא: מה שיוצאין
מטמאה לטהרה, מטמאת וזהמת
פרעה ומצרים, לקדשת וטהרת ישראל,
כמו שכתוב (שמות ג, יב): "בהוציאך את העם
ממצרים תעבדון את האלקים" וכו'.

וזה מכרח לעבר על כל אדם, בכל זמן,
בכל דור ודור - וכמו שאמר רז"ל
(פסחים פ"י מ"ה; קטז:): "בכל דור ודור חייב
אדם לראות את-עצמו, כאלו הוא יצא
ממצרים".

"ליל שמרים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים וגו', שמרים לכל בני ישראל לדרתם"
(שמות יב, מב)

"משמר ובא מן המזיקין"
(רש"י: פסחים קט: ראש השנה יא:)

פ.ט.

(לקוטי הלכות, נטילת ידיים שחרית ב, ט)

"ליל שמרים" (שמות יב, מב) - **"שמשמר מן המזיקים"** (פסחים קט: ראש השנה יא:).

פי עקר ה'מזיקים' הם מבחינת 'חכמת-הטבע', שהוא בחינת 'דינים', שהוא בחינת ה'עבו'ם' 'מזיקי-עלמא'.

ואז ב'ליל יציאת מצרים', שהיה בטול-הטבע' בליכה דיקא, כדי לשבר ולבטל בחינת 'ליכה', בחינת 'חכמת-הטבע' - על-כן אותו הליכה משמר מפל המזיקין ומפל הדינים - פי אז נתגלה 'השגחה', שעל-ידיה נתבטלין כל ה'חזקות' וכל ה'דינים'.

צ.

(לקוטי הלכות, ראש-חדש ו, יב)

על-כן היתה הגאלה בליכה, בחינת (שמות יב, מב): **"ליל שמרים"** - **"שמשמר ובא מן המזיקין"** (פסחים קט: ראש-השנה יא:).

הינו: שמשמר מחלום על-ידי שדים, שהם 'מזיקי-עלמא' (ברכות ו. וברש"י), שממשם פגם המקרה חסו-שלום. וביציאת-מצרים בלי-שמורים, נצולו מזה.

וכשבחינת פרעה ומצרים', שהם הסטרא-אחרא וחילותיו, רודפין אחר האדם בכלבולים ומחשבות רעות רבות מאד, ואין לו מקום לנוס, לא לפניו ולא לאחוריו ולא מן הצדדין, כי מפל-צד מסבבין אותו בכמה מיני בלבולים ומניעות ויסורין.

אזי אם ירצה להסתכל לאחוריו - בודאי יתגברו חסו-שלום יותר. על-כן אין תקנה: פייאם שיצעק אל השם ממקום אשר הוא שם, ולא יפנה ויסתכל לאחוריו כלל.

וכל ענין זה - עובר על כל אדם בעת שרוצה לכנס בעבודת-השם: שהיצר-הרע וחילותיו, שהם בחינת פרעה ומצרים', רודפים אחריו בכמה מיני רדיפות.

וכל בחם, מחמת הדינים שיונקים מהם, ומתקף התעוררות הדינים שנתעוררים עליו וכו', על-ידיה רודפין אותו מפל הצדדין, בכמה מיני מניעות ועכובין ויסורים ובלבולים רבים.

והוא ממש כמו שהיה יציאת מצרים' - שמאחוריהם רדפו המצרים אחריהם, ומלפניהם היה הים סוער, ומצדדיהם חיות רעות', עד שלא היה מקום לנוס בשום צד וכו'.

וממש בחינות אלו, עוברים על כל אדם הרוצה לכנס בעבודת השם-יתברך, פי מי שרוצה לכנס לעבודת השם-יתברך, הוא בחינת יציאת מצרים ממש.

"ועצם לא תשברו בו" (שמות יב, מז)

"וכל ערל לא יאכל בו" (שמות יב, מח) - מאן דאית ביה ברית קדישא, ייכול ביה. מאן דלא אית ביה ברית קדישא, לא ייכול ביה וכו'. (זהר בא מא.)

בין שראו ישראל שפסל לערלים לאכל בפסח - עמדו כל ישראל לשעה קלה, ומלו כל עבדיהם ובניהם, וכל מי שיצא עמם וכו'. אמר להם: **אם אין חותמו של אברהם בגשרכם, לא תטעמו ממנו.** מיד, כל הנולד במצרים נמולו וכו'.

ורבותינו אמרו: לא בקטו ישראל למול במצרים, אלא כלם בטלו המילה במצרים וכו'. והיה הקדוש ברוך הוא מבקש לגאלן, ולא היה להם זכות וכו', קרא למשה ואמר לו: **לך ומהול אותם** וכו'.

והרבה מהן לא היו מקבלים עליהם למול, אמר הקדוש ברוך הוא: **"שיעטו הפסח"**. וכיון שיעטו משה את הפסח, גזר הקדוש ברוך הוא לארבע רוחות העולם, ונשבות בגן עדן מן הרוחות שבגן עדן, הלכו ונדבקו באותו הפסח וכו'. והיה ריחו הולך מהלך ארבעים יום.

נתבססו כל ישראל אצל משה, אמרו לו: **"בבקשה ממך, האכילנו מפסחך!"** מפני שהיו עיפים מן הריח. היה אומר הקדוש ברוך הוא: **"אם אין אתם נמולין, אין אתם אוכלין!"** וכו'. מיד נתנו עצמן ומלו, ונתערב דם הפסח בדם המילה, והקדוש ברוך הוא עובר ונוטל כל אחד ואחד, ונשקו ומברכו וכו'. (שמות רבה יט, ה)

צא

(ח"א נ)

כשמתפלל וטועם מתיקות בדבורי התפלה, זאת הבחינה נקראת: "כל עצמותי תאמרנה" (תהלים לה, י).

ואין יכול לטעם מתיקות בתפלה, אלא כשתקן פגם הברית. כי **"מיין מתיקין"** (זהר שמות ו. נשא קכה. ועוד) - זה בחינת **"מיין דדכין, זרע קדש"** (ישעיה ו, יג), **"שמירת הברית"**.

ומי שהוא בבחינת "מיין מתיקין" - אזי דבוריו מתוקים וטובים. וכשיוצאים מפיו ומשמיע לאזניו, כמו שאמרו (ברכות טו.) **"השמע לאזנד"** וכו' - אזי נכנסים

מתיקות המיין לתוך עצמותיו, בבחינת (משלי טו, ל): "ושמועה טובה תדשן עצם".

וכש'עצמות' מרגישים מתיקות הדבורים, זה בחינת: "כל עצמותי תאמרנה". ואז: **"אריה נחת ואכל קרבה"** (תקוני זהר קמ.). כי **"עצם"** זה בחינת **"אריה"** (שם).

אבל מי שפגם בבריתו - הוא בבחינת "מיין מרירין" (זהר שם; תקוני זהר פ.). בבחינת (שמות טו, כג): **"ולא יכלו לשתת מים מרה"**, **"מיין מסאבין"** (תקוני זהר שם), **"זרע טמא"**.

אזי אין יכול להתפלל בבחינת: "כל עצמותי תאמרנה", ואז **"כלבא נחת"** (תקוני זהר קמ.), שהוא בחינת **"מיין מרירין"**, **"שצווח: הב הב"** (תקוני זהר שם, על-פי משלי ל, טו).

וזוה שצצונו ב'קרן פסח' (שמות יב, מז): "ועצם לא תשברו בו" - כדי שיבחינו כל אחד מישראל את-עצמו, אם 'בריתו' על תקונו.

כי ב'פסח' כתיב בו (שם יב, מח): "וכל ערל לא יאכל בו" - כי "עקר הפסח תלוי ב'מצות מילה", כידוע (שמות רבה יט, ה; זהר בא מא.).

וכתוב בזהר (בא מא): "שהיו מקימין בעצמות ל'כלב תשלכון אתו' (שם כב, ל), וזה היה קשה מאד להמצרים".

וכשהשליכו את 'עצמותיו' ל'כלבים', וראו אם שלטו בהם ה'כלבים' חסוֹשֵׁלוֹם, היו יודעים שאין ה'ברית' על תקונו.

"וְכָל עֶרְל לֹא יֹאכַל בּוֹ" (שְׁמוֹת יב, מח)

צב.
(ח"א ג)

נמצא לעיל בפסוק (שְׁמוֹת יב, מז): "וְיַעֲצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ".

"קִדְשׁ לִי כָל בְּכוֹר פֶּטֶר פֶּל רֶחֶם בְּבִנְי־יִשְׂרָאֵל, בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא" (שְׁמוֹת יג, ב)

צג.

(לקוטי-הלכות, חלב-ודם ד, ז)

ה'בכור' הוא ראשית, בחינת ה'התחלה'. ועל-כן נתקדשו הבכורות, כי עקר הוא ה'התחלה'.

ובשִׁמְקֵדְשֵׁינָהּ ה'התחלה', על-ידי-זה מתקדשין בנקל שאר הבנים וההולדות הבאין אחריו.

וכמו שכתוב בכתבי-הארץ"ל: "שכל הבנים שבאין אחריו, כלם מקבלים מחלק הנפש של הבכור".

ועל-כן עקר יציאת-מצרים, היה על-ידי קדשת בכורים - כי אז "הרג ה' בכורי מצרים" (שְׁמוֹת יב, כט), והכניע ה'בכור דסטרא-אחרא, והציל בכורי ישראל, בכור-דקדשה'.

ואז נתקדשו הבכורים, כמו שכתוב שם (שְׁמוֹת יג, ב): "קִדְשׁ לִי כָל בְּכוֹר" וכו'.

כי עקר יציאת-מצרים, הוא בבחינת קדשת ה'התחלה' וכו'.

ועל-כן באמת, פסח' שהוא יציאת-מצרים, הוא עקר ה'התחלה' -

כי הוא תחלת התקרבות ישראל לאביהם שבשמים, שהתחילו להפיר אותו ולהתחיל להתקרב אליו בשעת יציאת-מצרים בפסח.

ואז נתקדשו בכורות, שהם גם-כן בחינת ה'התחלה' פנ"ל.

"זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים" (שְׁמוֹת יג, ג)
"למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים, כל ימי חייך" (דברים טז, ג)
- מצות זכירת יציאת-מצרים -

"למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך". "ימי חייך" - הימים. "כל ימי חייך" - הלילות. (בְּרִכות פ"א מ"ה)

מצוה להזכיר יציאת מצרים ביום ובלילה. שנאמר: "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים, כל ימי חייך". (רמב"ם, קריאת-שמע פ"א ה"ג)

צד.

(לקוטי-הלכות, נטילת-ידיים שחרית ב, ו)

איתא בדברי רבנו ז"ל בסוף מאמר "ואלה המשפטים, אמונה" (ח"א ז): "ש'זכרון' הוא בחינת אמונה, כי עקר ה'שכחה' הוא מבחינת הזמן וכו'. ובשידועין ומאמינים באמת שהכל מתנהג רק על-פי השגחת השם-יתברך לבד, שהוא למעלה-מהזמן - אזי אין שיה בחינת שכחה כלל" וכו'. עין-שם והבן.

וזה בחינת זכרון הנאמר אצל יציאת-מצרים, בחינת: "זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים" (שְׁמוֹת יג, ג), "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך" (דברים טז, ג).

כי ב'יציאת מצרים' נתגלה 'השגחתו'
 יתברך, שזה בחינת 'זרון', 'למעלה'
 מהזמן, 'למעלה מהטבע', בחינת "הפזון"
 (שמות יב, יא; דברים טז, ג), בחינת 'זריזות', שהוא
 מחיה 'המחין והדעת'. שעקר קיומו הוא:
 פשיודעין ומאמינים ב'השגחה'.

צה.

(לקוטי הלכות, ברכת הפרות ה, ז"י)

"למען תזכר את יום צאתך מארץ
 מצרים כל ימי חיך" (דברים טז, ג).
 האדם צריך לזכור היטב כל ימי חייו,
 בכל יום ויום, את יום צאתו ממצרים (ברכות
 פ"א מ"ה; יב: רמב"ם, קריאת שמע פ"א ה"ג; מגן אברהם,
 ארחי חיים טז, סק"א).

דהינו: מה שיצא ממצרים "בפזון"
 (שמות יב, יא; דברים טז, ג) קדם הקץ
 רק בחסדו, אף-על-פי שעדין לא נגמר
 תקונם לגמרי - שאם היו מתמהמהים עוד
 פרגע במצרים היו נשארים שם לגמרי.

ועל-כן היה ההכרח להופיע עליהם אור
 גדול מלמעלה ולגאלם מיד, ואף-
 על-פי שעדין לא נטהרו בשלמות. ומחמת-
 זה ארבו עליהם הבעל-דבר וכל הסטריין-
 אחרנין.

אף-על-פי-כן על-ידי 'הארת-הגאלה'
 שהיתה אז, נשאר בהם
 רשימה קדושה לנצח, עד שסוף-כל-סוף
 ישונו בלם למקורם.

וזה הענין השם-יתברך ברחמיו נוהג
 בחסדו בכל דור, על-ידי 'גדולי'
 מבחרי הצדיקים - שיש לפעמים:
 שחוטפין אנשים, ומוציאין אותם
 ממקומות מגנים ומלכלכים מאד מאד,

ומתחילים לטהר אותם, ולקרנם להשם-
 יתברך.

אבל יש הרבה שנופלים אחר-כך יותר
 רחמנא-לצלן, ואף-על-פי-כן הם
 משתדלים לקרב בכל-פעם יותר. ויש בענין
 זה 'פלאות' הרבה, 'פלאי-פלאות', 'נפלאות'
 תמים דעים" (איוב לז, טז).

שזהו בחינת 'יציאת מצרים קדם הקץ',
 שעל-ידי-זה התגלה בהם הבעל-
 דבר אחר-כך הרבה.

אבל אף-על-פי-כן "ימין ה' רוממה"
 (תהלים קיח, טז) - ו"לעולם ידו על
 העליונה" (רש"י תהלים צב, ט) - כי הוא יתברך
 ידע מכל-זה, ואף-על-פי-כן ההכרח לגאלם
 ולהוציאם מיד, כי אם לאו - יאבדו לגמרי
 חסו-ושלום, וכנ"ל.

ומחמת-זה עובר עליו מה שעובר - כי
 "בכל דור ודור חיב כל אדם
 לראות את-עצמו, כאלו הוא יצא
 ממצרים" (פסחים פ"י מ"ה; קטז:). - כי על כל
 אדם עובר כל הנ"ל, באשר יוכל להבין כל
 מי שרוצה להשפיל על דרכיו.

על-כן צריכין לזכר בכל יום: גדל חסדו
 יתברך, שהוציאו ממקום
 שהוציאו - שזהו בחינת 'יציאת מצרים'.

ואף-על-פי שעתה עובר עליו מה
 שעובר - בודאי החסד
 והטובה שעשה עמו השם-יתברך, בודאי
 אינו לריק חסו-ושלום, רק שצריך עתה לעבר
 בענינים האלה, ולהתנסות בהם.

אבל סוף-כל-סוף, יגמר השם-יתברך את
 שלו מה שהתחיל ברחמיו להוציאנו
 ממצרים מתקף הסטרא-אחרא. כדי לקרבנו

לעבודתו יתברך - כי "דבר אל קינו יקום
לעולם" (ישעיה מ, ח).

צו.

(לקוטי-הלכות, פסח ז, טז)

בחינת 'פסח' ו'יציאת-מצרים' - הוא
בכל אדם, ובכל זמן, בכל שנה
ושנה.

וגם בכל יום ויום, יש בו בחינת 'פסח'
ו'יציאת-מצרים'. ועל-כן צריכין
להזכיר 'יציאת-מצרים' בכל יום (ברכות פ"א
מ"ה; יב: רמב"ם, קריאת-שמע פ"א ה"ג; מגן-אברהם,
ארחי-חיים סז, סק"א), כמו שכתוב (דברים טז, ג):
"למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים
כל ימי חיך".

כי כל ההרהור וההתעוררות העליון הפא
מלמעלה על כל אדם בכל יום ויום -
זהו בחינת ה'הארה של יציאת-מצרים',
שהוא 'הארה-עליונה שלא בהדרגה, קדם
את-ערותא-דלתתא' כראוי.

כי זה הדבר נעשה: בכל דור, ובכל שנה,
ובכל יום, בכלל ובפרט - כי השם-
יתברך מסבב עם האדם בכמה סבות,
להחזירו בתשובה, לזכותו לחיי עולם
הנצח.

והכלל: מה שהשם-יתברך שולח על
האדם מתחלה 'התעוררות', עד
שמתחיל להתעורר בתשובה וליכך בדרך-
השם - זהו בחינת 'יציאת-מצרים' - שבא
ה'הארה' מלמעלה שלא בהדרגה, בלי
'התעוררות-תחתון' כראוי. וכל-זה - כדי
שיצא מגלותו הקשה.

אבל אחר-כך פשמתחיל לילך בדרך-
השם - נוטלין ממנו ה'הארה' הזאת,

ומניחין אותו שילך בעצמו בהדרגה פסדר
מיום אל יום.

וצריך אחר-כך 'התחזקות' מחדש -
שכשנסתלק ממנו זה ה'אור-
העליון', ומניחין אותו שילך מעצמו -
יתגבר להתחזק בעבודתו יתברך מיום אל
יום בהדרגה פסדר.

צז.

(לקוטי-הלכות, חדש ג, ה)

נמצא לעיל בפסוק (שמות י, כב): "ויהי
חשך אפלה" - בקטע האחרון.

צח.

(לקוטי-הלכות, פריקה-וטרענינה ד, טז,

על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ב, 'ימי חנפה')

על-כן "חובה עלינו לזכר יציאת-
מצרים' בכל יום" (ברכות פ"א מ"ה;
יב: רמב"ם, קריאת-שמע פ"א ה"ג; מגן-אברהם, ארח-
חיים סז, סק"א), כמו שכתוב: "למען תזכר את
יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך".

וכן בהתחלת 'נתינת-התורה' התחיל (שמות
כ, ב): "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך
מארץ מצרים", וכן ברב המצות הזכיר
'יציאת-מצרים'.

כי עתה: כל ההתחלה שלנו לכנס
בעבודת-השם בכל יום ויום, הוא על-
ידי 'יציאת-מצרים'.

כי עתה תהלה לאל, יש לנו 'התחלה'
טובה' מהיכן להתחיל, מאחר שכבר
גמר השם-יתברך ישועתו על-ידי משה,
והוציאנו ממצרים באותות נוראות, שעל-
זה אנו נותנים שבח והודיה אליו יתברך בכל
יום ערב ובקר.

"וכי האידנא לאו הוא אֶחָד?! - וְתַרְצוּ:
"האידנא מְבַרְכִין עַל הַטּוֹבָה הַטּוֹב
וְהַמְטִיב, וְעַל הַרְעָה דִּין אֶמֶת. וְלַעֲתִיד
כָּל הַטּוֹב וְהַמְטִיב".

שִׁיחִיהָ שֵׁם ה' [הו"ה], וְשֵׁם אֱלֹקִים -
אֶחָדוֹת אֶחָד.

וזאת הַבְּחִינָה אִי־אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג - אֶלָּא
בְּשִׁמְעָלָה בְּחִינַת 'מַלְכוּת־דְּקַדְשָׁה',
מִהַגְּלוּת מִבֵּין הָעַבּוּדִים, כִּי עִבְשׁוּ הַמַּלְכוּת
וְהַמְשָׁלָה לְהָעַבּוּדִים.

וּבְשִׁבְלִיזָה נִקְרָאִים 'עֲבוּדַת־אֱלִילִים'
שְׁלָהֶם בְּשֵׁם אֱלֹהִים, כִּי
יוֹנְקִים מִבְּחִינַת 'מַלְכוּת' הַנִּקְרָא 'אֱלֹהִים',
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים ע"ד, יב): "אֱלֹקִים מִלְכֵי
מִקְדָּם".

וּבְשִׁמְעָלִין בְּחִינַת 'מַלְכוּת' מִבֵּין
הָעַבּוּדִים, אֲזִי נִתְקַיֵּם (ש"ס מז,
ח): "כִּי מִלְךְּ כָּל הָאָרֶץ אֱלֹקִים".

וְאִי־אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיב ה' מְלוּכָה לְהַקְדוּשָׁה
בְּרוּךְ־הוּא' - אֶלָּא עַל־יְדֵי
'וְדוּוּי־דְבָרִים' לִפְנֵי 'תְּלַמִּיד־חֶכֶם'.

וְעַל־יָדָם נִתְתַקֵּן כָּל ה' מְדוּת־רְעוּת
וְתוֹלְדוּתִיהֶן, הַנִּמְשָׁכִין
מ'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת'.

וְזֶה פְּרוּשׁ (שְׁמוֹת כ, ב): "אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית
עַבְדִּים".

"אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ" - הֵן 'הו"ה' הֵן
'אֱלֹקֶיךָ', תְּבִינ: 'שְׁכַל־זֹאת אֲנֹכִי!'

הֵינּוּ שְׁתַּקִּיִּים: "בַּה' אֶהְלֵל דְּבַר, בְּאֱלֹקִים
אֶהְלֵל דְּבַר" - הֵינּוּ: "כָּל הַטּוֹב
וְהַמְטִיב", כְּנ"ל.

שְׁזָהוּ בְּחִינַת 'תּוֹדָה הַלְכָה', שְׁעַל־יְדֵיזָה
מֵאִיר ה' אֶמֶת' וְכו'. עַד שְׁנִתְגַּלָּה
'אֶחָדוֹת־הַפְּשׁוּט' מִתּוֹךְ ה'פְּעֻלוֹת־מִשְׁתַּנּוֹת',
שְׁעַל־יְדֵיזָה מִתְבַּטֵּל כַּח הַגְּלוּת שֶׁל הָעַבּוּדִים,
עַד שְׁנִזְכָּה עַל־יְדֵיזָה ל'גְּאֻלַּת־שְׁלָמָה'.

וְעַל־כֵּן "מַחֲיָבִים לְזַכֵּר יְצִיאַת מִצְרַיִם
בְּכָל יוֹם עֶרֶב וּבֹקֵר", וְ"כָּל
הַמְרַבֵּה לְסַפֵּר בִּיְצִיאַת־מִצְרַיִם, הָרִי זֶה
מְשַׁבַּח" (הַגְּדָה שֶׁל פֶּסַח) - כִּי כָּל הַתְּחַלְתָּנוּ
עִתָּה לְצַפּוֹת לִישׁוּעָה עֲדִין, וְלִהְתְּקַרֵּב
לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, הוּא עַל־יְדֵי 'יְצִיאַת־מִצְרַיִם',
וְכַנ"ל.

וּמִזָּה נִלְמַד לְהִבִּין גַּם בְּפִרְטוּיֹת: הַנְּסִים
וְהַנִּפְלְאוֹת שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ עוֹשֶׂה
עִמָּנוּ בְּכָל דּוֹר, עַד שְׁגַם בְּפִרְטוּי־פִרְטוּיֹת
עוֹשֶׂה הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ נְסִים רַבִּים, עִם כָּל אֶחָד
וְאֶחָד, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם.

שְׁעַל־יָזָה אָנוּ מוֹדִים לוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם,
שְׁזָהוּ בְּחִינַת 'תּוֹדָה' וְכו' וְכו',
שְׁעַל־יְדֵיזָה יְכוֹל כָּל אֶחָד לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם־
יִתְבָּרֵךְ, כְּנ"ל.

"מִבֵּית עַבְדִּים" (שְׁמוֹת יג, ג)

צ.ט.

(ח"א ד, א"ב ח-בסוף)

כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁכָּל מְאֲרְעוּתוֹ הֵם
לְטוֹבָתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים נו,
יא): "בַּה' אֶהְלֵל דְּבַר, בְּאֱלֹקִים אֶהְלֵל דְּבַר" -
זֹאת הַבְּחִינָה הִיא 'מַעֲיִן עוֹלָם־הַבָּא', כְּמוֹ
שֶׁאֲמָרוּ חַז"ל (פְּסָחִים נ. עַל זְכָרִיָּה יד, ט): "בֵּינֵם
הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד" וְכו'.

"היום אתם יצאים בחדש האביב" (שמות יג, ד)

קא.

(ח"א מט, ד)

'ניסן' נקרא 'אביב' (שמות יג, ד), **אל"ף עם בי"ת, יו"ד עם בי"ת** (עין זהר תצנה קפו). וזה **'יהודא-עלאה', ו'יהודא-תתאה'**.

"והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים" (שמות יג, ח)
 - מצות 'ספור יציאת-מצרים' -

קב.

(ח"א כ, י)

"ונצעק אל ה' וישמע קלנו, וישלח מלאך ויצאנו ממצרים" (במדבר כ, טז). **"וישלח מלאך" - "זה משה"** (במדבר רב טז, א), **"בחינת דעת"** (זהר פקודי רכא).

"ויציאנו" - פי "גלות-מצרים היה על פגם-הברית" (שערי-הכנרת; פסח א; פרי-עץ-חיים, חגי-מצות פ"א), **ו'פגם-הברית' הוא 'פגם-הדעת', בבחינת (בראשית ד, כה): "וידע אדם"**

וה'קול' מעורר ה'דעת, בבחינת: "הקול מעורר הפונה" (ירושלמי, ברכות תחלת פ"ד; רא"ש, ברכות פ"ג, מ; תלמיד-רבנו-יונה, ברכות טו; שלחן-ערוב, ארח-חיים סא, א; של"ה-הקדוש, שערי-האזניות, קדשה).

ובשביל-זה: "ונצעק וכו', וישמע את קולנו". ועל-ידי התגלות-הדעת פתקונו, אז: "ויציאנו"

ובשביל-זה אומרים ה'הגדה' ב'קול-רם' (הריטב"א, הלכות ליל-הסדר; שבלי-

"אשר הוצאתיך מארץ מצרים" - דאיתא במדרש (בראשית-רבה טז, ד): "פי כל הגליות נקראים על-שם גלות-מצרים, מפני שהם מצרים לישראל"

הינו: שעל-ידי ה'צדיק' - נתבטל 'מלכותם וממשלתם של העכו"ם' - פי על-ידי-זה עולה מתוכם 'מלכות-דקדשה' כנ"ל.

"מבית עבדים" - זה רמז על בטול ה'מדות-רעות' של 'ארבע יסודות' המכנים בשם 'עבדים'.

פי כל ה'ארבע יסודות' הם מתחת גלגל ה'רח, וה'ירח' מכנה בשם 'עבד', כמובא בזהר (זהר וישב קפא: על ישעיה נב, יג): "הנה ישכיל עבדי" - "דא סיהרא"

פרוש: על-ידי ה'צדיק' - עולה ה'מלכות' מן ה'סטרא-אחרא, ונתבטלים ה'מדות-רעות'. ועל-ידי-זה בא: לבחינת 'עולם-הבא, לבחינת: "בה' אהלל דבר, באלקים אהלל דבר"

ק.

(ח"ב א, י)

"אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים" (שמות כ, ב).

'ארץ-מצרים' מלאה גלולים ועבודה-זרה, ועל פן נקראים: "בית עבדים" - בחינת 'עבדות'.

הלקט ריח; מחזור ויטרי לג; מחברת הקדש להארץ"ל, שער הפסח) - **פי ה'גאלה' היתה עלידי קול, בבחינת: "וישמע את קולנו".**

ובשביל-זה נקראת בשם 'הגדה' - להורות על תקון-הברית, בבחינת (דברים ה, יג): **"ויגד לכם את בריתו".**

ועקר המצוה ב'יין' - להורות על תקון-הדעת, בבחינת (סנהדרין ע): **"בחמרא וריחני פקחין",** ובבחינת (שם): **"תירוש, זכה נעשה ראש",** הינו: **'דעת'.**

קג.

(לקוטי-הלכות, נדרים ה, ד-הו"ז)

על-פי התורה "פתח רפי שמעון" (ח"א ט):
"שעל-ידי 'ספורי-מעשיות' מעוררין מהשנה" וכו'.

וזהו בבחינת 'פסח', פי עקר 'יציאת-מצרים' "שכולל כל הגליות" (בראשית-רבה טז, ד) - הוא עלידי בבחינת **'התעוררות-השנה' שהוא עלידי 'ספורי-מעשיות'.**

פי זה ידוע: שה'גלות' הוא בבחינת 'שנה', וה'גאלה' היא בבחינת 'התעוררות-השנה', כמו שכתוב (תהלים ככו, א): "בשוב ה' את שיבת ציון היינו פחלמים" וכו'.

פי אחר-כך בשנת-עוררין מה'שנה' ויוצאין מה'גלות' ושבין ל'ארץ-ישראל', יודעין: שכל ה'גלות' היה בבחינת 'שנה וחלום'.

ועל-פן נאמר בגלות (שם מד, כד): "עזרה למה תישן ה' הקיצה" וכו'. ובישועה וגאלה נאמר (שם עח, סה): **"ויקץ כישן ה'".** ו'התעוררות-השנה' שהוא בבחינת **'יציאת-מצרים', הוא עלידי 'ספורי-מעשיות' וכו'.**

אבל יש שמעוררין מהשנה, עלידי 'ספורי-מעשיות' שהם בבחינת 'בקרוב שנים' (חבוקק ג, ב), בבחינת 'שבעים שנים', 'שבעים פנים לתורה' וכו'.

אבל יש שנפלו מכל ה'שבעים-פנים' - שצריכין לעוררם ב'ספורי-מעשיות' של שנים-קדמוניות, שהם בבחינת שרש של כל ה'שבעים פנים לתורה' הנמשכין מהם וכו'.

וכל ה'גאלות' שהם בבחינת 'התעוררות-השנה' - בלם היה העקר עלידי בבחינת 'ספורי-מעשיות' של בקרב שנים'.

ומחמת-זה היה אחריהם חרבן - פי עדין לא הגיע העת לעסק בזה בשלמות אז בשעת 'יציאת-מצרים', כדי שתהיה 'גאלה-שלמה' שאין אחריה גלות.

פי אז עדין היה 'קדם מתן-תורה', שעדין לא התחיל להתגלות שום פנים מהתורה - על-פן לא היה באפשר להמשיך ולהאיר מיד, 'ספורי-מעשיות' הגבוהים של שנים-קדמוניות'.

ואחר-כך כשיוצאין מה'גלות' מבחינת 'שנה' - אז מגלין ה'תורה' שהיתה מלפשת בה'ספורי-מעשיות', שזהו בבחינת 'מתן-תורה' אחר 'יציאת-מצרים' וכו'.

אבל עקר כל ה'מעשיות' ו'התגלות-התורה' עלידם - היה העקר מבחינת "בקרוב שנים" הנ"ל וכו' (עין בפנים).

וזה בבחינת 'מצות ספור יציאת-מצרים', בבחינת (הגדה של פסח): "כל המרבה לספור ביציאת-מצרים, הרי זה משבח".

כי עקר הספור הוא: להזכיר נפלאות השם וחסדיו העצומים, שהוציאנו ממצרים באותות נוראות - שעל-ידי-זה אנו מקוים ומחכים, שגם עתה יעשה עמנו נפלאות ויוציאנו מגלות הארץ הזו, בבחינת (מכח ז. טו): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", וכמובא מזה (פרי-עץ-חיים, שער חג המצות פ"ז).

כי על-ידי רבוי הספור מ'ציאת-מצרים', שהוא בחינת 'התגלות-התורה' על-ידי 'ספורי-מעשיות של בקרב שנים' - על-ידי-זה יכולים להמשיך עלינו הארה, מבחינת 'ספורי-מעשיות של שנים-קדמוניות'.

כי מבאר שם בהתורה הנ"ל: שאי אפשר לעורר מהשנה, כיום פשמתעוררין תחלה מעצמו, כי צריך שיהיה 'אתערוותא' דלתתא' וכו', ועקר 'אריכת-הגלות' הוא רק מחמת זה וכו'.

ועל-כן לא היה אפשר בעת 'ציאת-מצרים', לעוררם על-ידי 'ספורי-מעשיות של שנים-קדמוניות' - כי אז היה 'קדם מתן-תורה' לגמרי, ולא היה 'אתערוותא-דלתתא'.

רק השם-יתברך ברחמיו ונפלאותיו סבב: שיהיה להם 'איזה התעוררות' מעט, על-ידי המצות שמסר להם - דם פסח ודם מילה, ועל-ידי-זה היו יכולין לעוררם ולגאלם.

וזוה בחינת 'מצות ספור יציאת-מצרים' - שעל-ידי-זה אנו ממשיכין עלינו חסדיו המרבים, שנזכה שיעוררנו עתה ב'ספורי-מעשיות הגבוהים' הנ"ל.

כי אנו מספרין ב'ציאת-מצרים', וזוכרין חסדיו שעשה עמנו והוציאנו ממצרים, על-ידי 'התעוררות מעט דמעט' פנ"ל.

כן יגדיל חסדו עמנו עתה: שיהיו נחשבים 'מעט המצות' שאנו מקימין עתה, ל'התעוררות מלמטה', ועל-ידי-זה יעוררנו משנתנו על-ידי 'ספורי-מעשיות השניים הגבוהים' הנ"ל.

וזוה: "כל המרבה לספר ביציאת-מצרים" - שירבה לספר, עד שיבא על-ידם לעורר רחמי השם-יתברך, שיאיר עלינו 'התעוררות', מ'ספורי-מעשיות הגבוהים' הנ"ל, שהם מלפשים ונעלמים ב'ספור יציאת-מצרים' בהעלם גדול, כי באמת הם שרש הכל פנ"ל.

עד שיזכה על-ידי-זה: להרגיש נפלאות השם וחסדיו עתה גם עתה, שעוסק לעוררנו משנתנו על-ידי 'ספורי-מעשיות הגבוהים של שנים-קדמוניות'.

"הרי זה משבח", ואיתא בכתבים (פרי-עץ-חיים, חג-המצות פ"ג): "הרי זה משבח בחסדים". "בחסדים" ודאי, בחינת "ורב חסד" (שמות לה, ו), שהם בחינת 'ספורי-מעשיות של שנים-קדמוניות', שהם בחינת "ורב חסד" - שעל-ידי-זה יש תקוה לכל.

כי עקר הספור מיציאת-מצרים, ומכל הנסים והנפלאות שהשם-יתברך עושה עמנו בכל דור ודור, ובכל שנה ושנה, ובכל אדם ואדם, בכלל ובפרט, שהוא מצוה גדולה, כמו שכתוב (תהלים קה, ב): "שיחו בכל נפלאותיו".

הכל הוא בשביל להתעורר על-ידי-זה לשוב להשם-יתברך, על-ידי שאנו

רואין רבוי חסדיו ונפלאותיו שהוא מסבב עמנו לטובתנו, כדי לזכותנו לחיים נצחיים, להפיר אותו יתברך.

ועל-כן ראוי לנו להתעורר באמת להתקרב אליו יתברך, ועל-כן צריכין להרבות לספר בהם, בבחינת: "כל המרבה לספר ביציאת-מצרים" וכו' - עד שנזכה לעורר רבוי רחמיו וחסדיו על-ידי זה, עד שיעורר אותנו בשלמות על-ידי 'ספורי-מעשיות הגבוהים' הנ"ל, שהם בחינת: "ורב חסד".

קד.

(לקוטי-הלכות, פתח-הרשאה ד, ז)

כל אחד מישראל צריך לקרב נפשות להשם-יתברך, וכמו שהוא צריך לצאת מגלות נפשו - כמו-כן הוא צריך לעסק להוציא אחרים עמו, לקרב נפשות הרבה להשם-יתברך.

כי זה עקר עבודת האדם: "להודיע לבני האדם גבורתיו" וכו' (תהלים קמה, יב), כמו שכתוב (דברים ד, ט): "והודעתם לבניך ולבני בניך", "שנאמר על התלמידים" (ברכות כא:).

וזה עקר מצות זכירת וספור יציאת-מצרים' - כי 'יציאת-מצרים' הוא עקר התחלת התקרבות ישראל להשם-יתברך, על-ידי כל האותות והמופתים אשר ראינו בעינינו אז.

ועל-כן מצוה לזכור זאת ולספר מזה בכל יום, כמו שכתוב (תהלים קה, ב): "שיחו בכל נפלאותיו" - כדי לקרב כל הנפשות שבעולם להשם-יתברך.

כי זה היה עקר פונתו יתברך בכל המופתים הגדולים והאותות נוראות

שעשה עמנו בהוציאנו ממצרים, אשר לא נשמעו ולא נראו מימות-עולם.

הכל כדי לגלות אלקותו ואדנותו וממשלתו לכל באי עולם, כמו שכתוב (שמות ט, טז): "ולמען ספר שמי בכל הארץ", וכתוב (שם י, ב): "ולמען תספר באזני בניך וכן בניך" וכו'.

ועל-כן כל התורה תלוי ב'יציאת-מצרים' - כמו שהתחיל בתחלת ה'עשרת-הדברות' (שמות כ, ב): "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ-מצרים" וכו', וכמו שהזכיר 'יציאת-מצרים' בכמה וכמה מצוות.

כי עקר התקרבות הנפשות להשם-יתברך לקיים את כל דברי התורה - הוא על-ידי 'ספור יציאת-מצרים'.

דהינו: על-ידי שמספרין גבורותיו ונפלאותיו שראינו בשעת 'יציאת-מצרים', ואשר אנו רואים מאז ועד הנה.

כי כל הנסים וכל הישועות, הם בבחינת 'יציאת-מצרים' "שכולל כל הגליות שמכנים בשם 'מצרים'" (בראשית-רבה טז, ד).

נמצא: ש'יציאת-מצרים' הוא בחינת 'התקרבות נפשות להשם-יתברך'.

"ולזכרון בין עיניך" (שמות יג, ט)

קה.

(ח"א נד, ד)

עקר הזכרון תולה ב'עין', בבחינת (שמות יג, ט): "ולזכרון בין עיניך".

"למען תהיה תורת ה' בפיה" (שמות יג, ט)

קו.

(ח"א סז, ז)

כשעוסק לעורר בני-אדם, צריך לשמור עצמו מתלמידים שאינם הגונים' - כדי שלא יהא נדבק בו מהרע שלהם, שלא יזיק לו, כמו שאמרו רז"ל (חלין קלג): "כל המלמד לתלמיד שאינו הגון וכו'".

וכן אסרו חז"ל (שבת קח.): "לכתב על עור בהמה טמאה, שנאמר (שמות יג, ט): 'למען תהיה תורת ה' בפיה' - מן המתר לפיה'".

וכשלומד עם אחר, הוא בחינת 'בתיבה' - כי ה'לשון' הוא בחינת (תהלים מה, ב): "לשוני עט סופר מהיר" - שנחקק ונכתב על לב התלמיד, כמו שכתוב (משלי ג, ג): "פתבם על לוח לבך".

ועל-כן צריך שלא יהיו דבריו נכתבין על בחינת 'עור בהמה טמאה' - הינו: 'תלמיד שאינו הגון'.

"פי ביד חזקה הוצאך ה' ממצרים" (שמות יג, ט)
עניני "יד חזקה"

קז.

(ח"א מז; ח"א סז, ז; ח"א קא; ח"א קפ)

נמצאים בסוף 'פרשת שמות', בפסוק (שמות ה, א): "פי ביד חזקה ישלחם, וביד חזקה יגרשם מארצו".

"והיה לאות על ידכה, ולטוטפת בין עיניך" (שמות יג, טז)

על-שם שהם 'ארבעה בתיים', קרויין 'טטפת', טט בפתפי שתיים, פת באפריקי שתיים. (רש"י; סנהדרין ד; זבחים לז; מנחות לד:)

קח.

(ח"א לג, ב; חיי-מוהר"ן קסד)

הקדוש-ברוך-הוא צמצם אלקותו בצמצומים רבים ושונים, מראשית המחשבה, עד נקודת המרכז של עולם הגשמי, ששם מדור הקלפות.

ובכל מה שמשתלשל יותר ומתצמצם יותר למטה, אלקותו מלבש שם במלבושים רבים יותר.

וזה שגלו חז"ל ופתחו לנו פתח, שהמשפיל ידע ויבין, שבכל הדברים גשמיים יש אלקותו וחיותו.

כמו שאמרו (סנהדרין ד; זבחים לז; מנחות לד:): "טט בפתפי שתיים, פת באפריקי שתיים!" - להודיע: שבכל לשונות העכו"ם, יש שם אלקותו המחיה אותה.

קט.

(ח"א לח, ז)

"בראשית", (בראשית א, א), "ירא בשת" (תקוני-זהר צב:) - כי ה'יראה' הוא ה'בושה'.

כי "בראשית", "תמן ראש"י תמן ב"ת" (תקוני-זהר יח:). "ראש"י" - הם בחינת (שמות ו, יד): "אלה ראשי בית אבותם" (תקוני-זהר שם).

וה'אבות' הם: "תלת גונין דעינא". "ב"ת" - זה ה'בת-עין" (תקוני-זהר קכו:).

– שְׂאֵר עֲנִינֵי 'מִצּוֹת הַתְּפִלִּין' –
נִמְצְאִים בְּפִרְשֵׁי וְאֶתְחַנֵּן

רִמָּז: 'מְקוֹם-הַתְּפִלִּין', וְלְטוֹטְפַת בֵּין
עֵינֶיךָ" (שְׁמוֹת יג, טז), וְ"תֵלֶת גּוֹנִין
דְּעֵינָא וּבִתְעִין", הֵם 'אַרְבַּע פְּרֻשִׁיּוֹת',
שְׂזוֹכִין "יְרֵא בִשְׁת", כַּנ"ל.

– שְׂאֵר עֲנִינֵי 'חֹג הַפֶּסַח' –
נִמְצְאִים בְּמַעְרְכֵי 'חֹג הַפֶּסַח'

[הוֹסְפֵנוּ כְּמֵה תְבוּת בְּקֻטְעִים הַנ"ל, לְפִי כְּתוּבֵיךְ מוֹהֲרֵינ"ת ז"ל, שְׁנִדְפַס
בְּשָׁנַת תַּשְׁמ"ה עַל-יְדֵי הַרְבֵּי נֶתָן צְבִי קַעֲנִיג זצ"ל].

לקוטי תפלות

פרשת בא

מפתח התפלות

- [א] **"בנערינו ובזקנינו נלך, בצאננו ובבקרנו נלך"** - שנוזפה בכל מצוה שאנו עושים, שנתעורר המצוה ותלך בכל העולמות בלם, לעורר אותם לעבודת-השם באמת.
- [ב] **"ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים וגו' . ולכל בני ישראל היה אור במושבתם"** - שנוזפה לצאת מתוך עמק ה"חשך ואפלה" וסטרא-אחרא - על-ידי 'דבורי האמת', ויאיר לנו 'אור האמת'.
- [ג] **ענין 'פ"ה ס"ח', ו"מצות בעור חמץ"** - שנוזפה להמשיך קדשות פסח תמיד, 'פ"ה ס"ח', ולספר לשווח בתורתך ונפלאותיך תמיד; ושנוזפה להנצל מהשאר וחמץ שבלב, המסית להרהר אחר תלמידי-חכמים, ולהאמין בכל הצדיקים.
- [ד] **"פסת, 'פ"ה ס"ח'; 'השיר יהיה לכם [לעתיד-לבוא] כליל התקדש חג [כליל פסח]"** - שנוזפה לעורר ה'עטרה מיני נגינה' - והשיר שלעתיד, כליל התקדש חג.
- [ה] **"אסור אכילת חמץ"** - שנוזפה להנצל מ'אסור חמץ', להחמיץ המוח ב'חכמות-חיצוניות' ו'מחשבות-זרות'; ושלא יכנס במחשבתנו שום הרהור על המחלקת שבין הצדיקי-אמת.
- [ו] **"אסור אכילת חמץ"** - שנוזפה להאמין ביציאת-מצרים ובקריעת ים-סוף, שהיה על-ידי שנתגלה יחודך בעולם, שהכל מתנהג בהשגחה - עד שאחר פסח נוכל לאכל אפלו 'חמץ' שהוא ה'טבע', פי נתגלה שהכל ב'השגחה' לבד.
- [ז] **"פי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם"** - שנוזפה למהר להמלט על נפשנו, ולבלי להתמהמה אפלו כרגע, ולרוץ במהירות ובזריזות גדול.
- [ח] **"ליל שמרים הוא לה' וגו', לכל בני-ישראל לדותם"** - שנוזפה להמשיך עלינו 'קדשות ליל פסח' על כל השנה, ולהנצל מכל 'מזיקי עלמא' ו'חשך' ו'יסורים'.
- [ט] **"הוציא ה' את בני-ישראל מארץ מצרים"** - שנוזפה על-ידי 'יציאת-מצרים', ל'תקון-הברית' ו'תקון-הדעת', ולכל ה'חמשים שערי-קדשה'.
- [י] **"זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים"** - שנוזפה לזכר יום צאתנו ממצרים, בכל יום ויום, ולהאמין באמת בכל הנסים והנפלאות של יציאת-מצרים, ובכל הנסים. ונוזפה לדבר ולספר ביציאת-מצרים כל הימים.

שְׁפִלִים, גְּלוּגְלִים, מְלֹאכִים, זִיקִים,
חֲשֻׁמִּים, שְׂרָפִים וְאוֹפְנִים, וְחֵיוֹת
הַקֹּדֶשׁ.

מִן תְּכַלִּית נִקְדַּת הַמְרָכָז שֶׁל עוֹלָם-
הָעֲשִׂיָּה, עַד רֵאשִׁית נִקְדַּת הַבְּרִיאָה,
שֶׁהוּא תַחֲלַת הָאֲצִילוֹת.

בְּכָלֵם תִּלְךְ הַמְצוּה שְׁאָנוּ זוֹכִין לַעֲשׂוֹת
בְּכָל-עֵת, וְתַעוּרָר וְתִקְיָן כָּלֵם
לְעַבּוֹדָתְךָ בְּאֵמֶת, וַיִּשׁוּבוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת
וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם, אֵלֶיךָ בְּאֵמֶת.

וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְעוּרָר בְּרָכָה בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת כָּלֵם, וְתִקְיָם
מִקְרָא שְׂכֵתוֹב: "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ, וּמִשְׁבִּיעַ
לְכָל חַי רְצוּן". וְתִשְׁפִּיעַ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים,
וְתִמְשִׁיךְ שְׁפַע טוֹבָה וּבְרָכָה בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת כָּלֵם.

⊙ [ב] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"א ט ⊙

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ט, 'תהמת יכס'ימו')
"וַיְהִי חֲשֵׁךְ אַפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשַׁת
יָמִים וָגו'. וְלִכְל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹרֶךְ בְּמוֹשְׁבֹתָם"
(שִׁמוֹת י, כב-כג)

שְׁנֵזֶפֶה לְמִצָּא הַפְּתָחִים לְצֵאת מִתּוֹךְ עִמָּק הַ"חֲשֵׁךְ וְאַפְלָה"
וּסְטָרָא-אַחְרָא הַמְּסַבֵּבִים עָלֵינוּ, וּבִפְרָט בְּשִׁיעַת הַתַּפְלָה -
עַל-יְדֵי 'דְבוּרֵי הָאֵמֶת' שֶׁיֵּצְאוּ מִפִּינוּ בְּאֵמֶת לְאִמְתּוֹ, וַיֵּאִיר
לָנוּ 'אֹרֶךְ הָאֵמֶת' - עַד אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה שׁוּם כַּח לְשׁוּם "חֲשֵׁךְ
וְאַפְלָה", לְמַנַּע אוֹתָנוּ חֲסִדֵי-שְׁלוֹם מִתַּפְלָתָנוּ וְעַבּוֹדָתָנוּ

יְהִי רְצוּן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק
וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הַבּוֹחֵר בַּתַּפְלָת עֲבָדָיו,
שֶׁתַּרְחֵם עָלֵי וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל,

⊙ [א] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"א כד ⊙

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א כד, 'אמצעייתא דעלמא')

"בְּנַעֲרֵינוּ וּבְזַקְנֵינוּ נִלְךָ, בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתָנוּ,
בְּצִאֲנָנוּ וּבְבִקְרָנוּ נִלְךָ" (שִׁמוֹת י, ט)

כְּשֶׁאֲדָם עוֹשֶׂה אֵיזָה מְצוּהָ, יֵשׁ כַּח בְּהַמְצוּהָ, לִילְךָ
וּלְעוּרָר כָּל הָעוֹלָמוֹת לְעַבּוֹדַת הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, בְּבַחֲיִנַת
(שִׁמוֹת י, ט): "בְּנַעֲרֵינוּ וּבְזַקְנֵינוּ נִלְךָ, בְּצִאֲנָנוּ וּבְבִקְרָנוּ נִלְךָ".
(לקוטי-מוהר"ן ח"א כד, ג)

שְׁנֵזֶפֶה בְּכָל מְצוּה שְׁאָנוּ עוֹשִׂים, שֶׁתַּתְעוּרָר
הַמְצוּה וְתִלְךָ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כָּלֵם, לְעוּרָר אוֹתָם
לְעַבּוֹדַת הַשֵּׁם בְּאֵמֶת.

וּבְכֵן תַּרְחֵם עָלֵינוּ אָבִינוּ מִלְּפָנוּ,
וְתִמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קִדְשָׁה וְטְהָרָה,
וְתִתֵּן כַּח וּגְבוּרָה בְּכָל מְצוּהָ וּמְצוּה שְׁאָנוּ
זוֹכִין לַעֲשׂוֹת.

שֶׁתַּתְעוּרָר הַמְצוּה וְתִלְךָ בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת כָּלֵם, וְתַעוּרָר
אֶת כָּלֵם לְעַבּוֹדָתְךָ וּלְיִרְאָתְךָ.

עַד שֶׁיִּתְעוּרָרוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת כָּלֵם, וְכָל
אֲשֶׁר בָּהֶם, לְעַבּוֹדָתְךָ בְּאֵמֶת.

רוּחַם, צוּמַח, חַי, מְדַבֵּר, אֵשׁ, רוּחַ,
מַיִם, עֶפֶר. "מִן הָאָרֶז אֲשֶׁר
בְּלִבְנוֹן, עַד הָאֶזוֹב אֲשֶׁר בְּקִיר". מִשְׁלֹשׁוֹל
קֶטֶן שְׂפִיָּם, עַד קַרְנֵי רְאֵמִים.

"מִלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים, שָׂרִים וְכָל
שׁוֹפְטֵי אֶרֶץ", גְּדוֹלִים וְקִטְנִים,
בָּנִים וּבָנוֹת, זְקֵנִים וְנַעֲרִים.

"הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ, הַיָּמִים וְכָל
אֲשֶׁר בָּהֶם, הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי
הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם".

עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וְהַיְצִירָה, וְהַבְּרִיאָה,
וְהָאֲצִילוֹת, וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם.

ותזכנו בחסדיך העצומים, להתפלל ולהתחנן תפלותינו ותחנותינו לפניך, באמת ובלב שלם. הורנו מה שנדבר, הבינו מה שנשאל.

וזכני, שאוציא דבורי התפלה לפניך באמת לאמתו, באפן שיאיר לי 'אור האמת', ליצא מתוך עמק החשך והמחשבות-זרות והקלפות, העומדים עלי ומסבבים אותי בכל-עת, ובפרט בשעת התפלה.

שכלם באים עלי ומסבבים אותי מפל צד ומפל פנה, בכמה מיני סבובים ובלבולים הרבה מאד, בלי שעור וערך ומספר.

עד שאיני יכול לפתח פי בתפלה, ואיני יכול להוציא אפלו דבור אחד בתפלתי כראוי, מגדל החשך והמחשבות-זרות והבלבולים והמניעות והמסכים המסבבים אותי מפל צד בשעת התפלה.

ואין לי שום פתח תקוה והצלה להנצל מהם, כי-אם על-ידי דבור האמת.

באשר גלית לנו על-ידי חכמיך הקדושים: "אשר על-ידי דבור האמת, תאיר לנו בתוך עמק החשך והאפלה, לצאת מחשך לאור גדול" - כי אתה חפץ באמת, ו"קרוב אתה לכל אשר יקראוך באמת".

ועל-כן באתי לחלות פניך יהוה אלהי, ולהשתטח לפניך, ולפרש כפי

אליך, שתעורר רחמיך האמתיים עלי, על עני ואביון כמוני.

ותשפיע עלי ברחמיך הרבים 'אור האמת', שאזכה לדבר לפניך דבורי התפלה באמת לאמתו. ואזכה להוציא כל דבורי התפלה מפי, באמת ברור זך וצלול.

למען אזכה, שיאיר לי אור האמת, למצא הפתחים בתוך החשך הגדול המתגבר עלינו בכל עת, הרוצה להחשיך ולהסתיר ממנו חסו-שלום אורך הגדול.

ואם חטאתי עויתי ופשעתי לפניך מנעורי עד היום הזה, ופגמתי לפניך פגמים הרבה מאד, ושניתי ושלשתי עליהם פעמים אין מספר.

ובכל-פעם על-ידי כל חטא ופגם, הוספתי עלי חסו-שלום חשך על חשך, ומסגר על מסגר, ומסכים ומחיצות על מסכים ומחיצות, ומניעות על מניעות, ובלבולים על בלבולים.

עד אשר באתי בתוך עמק החשך ואפלה גדולה מאד, ונחשכו ונסתרו מעיני כל מיני פתחים שיש שם, לצאת על ידם מאפלה לאורה, "טבעתי בין מצולה ואין מעמד, באתי במעמקי מים ושבלת שטפתי".

הן על-זה באתי לפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי, חמל חמל, חוס חוס, רחם רחם, הצל הצל.

☉ [ג] לקוטי-תפלות ח"א מב ☉

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב פג, 'על-ידי תקוה-הברית')

"פסח הוא לה" (שמות יב, יא-כז)

"שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם" (שמות יב, יט)

ענין 'פ"ה ס"ח' - ומצות 'בעור חמץ'

שנזכה להמשיך קדשות פסח תמיד, ולספר לשוח בתורתך ונפלאותיך תמיד - ושנזכה לאור העינים האמתיים, לראות 'נפלאות השם' - ושנזכה להציל מהשאר וחמץ שבלב, המסית להרהר אחר תלמידי-חכמים, ולהאמין בכל הצדיקים

וכשם שגברו עלינו רחמיך וחסדיך
העצומים וגלית לנו עצה
הקדושה הזאת.

כן יהמו נא מעיך ורחמיך עלינו יהוה
אלהינו, ותעזרנו ותושיענו בחסדיך
הנוראים והנפלאים, שנזכה לקיים עצה
הקדושה הזאת: "שנזכה להוציא מפינו
'דבורי-אמת' לפניך, בתפלותינו
ותחנותינו ובקשתינו!"

עד אשר לא יהיה שום כח לשום חשך
ואפלה, למנע אותנו חסו-שלום
מתפלתנו ועבודתנו.

ובכל מיני חשך ואפלה הרוצים
להתגבר עלינו בכל-עת, ובפרט
בשעת התפלה, בכלם נוכל למצא
הפתחים - על-ידי דבור האמת שנוציא
מפינו.

לצאת על-ידו מאפלה לאורה, מחשך
לאור גדול. "כי אתה תאיר נרי,
יהוה אלהי יגיה חשפי".

ויקיים מקרא שכתוב: "יהוה אורי
וישעי ממי אירא, יהוה מעוז חיי
ממי אפחד".

ותמשיך עלי קדשות פסח תמיד, ותעזר
לנו תמיד לספר ולשוח
בנפלאותיך ותורתך האמתית, ונזכה
לדבר ולגלות תמיד 'תורת אמת', ויקיים
בנו מקרא שכתוב: "תורת אמת היתה
בפיהו".

ותרחם עלינו ותושיענו ותעזרנו
מהרה, להעביר החשך שפסה
פני תהום, ולהאיר אור-האמת בעולם,
עד שיהיה נחשב כאלו בראנו את
העולם.

רבנו של עולם, השם פה לאלם, תן
לנו פה לשוח בתורתך
ונפלאותיך האמתיות תמיד, "למען ידעו
דור אחרון בנים יולדו יקמו ויספרו
לבניהם".

ונזכה להודיע לבנינו, ולבני בנינו,
ולכל בני-ישראל לדורותם, את
כל מעשה יהוה ונפלאותיו אשר עשה
עמנו, מיום יציאת-מצרים עד היום הזה,
כמו שכתוב: "והודעתם לבניך ולבני
בניך".

מלא רחמים, זכנו אותנו ואת כל ישראל, לאור העינים האמתיים, להסתכל ולראות האמת תמיד, ונביט ונראה נפלאות יהוה תמיד באמת.

גל עיני ועיני כל ישראל, ונביט נפלאות מתורתך אשר גלית על ידי צדיקיך-האמתיים, אשר אתה לבד יודע נפלאות תורתם שגלו בעולם.

ועל-ידי אור העינים, יעלו כל הבקשות והתחנות אשר אנו מתפללים אל הבית-המקדש, ועל-ידי-זה תעורר הגאולה התלויה בלב, כמו שכתוב: "כי יום נקם בלבי, ושנת גאולי באה".

ועל-ידי-זה תבטל מאתנו שאור וחרמץ של "יצר לב האדם רע" שנשארו לנו מנעורנו.

אשר זה השאר והחרמץ שבלב, הוא המסית את האדם להרהר אחר תלמידי-חכמים שבדור ולומר: 'זה נאה וזה לא נאה'.

ועל-ידי-זה חלק לבנו, ונעלמו מאתנו השבעים-ושנים צדיקים שבדורנו, ואין אנו יודעים בברור אחד מהם.

רחם עלינו למענה, ותסיר ותבער ותבטל מאתנו השאר והחרמץ שבלב.

עד שנזכה להאמין בכל הצדיקים, ולבלי להרהר אחריהם כלל, ולא

לעשות שום חלוק ביניהם כלל, רק כלם יהיו נאים ואהובים ויקרים בעינינו מאד מאד.

ועל-ידי-זה נזכה, שיתלהב לבנו בלמוד-התורה בשלהובין-דרחימותא, ו"מים רבים" שהם אהבות ויראות חיצוניות, "לא יוכלו לכבות את האהבה, ונהרות לא ישטפוה".

⊗ [ד] לקוטי-תפלות ח"א מט ⊗
 (על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א מט, 'לשמש שם אהל בהם')
 "פסח הוא לה" (שימות יב, יא-כז)
 'פ"ה ס"ח' (שער-הפונות, פסח; פרי-עץ-חיים, חגי-המצות)
 "השיר יהיה לכם כליל התקדש חג" (ישיעיה ל, כט)
 "השיר יהיה לכם" - ביום שתנאלו מן הגלות. "כליל התקדש חג" - כמו שאתם נוהגים לשורר ב'ליל התקדש חג' וכו', 'לילי פסחים' וכו'. (רש"י פסחים זה:)
 "השיר יהיה לכם כליל התקדש חג" - פי יתער 'שיר ונגונא' בעלמא. בבחינת: 'פ"ה ס"ח'. (לקוטי-מוהר"ן ח"א מט)
 שנזכה לעורר ולגלות 'עשרה מיני נגינה' - ושיתער על-ידינו השיר שלעתיד, כליל התקדש חג"

ותזכני לעורר ולגלות 'עשרה מיני נגינה'. ואזכה מהרה לסדר לפניך בכל יום תמיד שירות ותשבחות הרבה בקול גילה ורנן לשמך הגדול והקדוש, בשיר ושבח ונגון וזמרה ועז וחדוה, בכל עשרה מיני נגינה הקדושים.

עד שנזכה שיתער על-ידינו השיר שיתער לעתיד, שהוא שיר פשוט כפול משלש מרבע, כמו שכתוב: "השיר יהיה לכם כליל התקדש חג".

☪ [ה] לקוטי-תפלות ח"א ה ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ה, 'בפחצרות')

"כל מחמצת לא תאכלו; ולא יאכל חמץ"

(שמות יב, כ; יג, יג)

- אסור 'אכילת חמץ' -

שנזכה להנצל מ'אסור חמץ', מלהחמיץ המח ב'חכמות-חיצוניות' ו'מחשבות-זרות' - ונזכה שלא יכנס במחשבתנו שום הרהור על המחלקת שבין הצדיק-אמת, רק נזכה להאמין בהם באמונה-שלמה, בלי שום הרהור וקשיא כלל

וּזְבַנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים וַחֲסַדֶיךָ הַגְּדוֹלִים, לְפָנֶיךָ אֶת מַחֵי וּמַחֲשַׁבְתִּי, מַחֲכֹמוֹת-חִיצוֹנִיּוֹת, וּמַחֲשַׁבוֹת-זָרוֹת.

שְׁלֵא אֶטְמָטֵם אֶת מַחֵי וּמַחֲשַׁבְתִּי בְּתַאוֹת וְהַרְהוּרִים חֲסִי-וְשָׁלוֹם. וְלֹא אַחֲמִיץ אֶת מַחֵי וּמַחֲשַׁבְתִּי בְּחֲכֹמוֹת-חִיצוֹנִיּוֹת וּבְתַאוֹת חֲסִי-וְשָׁלוֹם.

וְלֹא אֶהְרַחַר בְּהַרְהוּרִים רָעִים, שְׁלֵא יִהְיֶה לִי שׁוֹם הַרְהוּר וּמַחֲשַׁבַת חוּץ בְּעוֹלָם כָּלֵל. רַק יִהְיֶה מוֹחֵי וּמַחֲשַׁבְתִּי נָקִי וְזָךְ וְצַח, שְׁלֵא יִכְנַס בְּמַחֲשַׁבְתִּי שׁוֹם מַחֲשַׁבֵּה-חִיצוֹנָה כָּלֵל.

וְתַתֵּן לִי כַח, לְהַתְגַּבֵּר עַל כָּל הַמַּחֲשַׁבוֹת-רָעוֹת, מַחֲשַׁבוֹת-חִיצוֹנִיּוֹת וְהַרְהוּרִים, הַבָּאִים עָלַי לְבַלְבֵּל אֶת דַּעְתִּי, שְׁלֵא אֶתֵּן לָהֶם שׁוֹם מְקוֹם לְכַנֵּס בְּמַחֵי כָלֵל.

וְאַזְכֶּה לְגַעַר בָּהֶם, וְלָרִיב עִמָּהֶם, לְגַרְשָׁם מֵעָלַי וּמֵעַל גְּבוּלִי, שְׁלֵא יִהְיֶה לָהֶם שׁוֹם כַּח לְכַנֵּס בְּדַעְתִּי כָלֵל, וְאַזְכֶּה לְקַדֵּשׁ אֶת מַחֲשַׁבְתִּי תָמִיד.

אֲנִי יְהוָה רַחֲמָן מְלֵא רַחֲמִים, טוֹב וּמְטִיב לְכָל. אֶתָּה יָדַעְתָּ אֶת גְּדֹל עֲצָם הַפָּגָם הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַנוֹגֵעַ בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים מְאֹד, עַל-יַדֵּי כָּל מַחֲשַׁבָה רָעָה, מִכָּל-שָׁכֵן וְכָל-שָׁכֵן עַל-יַדֵּי הַרְהוּר רַע חֲסִי-וְשָׁלוֹם.

שְׁהוּא פּוֹגֵם וּמְקַלְקֵל מְאֹד בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְעוֹקֵר אֶת הָאָדָם חֲסִי וְשָׁלוֹם מִמְקוֹר הַחַיִּים, עַד אֲשֶׁר קָשָׁה לוֹ עוֹד לָשׁוּב וּלְהַשִּׁיג אֲרָחוֹת חַיִּים.

וְכָל שְׂאֵר הַפָּגָמִים הָעֲצוּמִים וְהַנּוֹרָאִים עַד גְּבַהֵי מְרוֹמִים, הַנוֹגְעִים בְּמְקוֹם שְׁנוֹגְעִים, שֶׁנַּעֲשִׂים עַל-יַדֵּי כָּל מַחֲשַׁבָה רָעָה וְהַרְהוּר הַנִּכְנָס בְּמַחֲשַׁבְתִּי חֲסִי-וְשָׁלוֹם.

וְגַם אֶתָּה יָדַעְתָּ, אֶת גְּדֹל עֲצָם הַהַתְגַּבְּרוֹת שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עָלֵינוּ בְּכָל-פַּעַם, לְבַלְבֵּל אֶת דַּעְתֵּנוּ בְּמַחֲשַׁבוֹת-רָעוֹת וְהַרְהוּרִים-רָעִים.

וּבְעֲוֹנוֹתַי-הַרְבִּים לֹא נִזְהַרְתִּי לְהִשְׁמֵר מֵהֶם וּלְהַתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם, עַד אֲשֶׁר פָּגַמְתִּי אֶת מַחֵי מְאֹד עַל-יַדֵּי מַחֲשַׁבוֹתִי הָרָעוֹת שֶׁהַכְּנַסְתִּי בְּמַחֵי. עַד שֶׁכָּל מַחֵי הוּא מְלֵא מַחֲשַׁבוֹת-חִיצוֹנִיּוֹת.

וְעַבְרָתִי עַל 'אֶסוּר חֲמִץ', שֶׁהֵייתִי מַחֲמִיץ אֶת מַחֵי בְּתַאוֹת וְהַרְהוּרִים וּבְלִבּוֹלִים, וּבְכָל מִינֵי שְׁטוּתִים.

וְלֹא דִי, שְׁלֵא הֵייתִי מִתְגַּבֵּר עַל הַמַּחֲשַׁבוֹת-רָעוֹת, אֲף גַם נִתְתִּי לָהֶם כַּח לְכַנֵּס בְּמַחֵי, וְלֹא הִשְׁתַּדַּלְתִּי

לְגַרְשָׁם כָּל־ל, וְלֹא קִיַּמְתִּי עֲצוּתֶיךָ
הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר גָּלִיתָ לִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים,
לְגַרְשָׁם מִמֶּנִּי בְּשֵׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה, וְלֹא
שָׁמַעְתִּי לְקוֹל מוֹרִי.

אֲוִי לִי, וַי לִי, עַל הַיָּמִים שֶׁעָבְרוּ
בְּבִלְבּוֹל־הַדַּעַת וּמַחֲשָׁבוֹת־רָעוֹת.
”טִבַּעְתִּי בִּינוֹן מְצוּלָה וְאִין מַעֲמָד, בְּאֵתִי
בְּמַעֲמָקֵי מַיִם וְשִׁבּוֹלֶת שְׁטַפְתָּנִי.”

כָּל דַּעְתִּי וּמַחֲוִי נִתְעַרְבַּב כָּל־כָּף
בְּמַחֲשָׁבוֹת־רָעוֹת וּבִלְבּוֹלִים, עַד
אֲשֶׁר אָפְלוּ בְּשַׁעַה שְׁאֲנִי חָפֵץ לְהִתְגַּבֵּר
עֲלֵיהֶם וּלְבָרַח מֵהֶם, קָשָׁה עָלַי מְאֹד.
”יְהוָה אֱלֹהִים, אַתָּה יָדַעְתָּ לְאוֹלָתִי,
וְאֲשָׁמוֹתַי מִמֶּךָ לֹא נִכְחָדוּ.”

הֵן עַל כָּל אֱלֹהִים בְּאֵתִי לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, בְּלֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה,
בְּקִידָה וּבִכְרִיעָה וּבְהַשְׁתַּחֲוִיָּה, בַּתְּחִנָּה
וּבִקְשָׁה, כְּעֵנִי בַּפֶּתַח, נֶאֱנַח וְנִדְכָּה, שׁוֹאֵל
וּמְבַקֵּשׁ מִתְּנַת־חַנּוּם וְנִדְבַת־חֶסֶד.

שְׁתַּחֲוֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ הָעֲצוּמִים וְחֶסֶדֶיךָ
הַנּוֹפְלָאִים, וְתוֹצִיאֵנִי מֵאֲפֵלָה
לְאוֹרָה, וְתַעֲזֹר לִי מֵהַיּוֹם, לְקַדְּשׁ אֶת
מַחֲשַׁבְתִּי תָּמִיד מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, צוּפָה בְּעֵלְבוֹן
אֲנוּחִים, תִּיקַר נָא נַפְשִׁי
הָאֲמֻלָּה בְּעֵינֶיךָ, וְחַמַּל עָלַי בְּחַמְלָתְךָ
וְחַנּוּנוֹתֶיךָ, וְעֲזָרְנִי וְסִיעֵנִי וְחִזְקֵנִי וְאַמְצָנִי,
וְקַדְּשֵׁנִי בְּקִדְשֶׁתְּךָ הָעֲלִיוֹנָה, שְׁיִמְשֶׁךָ עָלַי
קִדְשָׁה וְטָהְרָה מֵאֲתָךְ.

בְּאַפֵּן שְׂאֵזְכָּה מֵעַתָּה לְשָׁמֵר עֲצָמִי,
שֶׁלֹּא אֲנִיחַ לְכֹנֶס כָּל־ל לְתוֹךְ

מַחֲשַׁבְתִּי, שׁוּם מַחֲשַׁבַת חוּץ שְׁבַעֲוֹלָם,
וְלֹא שׁוּם בִּלְבּוֹל־הַדַּעַת.

וּמִכָּל־שָׁכֵן וְכָל־שָׁכֵן, שֶׁלֹּא אֶהְרַהֵר
בְּשׁוּם הִרְהוּר בְּעוֹלָם כָּל־ל,
רַק מַחֲשַׁבְתִּי תִהְיֶה קְדוּשָׁה תָּמִיד, זָכָה
וְנִקְיָה מִכָּל סִיג וּפְסֻלָּת.

וּבְכֵן תִּזְכְּנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, לְהֶאֱמִין
בְּצַדִּיקֵי־אַמֶּת, וְלֹא יִכְנַס
בְּמַחֲשַׁבְתִּי וְדַעְתִּי, שׁוּם הִרְהוּר וּמַחֲשָׁבָה
כָּל־ל, עַל הַמַּחְלָקַת שֵׁישׁ בֵּין הַצַּדִּיקֵי־
אַמֶּת.

רַק אֲזָכָה לְהֶאֱמִין בְּצַדִּיקֵי־אַמֶּת
בְּאַמוּנָה־שְׁלֵמָה, וְלֹא יִהְיֶה לִי שׁוּם
הִרְהוּר וְקִשְׁיָא עֲלֵיהֶם וְעַל הַמַּחְלָקַת
שְׁבִינֵיהֶם כָּל־ל.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אִם אֲמַנֵּם פְּגַמְתִּי
בְּטַפֵּי מַחֲוִי, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זָה אֲנִי
רְאוּי וְכֹדָאִי לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקֵי־אַמֶּת,
וְלִזְכוֹת לְהֶאֱמִין בָּהֶם בְּאַמֶּת, אֲשֶׁר מַחֲמַת
זֶה בָּאִים עָלַי מַחֲשָׁבוֹת־חוּץ וְהִרְהוּרִים,
לְהִרְהוּר אַחֲרֵיהֶם חֶסֶד־וְשָׁלוֹם.

אֲנִי יְהוָה, אֵל תַּעֲשֶׂה עִמִּי כַּחֲטָאִי, וְאֵל
תְּדִינֵנִי כַּמַּפְעָלִי, וַעֲשֵׂה לְמַעַנְךָ
וְלֹא לְמַעַנִּי, וּמִלָּא בְּקִשְׁתִּי בְּרַחֲמִים.

וְזָכְנִי, שֶׁלֹּא יִכְנַס בְּלִבִּי שׁוּם קִשְׁיָא
וְהִרְהוּר כָּל־ל, עַל הַצַּדִּיקֵי־אַמֶּת,
וְעַל הַמַּחְלָקַת שְׁבִינֵיהֶם. רַק אֲזָכָה
לְהֶאֱמִין בָּהֶם תָּמִיד, בְּאַמוּנָה־שְׁלֵמָה
בְּאַמֶּת.

וְחַמַּל עָלַי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וְזָכְנִי לְשׁוּב
אֵלֶיךָ בְּאַמֶּת, וְלִהְשִׁיג אַרְחוֹת
חַיִּים, וּבְמִקּוּם שְׁקָלְקֻלְתִּי שָׁם אֶתְתַּקֵּן.

וְתָשִׁיב אוֹתִי בְּרַחֲמֶיךָ וּחֲסָדֶיךָ
הַגְּדוֹלִים, מִמּוֹת לְחַיִּים. מִחֲמַץ
לְמִצָּה. מִיִּרְאָה רָעָה לְיִרְאָה טוֹבָה. מִקּוֹל
פָּגוּם מִחֲכָמָה פְּגוּמָה, לְקוֹל טוֹב לְחֲכָמָה
טוֹבָה.

"תוֹרֵיעֵנִי אֵרַח חַיִּים, שְׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת
פְּנֶיךָ, נְעֻמוֹת בְּיַמִּינְךָ נֶצַח.
כִּי עֲמַךְ מְקוֹר חַיִּים, בְּאוֹרְךָ נִרְאָה אוֹר."
אֲבִינוּ שְׂבַשְׂמִים, חוֹתֶךָ חַיִּים לְכֹל חַי.
אֵל חַי חֶלְקֵנוּ צוּרֵנוּ, גְּאֻלָּנוּ
מִמּוֹת, פִּדְנוּ מִשַּׁחַת. וְהִצַּל אוֹתִי וְאֶת כָּל
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, מִכָּל מִינֵי מַחְשָׁבוֹת-
רָעוֹת וְהִרְהוּרִים, שֶׁהֵם נִקְרָאִים סְטְרָא-
דְּמוֹתָא.

וְחַנּוּנֵי מֵאֲתָךְ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וְתֵן לִי
חַיִּים-טוֹבִים, חַיִּים-אֲרוּכִים,
חַיִּים-אֲמִתִּיִּים, חַיִּים-נֶצְחִיִּים. וְעֲזְרֵנִי
שְׂאֻזָּכָה לְקַדֵּשׁ אֶת הַמַּחִין שְׁלִי הַנִּקְרָאִים
"בְּאֵר מַיִם חַיִּים".

וּבִקְרִיעַת יַם-סוּף, שֶׁהִפֵּל הָיָה עַל-יַדֵּי
שְׁנַתְגָּלָה יַחוּדְךָ וְאַחֲדוּתְךָ בְּעוֹלָם, שֶׁהִפֵּל
מִתְנַהֵג בְּהַשְׁגָּחָה בְּלִי שׁוּם דְּרָךְ-הַטָּבַע
כָּלֵל. עַד שְׂאֲחֵר פֶּסַח נוֹכַל לְאָכַל אֶפְלוֹ
חֲמִץ.

כִּי נִתְגָּלָה: שֶׁהַטָּבַע' שֶׁהוּא בְּחִינַת
'חֲמִץ', הִפֵּל בְּהַשְׁגָּחָתְךָ לְבַד, כִּי זֶה
עֵקֶר הַדַּעַת, שֶׁעַל-יַדֵּי הַדַּעַת מְבַטְלִין כָּל
הַיְסוּרִים וְהַדִּינִין, וּמְכַנְיְעִים אֶת כָּל
הַרְשָׁעִים וְהַעֲכוּ"ם הַמוֹשְׁלִים עָלֵינוּ.

וְתוֹרִיד הַשָּׁנִי דְּמַעוֹת לְיָם-הַגְּדוֹל,
וְתַעֲשֶׂה סוּף וְקֶץ מִכָּל
הַעֲכוּ"ם. וְתַעֲשֶׂה עִמָּנוּ נְסִים לְטוֹבָה,
"וְנוֹדָה לְךָ שִׁיר חֲדָשׁ עַל גְּאֻלָּתֵנוּ וְעַל
פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ", שִׁיר שֶׁל הַשְׁגָּחָה, שִׁיר שֶׁל
נִפְלְאוֹת וְנְסִים, "מֵאֵת יְהוָה הִיְתָה זֹאת
הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ".

❁ [ז] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"א מַט ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א מט, 'לשמש שם אהל בהם')
"וַיֹּאפּוּ אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוּצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגַת
מִצּוֹת כִּי לֹא חֲמִץ כִּי גָרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא
יָכְלוּ לְהִתְמַהֵמָה וְגַם צָדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם"
(שְׁמוֹת יב, לט)

שְׁנֻזָּכָה לְמַהֵר לְהַמְלִיט עַל נַפְשֵׁנוּ, וְלִבְלִי לְהִבִּיט
אֲחֵרֵינוּ, וְלִבְלִי לְהִתְמַהֵמָה אֶפְלוֹ כְּרַגַּע, וְלוֹרֹץ בְּמַהִירוֹת
וּבְרִיזוֹת גְּדוֹל, כָּל הַדְּרָךְ שֶׁהֵינּוּ יְכוּלִין לִילֶךְ עַד עֲכָשׁוּ

וּבְכֵן בָּאתִי לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתַי, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֱלֹהֵי יִצְחָק
וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, וְאֱלֹהֵי כָּל הַצְּדִיקִים
הָאֲמִתִּיִּים, אֱלֹהֵי הָרַאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים,
וְאֱלֹהֵי כָּל יִשְׂרָאֵל.

❁ [זו] תַּפְלוֹת-הַבֶּקֶר ז ❁

(על-פי לקוטי-הַלְכוֹת, נְטִילַת-יָדַיִם שְׁחֵרִית ב - הַבְּנוּיָה
על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א רג, 'דע שכל מיני צער')
"כָּל מִחְמָצַת לֹא תֹאכְלוּ; וְלֹא יֹאכַל חֲמִץ"
(שְׁמוֹת יב, כ; יג, יג)

- אֲסוּר 'אֲכִילַת חֲמִץ' -

שְׁנֻזָּכָה לְהֵאֲמִין בְּנִסְיָה הַקְּדוּשִׁים בִּיצִיאַת-מִצְרַיִם
וּבִקְרִיעַת יַם-סוּף, שֶׁהִפֵּל הָיָה עַל-יַדֵּי שְׁנַתְגָּלָה יַחוּדְךָ
בְּעוֹלָם, שֶׁהִפֵּל מִתְנַהֵג בְּהַשְׁגָּחָה, בְּלִי שׁוּם דְּרָךְ-הַטָּבַע
כָּלֵל - עַד שְׂאֲחֵר פֶּסַח נוֹכַל לְאָכַל אֶפְלוֹ חֲמִץ - כִּי
נִתְגָּלָה שְׁגָם ה'חֲמִץ' שֶׁהוּא ה'טָבַע', הִפֵּל בְּהַשְׁגָּחָה לְבַד

וְנֻזָּכָה לְנְסִים, וְלְהֵאֲמִין בְּנִסְיָה
הַקְּדוּשִׁים בִּיצִיאַת-מִצְרַיִם

יְהִי נָא וַיִּכְמְרוּ נָא רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ
עָלַי, עַל פְּגוּם וּמַבְלָבֶל כְּמוֹנִי,
וְתוֹרְנִי וְתַדְרִיכְנִי בְּאַמְתְּךָ וּתְלַמְּדֵנִי,
שְׂאֵזְפָה לְדַעַת בְּאַמֶּת אִיךָ לְהִתְנַהֵג בְּעִנְיָן
זֶה, בְּאִיזָה דֶרֶךְ בְּאִיזָה אַפֵּן לְצַמְצֵם הָאֹר
בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה כְּרִצוֹנְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת.

כִּי אַתָּה יָדַעְתָּ, כִּי אָנִי צָרִיךְ לְכֶסֶף אֵלֶיךָ
תָּמִיד וּלְהַשְׁתַּוְּקֶק אֵלֶיךָ בְּאַמֶּת,
וְלָרוּץ אֵלֶיךָ "כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֶרֶח" הַזֶּה,
שֶׁהֵייתִי יָכֹל לִילֵךְ בְּזִמְנֵי שֶׁהֵייתִי נְזוּף
מִלְּפָנֶיךָ, כִּי כָּבֹד כָּלִיתִי יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה
בְּהַבֵּל וְרִיק.

מָה אֹמֵר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם, וּמָה
אֲסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים, אֵינִן לִי
פֶה לְהַשִּׁיב, וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.

וּבְמִקְוֵמוֹת אֱלוֹ שְׁנַת־פְּסָתִי בָהֶם
בְּעוֹנוֹתֵי-הָרָבִים, בּוֹדֵאֵי
אֵינִן שׁוֹם דֶּרֶךְ לְצֵאת מֵהֶם בְּהַדְרָגָה כְּסֹדֵר.

וּבְוִהֲאֵי הַהֶכְרַח לְבָרַח מִשָּׁם מְהֵרָה
וְלָרוּץ מִשָּׁם בְּמַהֲרֵי וּבְזִרְיֻזוֹת גְּדוֹל, לְמַהֵר לְהַמְלִיט עַל
נַפְשִׁי, וְלִבְלִי לְהַבִּיט אַחֲרַי, כִּי לֹא
אוּכַל לְהִתְמַהֵמָה עוֹד חֵס וְשָׁלוֹם
אֶפְלוּ כְּרָגַע.

וְאַתָּה צָרִיךְ לְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ הָאֱמִתִּיִּים
עָלַי הַגְּנוּזִים אֲצִלְךָ, וְלְהוֹצִיאֵנִי
מִהָרָה בְּזִרוּעַ עֲזָךְ, וְלִשְׂאֵא אוֹתִי "עַל כִּנְפֵי
נְשָׁרִים", וְלְהַבִּיא אוֹתִי אֵלֶיךָ, לְקַרְבְּנִי

לְעַבּוֹדְתְּךָ, חֵישׁ קַל מְהֵרָה, כִּי עֲדִין לֹא
אֲבָדָה תְּקוּנֹתַי "וְתוֹחַלְתִּי מִיְהוּה", כִּי
"חֲסָדֶי יְהוּה כִּי לֹא תִמְנּוּ, כִּי לֹא כָלוּ
רַחֲמָיו".

אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן, אָנִי מְכַרַח לְצַמְצֵם
אֹר הַהִתְלַהֲבוֹת לְבָבִי, כַּאֲשֶׁר נִגְלָה
לְפָנֶיךָ אָבִי שְׁבַשְׁמַיִם.

כִּי גִלּוּי וַיְדוּעַ לְפָנֶיךָ, לְכַמֵּה פְּגָמִים
בְּאִתִּי, עַל-יַדֵּי רַבּוּי הַהִתְלַהֲבוֹת חוּץ
מִהַמְּדָה. "וְאָנִי בְעַר וְלֹא אֲדַע, בְּהַמּוֹת
הֵייתִי עִמָּךְ".

עַל-כֵּן בְּאִתִּי לְפָנֶיךָ, אָבִי אָבִי, אֲדוֹנָי
אֲדוֹנָי, גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל וְקַדּוֹשִׁי,
צוּר לְבָבִי. הֲרִינִי מִשְׁלִיךְ עֲצָמִי עָלֶיךָ.

הֲרִינִי מוֹסֵר גּוֹפִי וְנַפְשִׁי וְרוּחִי וְנִשְׁמָתִי
אֵלֶיךָ לְבַד. "בִּיָּדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי,
פְּדִיתָה אוֹתִי יְהוּה אֵל אֱמֶת. אֵלֶיךָ יְהוּה
נַפְשִׁי אֲשָׂא". וְאָנִי מוֹסֵר כָּל לְבָבִי עָלֶיךָ
לְבַד.

"הוֹרְנִי יְהוּה דִרְכְּךָ, אֶהְלֵךְ בְּאַמְתְּךָ,
יַחַד לְבָבִי לִירְאָה שְׁמֶךָ". הוֹרְנִי
וְלַמְּדֵנִי, אִיךָ לְהִתְנַהֵג בְּעִנְיָן הַתְּשׁוּקָה
וְהַהִתְלַהֲבוֹת אֵלֶיךָ, וְאִיךָ לְצַמְצֵם אֶת
הַהִתְלַהֲבוֹת.

כַּאֲפֵן שְׂאֵזְפָה לְתִשׁוּבָה-שְׁלֵמָה בְּאַמֶּת,
וְלִילֵךְ בְּדִרְכֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים,
וְלְהִתְדַבֵּק בְּמַדּוֹתֶיךָ הַטּוֹבוֹת, וְלִקְבֹּל עָלַי
תָּמִיד עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם שְׁלֵמָה, בְּאַהֲבָה

☪ [ח] תפלות הבקר ז ☪

(על-פי לקוטי-הלכות, נטילת-ידיים שחרית ב - הפנויה
על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א רנ, 'דע שכל מיני צעור')

"ליל שמרים הוא לה' להוציאם מארץ
מצרים, הוא הלילה הזה לה' שמרים לכל
בני-ישראל לדרתם" (שמות יב, מב)

שנזכה להמשיך עלינו 'קדשת ליל פסח' על
כל השנה, ועל-ידי-זה נזכה להנצל מפל מזיקי
עלמא, ומפל מיני חשך, ומפל מיני יסורים,
ותאיר כאור יום חשכת לילה

ותשמרנו מפל מזיקי עלמא, שלא
יהיה להם שום פח להזיק
לנו, הן בגוף הן בנפש. ותצילנו מפל
מיני חשך, ותאיר עלינו מאורך הקדוש,
ששמנו נמשך כל האורות בגשמיות
וברוחניות.

ואזכה להמשיך עלינו קדשת ליל פסח
על כל השנה, שעל-ידי-זה
נהיה נשמרים מפל מיני חשך ומזיקי
עלמא, ומפל מיני יסורים ודינים, אשר
התגברו עלינו על-ידי חטאתינו ועונותינו.

רק תאיר עלינו באורך האין-סוף,
ויקוים בנו מקרא שכתוב: "כי אתה
תאיר גרי יהוה אלהי יגיה חשפי".

"ותאיר כאור יום חשכת לילה",
ותשגיח עלינו בהשגחתך,
ותבטל כל ההזקות וכל הדינין מעלינו
ומעל כל עמך ישראל לעולם.

וברצון, באימה וביראה, בקדשה
ובטהרה גדולה, ולעבד אותך באמת-
לאמתו בהדרגה ובמדה פרצונך הטוב
באמת.

ואזכה לרוץ מהרה, כל הארח הזה
שהייתי יכול לילך בזמן
שהייתי נזוף מלפניך. ותעזרני שאזכה
לתקן מהרה בחיי, כל הפגמים שפגמתי
לפניך מנעורי עד היום הזה, על-ידי
חטאי ועונותי ופשעי הרבים והעצומים.

חום וחסני, ורחם עלי והושיעני, חיש
קל מהרה, ישועה שלמה
ואמתית, ישועת הנפש והגוף באמת,
ישועה הנצחית, לעולמי עד ולנצח
נצחים.

תן לי תקנה טובה חיש קל מהרה, תן
לי חיים אמתיים, הסר ממני יגון
ואנחה, "שמח נפש עבדך, כי אליך אדני
נפשי אשא". זכני מהרה לתשובה שלמה
באמת, ואזכה לשוב למקור שנחצבתי
משם.

"השיבני ואשובה כי אתה אלהי.
שובה יהוה עד מתי והנחם
על עבדיך. השיבנו יהוה אליך ונשובה
חדש ימינו כקדם. יהיו לרצון אמרי פי,
והגיון לבי לפניך, יהוה צורי וגואלי".
אמן ואמן.

ט] לקוטי תפלות ח"א כ

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א כ, 'תשעה תקונין')

"וַיְהִי בַעֲצָם הַיּוֹם הַזֶּה, הוֹצִיא ה' אֶת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל צְבָאָתָם" (שְׁמוֹת יב, נא)
 שְׁנֹזְכָה עַל-יְדֵי 'יְצִיאַת-מִצְרַיִם', ל'תְּקוּן-הַבְּרִית'
 ו'תְּקוּן-הַדַּעַת', וּלְכָל ה'חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי-קִדְשָׁה'

וּתְזַכְּנוּ בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים חַיֵּשׁ קַל מְהֵרָה,
 לְתִקּוּן-הַבְּרִית, לְתִקּוּן-הַדַּעַת בְּאַמֶּת,
 כְּרְאוּי לְיִשְׂרָאֵל עִם קִדְשֶׁךָ.

וקיים לָנוּ מִקְרָא שְׁכָתוֹב: "כִּימִי צִאתְךָ
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת".

י] תפלות הבקָר ז

(על-פי לקוטי תפלות, נטילת יָדַים שְׁחֵרִית ב - הַבְּנוּיָה
 על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א רג, 'דַּע שְׁכָל מִינֵי צַעֲרֵי')

"זְכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יִצְאָתָם
 מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים" (שְׁמוֹת יג, יג)
 "לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צִאתְךָ מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ" (דְּבָרִים טז, ג)

"יְמֵי חַיֶּיךָ" - הַיָּמִים. "כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ" - הַלֵּילוֹת. (בְּרֻכּוֹת פ"א מ"ה)
 מִצְוָה לְהַזְכִּיר יְצִיאַת מִצְרַיִם בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, שְׁנֹאמַר: "לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת
 יוֹם צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ". (רַמְבַּ"ם, קְרִיאַת-שְׁמַע פ"א ה"ג)
 שְׁנֹזְכָה לְזַכֵּר יוֹם צִאתְנוּ מִמִּצְרַיִם, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם,
 וּלְהֵאמִין בְּאַמֶּת בְּכָל הַנְּסִים וְהַנִּפְלְאוֹת שֶׁל יְצִיאַת-
 מִצְרַיִם, וּבְכָל הַנְּסִים. וְנֹזְכָה לְדַבֵּר וּלְסַפֵּר בִּיְצִיאַת-
 מִצְרַיִם כָּל הַיָּמִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְבַטְּלוּ כָּל
 הָאַרְבַּע-מַלְכוּתוֹת וְכָל הָעֲבוֹרִים וְהַקְּלָפוֹת מִן הָעוֹלָם

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, זַכְּנוּ לְזַכְּרוֹן דְּקִדְשָׁה,
 שְׂאֲזַכֶּה לְזַכֵּר דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ תָּמִיד,
 וְלֹא יִשְׁכַּחוּ מִמֶּנִּי. וַיְקוּיִם בִּי מִקְרָא
 שְׁכָתוֹב: "לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זִרְעֶךָ
 וּמִפִּי זֶרַע זִרְעֶךָ אָמַר יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד
 עוֹלָם".

ואזכֶּה לְזַכֵּר אֶת יוֹם צִאתְנוּ מִמִּצְרַיִם,
 לְזַכֵּר יְצִיאַת-מִצְרַיִם תָּמִיד בְּכָל
 יוֹם, וּלְהֵאמִין בְּאַמֶּת בְּכָל הַנְּסִים
 וְהַנִּפְלְאוֹת שְׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ בְּשַׁעַת יְצִיאַת-

אָנָּה יְהוָה, חוֹס וְחַמֵּל עָלֵינוּ, וְזַכְּנוּ
 לְתִקּוּן הַבְּרִית שֶׁהוּא תְּקוּן-הַדַּעַת
 בְּשִׁלְמוֹת, בְּקִדְשָׁה וּבְטְהָרָה, בְּלִי שׁוֹם
 פָּגָם כָּלָל.

וּבְשֵׁם שֶׁהוֹצֵאתָ אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִגְּלוֹת-
 מִצְרַיִם בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַנִיּוֹת,
 וְהוֹצֵאתָ אוֹתָם מִחֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי-טְמָאָה,
 מִפָּגָם-הַבְּרִית, מִפָּגָם-הַדַּעַת, אֲשֶׁר זֶה הִיא
 עֶקֶר גְּלוֹת-מִצְרַיִם.

וְהַכְּנִסְתָּם בְּחֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי-קִדְשָׁה,
 וְזָכִיתָ אוֹתָם לְתִקּוּן-הַבְּרִית,
 לְתִקּוּן-הַדַּעַת, וְנָתַתָּ לָהֶם תוֹרָתְךָ-
 הַקְּדוּשָׁה, וְהַכְּנִסְתָּ אוֹתָם לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל.

כִּן תַּעֲשֶׂה עִמָּנוּ נְסִים וְנִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת
 וְנוֹרָאוֹת, וְתוֹצִיא אוֹתָנוּ מִן הַגְּלוֹת
 הַמֵּר הַזֶּה בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַנִיּוֹת, מִגְּלוֹת-
 הַגּוֹף וּמִגְּלוֹת-הַנַּפֶּשׁ.

וְתַמְהַר לְהוֹצִיאֲנִי מִכָּל הַחֲמִשִּׁים
 שְׁעָרֵי-טְמָאָה, וְתַפְדְּנוּ וְתַגְּאֲלֵנוּ
 וְתַצִּילֵנוּ, מִכָּל מִינֵי פָּגָם-הַבְּרִית, מִפָּגָם-
 הַדַּעַת.

וְתַכְנִיֶּסֵנוּ בְּרַחֲמֵיךָ מְהֵרָה, לְכָל
 הַחֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי-קִדְשָׁה.

מצרים, ולקיים מקרא שכתוב: "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך".

ואזכה לקיום הדעת והמח, ואמין בכל הנסים שעשית לנו ולאבותינו ממצרים ועד הנה, וכל הנסים אשר עשית לאבותינו אברהם יצחק ויעקב, להאמין בכלם באמת, ולזכר את יום צאתנו ממצרים בכל יום ויום, כדי לגלות ולהאיר למוחנו שהכל בהשגחתך.

ובכן יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו, שתעשה עמנו נסים ונפלאות, ותקים "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

ואזכה לדבר ולספר ביציאת מצרים כל הימים, ולקיים מקרא שכתוב: "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך".

ועל-ידי-זה יתבטלו כל הארבע-מלכות וכל העכו"ם והקלפות מן העולם. ויתנהג גם עתה בגלות, העולם, על-ידי השגחתך לבד.

ותבטל הטבע לגמרי, כמו שבטלת ושדדת המערכות של דרך-

הטבע בעת יציאת מצרים, פן גם עתה תבטל ותשבר כל העכו"ם והקלפות.

ותסיר ותבטל כל הדינין מעלינו ומעל כל עמך ישראל, "וידעו הכל כי אתה הוא יהוה לבדך עליון על כל הארץ", ותמלא עלינו רחמים, כי אתה הוא בעל הרחמים.

ותזכר את עמך ישראל השרויין בין העכו"ם, ותוריד שתי דמעות בים הגדול, וקולך הקדוש יהיה נשמע מסוף העולם ועד סופו. ותעשה קץ וסוף מכל העכו"ם.

ויתגדל שמך על-ידי עמך ישראל הקדושים, ויקבלו כלם את עול מלכותך עליהם באהבה, ותמלך עליהם לעולם ועד, אמן.

– שאר התפלות בעניני 'חג הפסח' –
נמצאים במערכת 'חג הפסח'

– 'לקוטי תפלות' על 'מצות תפלין' –
נמצאים בפרשת ואתחנן

